

SITOWISE

Maisemaselvitys Sammontakojantie I asemakaavaa varten

Tuusulan kunta

1.12.2025

Sitowise Oy
Linnoitustie 6 D, 02600 Espoo

Y-tunnus 2335445-0, **Kotipaikka** Espoo
Sähköposti etunimi.sukunimi@sitowise.com

TUUSULA

Sisällysluettelo

1	Johdanto.....	3	4.10	Tuusulan rakennuskulttuurikohteita täydentävät rakennukset tai rakennelmat.....	36
1.1	Lähtötiedot	4	4.11	Perinnemaisemat	37
1.2	Suunnitteluryhmä	4	5	Maisema-analyysi.....	38
1.3	Käsitteet	6	5.1	Maiseman arvokohteet	38
2	Kaavoitus- ja suunnittelutilanne.....	7	5.2	Maisemahäiriöt ja maisemavauriot	39
2.1	Maakuntakaava.....	7	6	Maisemavaikutusten arviointi	40
2.2	Yleiskaava	8	6.1	Menetelmä	40
2.2.1	Focus-alueen osayleiskaava.....	8	6.2	Maisemavaikutusten arviointiasteikko.....	41
2.2.2	Tuusulan yleiskaava 2040	9	6.3	Maisemavaikutusten arviointitaulukko	42
2.2.3	Yleiskaavojen yhdistelmä.....	9	7	Havainnekuvat	46
2.2.4	Maankäytön yleissuunnitelma.....	9	7.1	Havainnekuvien sijainti.....	46
2.2.5	Vantaan yleiskaava.....	10	8	Maisemalliset maankäyttösuositukset.....	50
2.3	Asemakaava.....	11	9	Yhteenveto ja johtopäätökset	51
2.3.1	Sammontakojantie I asemakaavaehdotus.....	11		Lähteet	53
2.3.2	Asemakaavaehdotusta koskevat kaavamääräykset	13			
2.3.3	Liittyvät asemakaavahankkeet.....	16			
2.4	Muut suunnitelmat	16			
2.4.1	Liikenteelliset lähtökohdat ja katuverkko.....	16			
2.4.2	MT 152 aluevarausuunnitelma ja YVA.....	16			
2.4.3	Kunnallistekninen yleissuunnitelma.....	16			
2.4.4	Maa-ainestenottoalueet.....	17			
3	Maisemaselvitys.....	18			
3.1	Kaava-alueen sijainti suurmaisemassa.....	18			
3.2	Maisemamaakunta	19			
3.3	Maiseman historia	20			
4	Kulttuuriympäristö.....	21			
4.1	Maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteiden selvittäminen	21			
4.2	Tarkastelualueen maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteet	21			
4.3	Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet	22			
4.4	Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY	23			
4.5	Maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt.....	25			
4.6	Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alueet.....	29			
4.7	Kulttuurialuekohteet.....	31			
4.8	Kulttuurimaiseman kyläalueet.....	34			
4.9	Rakennuskulttuurikohteet.....	35			

Kuva 1. Kannen kuva. Näkymä Myllykyläntieltä asemakaava-alueelle. © Sitowise.

Kuva 2. Tuusulan kunnan logo © Tuusulan kunta.

1 Johdanto

Tämä maisemaselvitys liittyy Tuusulan Ruotsinkylään laadittavaan Sammontakojantie I asemakaavaan. Sammontakojantie I asemakaava-alueen koko on noin 135 hehtaaria. Sammontakojantie I asemakaava-alue sijaitsee Tuusulan eteläosissa lähellä Tuusulan kunnanrajaa, noin 6 kilometriä Hyrylän keskustasta etelään, sijoittuen Helsinki-Vantaan lentoaseman pohjoispuolelle. Sammontakojantie I asemakaava-alue rajoittuu mahdollisesti myöhemmin toteutettavaan Kehä IV:n (Mt 152) linjaukseen. Itä-länsisuunnassa asemakaava-alue rajautuu Tuusulanväylän (Kt 45) ja Myllykyläntien (M7 11463) väliselle alueelle.

Asemakaava-alueen maisema on ihmistoiminnan, erityisesti maa-ainesoton ja kiviainesteollisuuden leimaamaa. Läheinen Helsinki-Vantaan lentoasema on vaikuttanut logistiikkateollisuuden hallien sijoittumiseen asemakaava-alueen ympäristöön. Lentokentällä, maa-ainesottotoiminnalla ja muulla asemakaava-alueelle ja sen ympäristöön sijoittuneella teollisuudella on vaikutuksia myös alueen äänimaisemaan ja liikennemääriin. Asemakaava-alueelle sijoittuu lukuisia teollisuustoimintoja, kuten varastoja, varikkoja ja asfalttiasema. Alueen koillispuolelle sijoittuu vanhaa pientaloasutusta pihapiireineen Sammonmäessä ja Huhtariihessä, sekä varasto- ja varikkohalleja. Lännessä asutus on keskittynyt Myllykyläntien ja Tuusulanjoen varteen. Asemakaava-alueen eteläpuolella sijaitsee tyhjiällä olevia, entisiä asuinrakennuksia Tuusulan kunnan lunastamalla maalla.

Nykyisellään vanhaa viljelymaisemaa on säilynyt parhaiten asemakaava-alueen länsiosissa sekä paikoitellen alueen keski- ja itäosissa. Lännessä Myllykylän viljelysmiljöö muodostaa yhä tunnistettavan kokonaisuuden Myllykyläntien varrelle. Kokonaisuuteen liittyy vanhoja maatilarakennuksia, latoja, avoimia viljeltyjä pelloja sekä niitä rajaavia, maisemallisesti hyvin säilyneitä, eheitä metsänreunoja. Myllykyläntien linjaus noudattelee vanhaa linjausta ja eheänä säilynyt miljöö jatkuu edelleen Ruotsinkylän suuntaan. Asemakaava-alueen luoteispuolella kulkee Tuusulanjoki, jonka kapea murroslaaksoon sijoittuva jokilaakso muodostaa alueen maisemalle tunnusomaisen ilmeen. Asemakaava-alueesta lounaaseen, noin yhden kilometrin päässä, sijaitsee valtakunnallisesti arvokas Vantaanjokilaakson maisema-alue. Tuusulanjoki laskee kohti Vantaanjokea ja Vantaanjokilaaksoa. Idässä ja alueen keskiosissa avoimet maisematilat sijoittuvat Huhtariihen pelloille Huhtarinpuron yhteyteen.

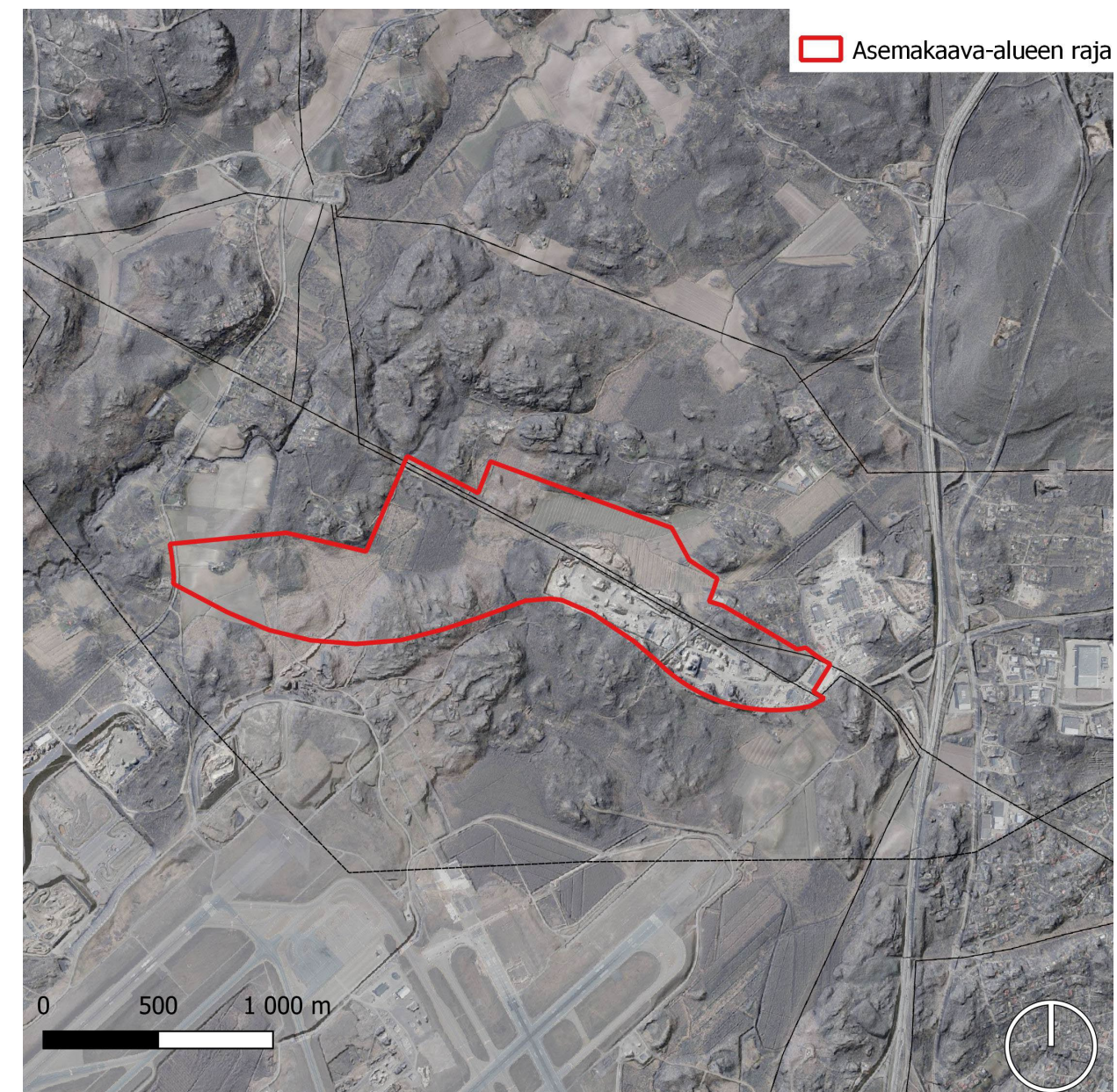
Asemakaava-alueen keski- ja itäosissa maisema on maisematiloiltaan suljetumpaa maastonmuotojen ja maankäytön vuoksi. Keski- ja itäosissa Huhtariihen avoimeen peltomaisemaan liittyy maisemavaurioita ja -häiriöitä maa-ainesten ottoalueiden, niihin liittyvien kallioleikkausten, teollisuusrakennusten sekä voimajohtojen vuoksi. Kaava-alueen läpi kulkee Fingridin ja Carunan 110 kV voimalinja.

Kaavaratkaisu mahdollistaa alueelle muodostettavien teollisuustonttien rakentamisen, automaatiovarastojen ja datakeskuksen sijoittamisen sekä voimajohtolinjauksen uudelleen sijoittamisen teollisuusalueelle. Asemakaavaan sisältyy uusien katujen rakentaminen alueelle. Asemakaavassa on esitetty suojaviheralueita erityisesti asemakaava-alueen pohjoisosiin sekä Huhtarinmäen noron ympärille. Asemakaavamuutosta on laadittu osayleiskaavan ja Focus-alueen maankäytön yleissuunnitelman ohjausvaikutusten mukaisesti.

Tämän maisemaselvityksen tavoitteena on ollut selvittää Sammontakojantie I asemakaava-alueen maiseman nykytila ja arvot, selvittää asemakaava-alueen ja ympäröivän maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteet, arvioida asemakaavan maisemavaikutuksia sekä esittää maisemallisten vaikutusten

lieventämiskeinoja. Maisemaselvitys perustuu kartta-aineiston lisäksi maastokäynneillä ja valokuvista tehtyihin havaintoihin ja tilaajan toimittamaan materiaaliin.

Tämän maisemaselvityksen tarkastelualue on asemakaava-alue sekä kolme kilometriä kaava-alueen rajasta (kts. **Kuva 1 ja Kuva 2.**) Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja kulttuuriympäristön kohteet on listattu käyttäen 1–3 kilometrin etäisyysvyöhykkeitä. Visuaalisia vaikutuksia maisemaan ja näkymiin arvioidaan Sitowisen maisema-asiantuntijan sanallisena asiantuntija-arviona, joka on esitetty taulukossa (**Taulukko 6.**) Maisemavaikutuksia havainnollistetaan lisäksi kolmen havainnekuvan kautta. Analyysin ja maastokäyntien perusteella esitetään maisemallisia maankäyttösuosituksia, joilla pyritään vähentämään asemakaavan maisemavaikutuksia asutukselle ja maisemalle. Maisemalliset maankäyttösuositukset on kuvattu tarkemmin kappaleessa 6.

Kuva 3. Sammontakojantie I asemakaava-alueen raja. Taustan ortokuva ja vinovalovarjoste © MML Kuvaustekniikka © Sitowise

1.1 Lähtötiedot

Maisemaselvityksessä kulttuuriperintöä ja maisema-alueita on tarkasteltu mm. Museoviraston, Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) ja Maanmittauslaitoksen (MML) paikkatietoaineistojen sekä Tuusulan kunnan toimittamien paikkatietojen, aiempien kaavaselvitysten ja inventointien perusteella.

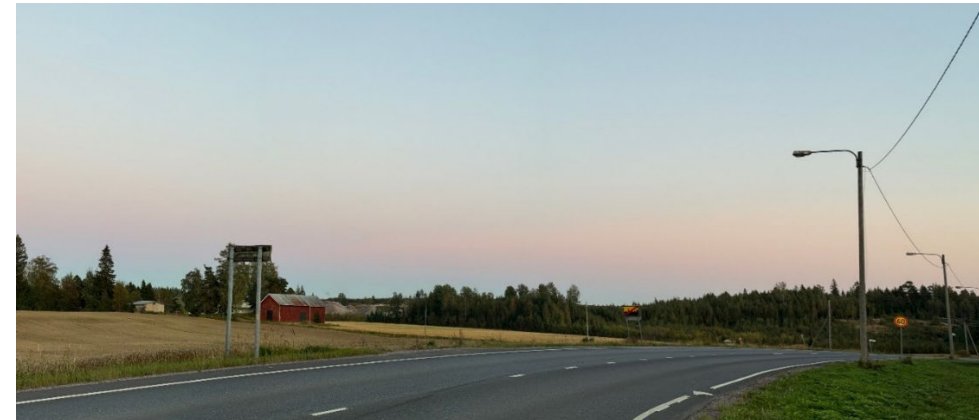
Tässä selvityksessä käytettyjä keskeisiä selvityksiä ja tausta-aineistoja ovat seuraavat:

- Tuusulan kunta. (2016). Kulttuuriympäristöselvitys.
- Tuusulan kunta. (2014). Kulttuurimaisema ja rakennuskanta. Tuusulanjoki, osa 1/8.
- Tuusulan kunta & Pöyry. (2014) Focus-alueen osayleiskaava. Selostus. Selostus liittyy 17.12.2014 päivättyyn kaavakarttaan.
- Museovirasto. (2009). Valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt. Saatavilla https://www.rky.fi/read/asp/r_default.aspx Haettu 17.11.2025
- Uudenmaan liitto. (2022). Missä maat on mainiommat – Uudenmaan kulttuuriympäristöt, Uudenmaan liiton julkaisu E 245–2022. Saatavilla <https://uudenmaanliitto.fi/wp-content/uploads/2022/05/Missa-maat-on-mainiommat.pdf> Haettu 17.11.2025
- Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus SYKE. (2021). Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. Nationellt värdefulla landskapsområden. VAMA 2021. Uusimaa. Saatavilla https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/VAMA%202021_1%20Uusimaa_FI%20SVE.pdf Haettu 17.11.2025
- Sitowise & Tuusulan kunta. (2025). Focus-alueen kunnallistekninen yleissuunnitelma 17.1.2025.
- Sitowise & Tuusulan kunta. (2025). Tuusulan Focus-alueen katusuunnitelma. Meluselvitys 17.1.2025.
- Sitowise & Tuusulan kunta. (2025). Hulevesiselvitys 4.11.2025
- Sitowise & Tuusulan kunta. (2025). Liikenneselvitys 6.11.2025.

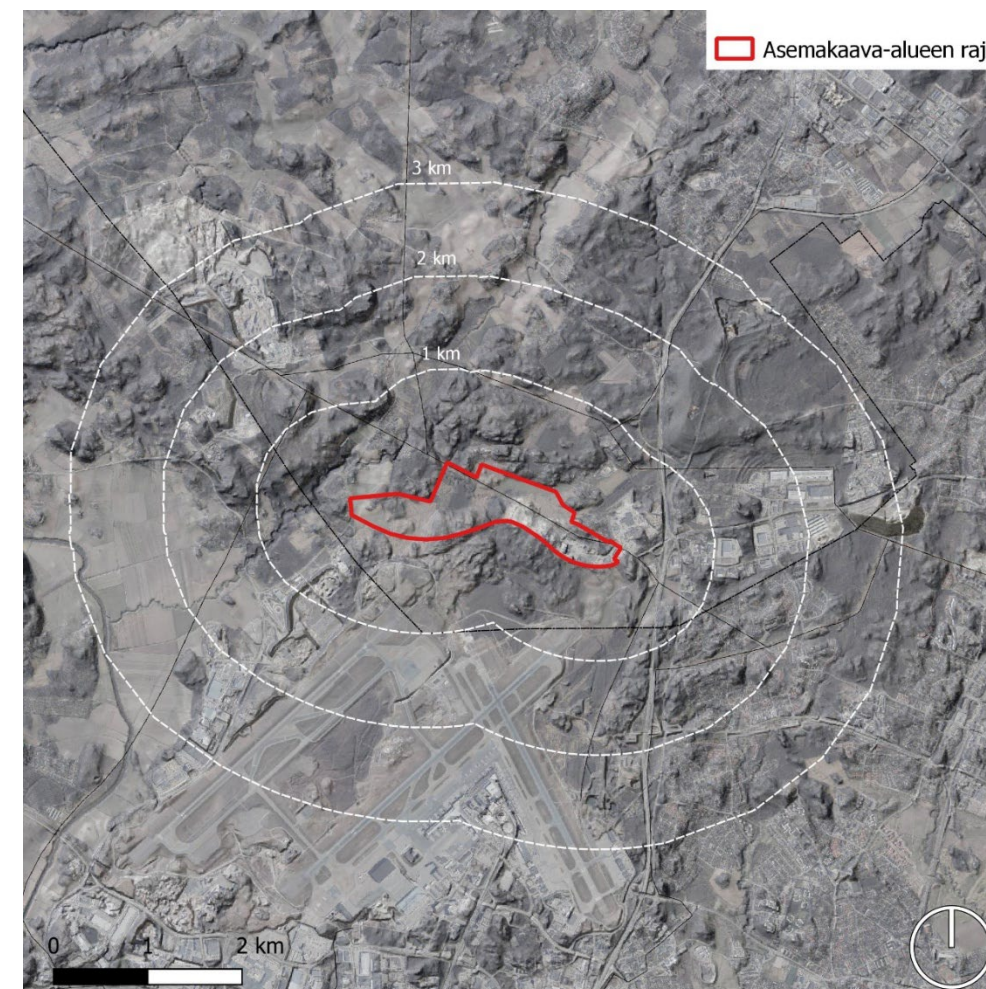
1.2 Suunnitteluryhmä

Maisema-asiantuntijoina ovat toimineet maisema-arkkitehdit Marja Oittinen (projektipäällikkö) ja Marika Bremer (laadunvarmistus) sekä maisema-arkkitehti yo Jenni Koskinen ja suunnitteluhortonomi Hanna Laukkanen (suunnittelijat). Maisemaselvityksen kartat on laatinut Sitowise Oy, ellei toisin mainita. Havainnekuvat on laatinut maisema-arkkitehti Teo Rinne ja M.Arch Christopher Erdman.

Sammontakojantie I asemakaavan laatijana ja projektipäällikkönä on toiminut arkkitehti SAFA, YKS 615 Jurkka Pöntys ja kaavasuunnittelijoina arkkitehti Lotta Syväniemi ja arkkitehti yo Riikka Honkanen. Työn tilaaja on Tuusulan kunta. Tilaajan edustajina ja työn ohjaajina ovat toimineet projektipäällikkö Petteri Puputti sekä kaavasuunnittelija Aamu Kurjenpuu.

Kuva 4. Näkymä asemakaavan suunnittelualueelle Myllykyläntieltä etelään.

Kuva 5. Asemakaava-alueen raja ja 1–3 kilometrin etäisyysvyöhykkeet.

Kuva 6. Panoraamakuva. Suunnittelualan länsiosaa, Myllykylän viljelysmiljöötä. Vasemmalla maisemassa erottuva lato. Taustalla näkyy yksi maa-ainestenottoalueista.

Kuva 7 Panoraamakuva. Suunnittelualan länsiosaa, Myllykylän viljelysmiljöötä Annebergin pysäkin kohdalta. Oikealla Myllykyläntien linjaus.

Kuva 8. Panoraamakuva. Myllykylän viljelysmiljöön peltoalue selännekumpareelta kuvattuna. Taustalla maa-ainestenottoalue. Oikealla etualalla pihapiirin puustoa, joilla on maisemallista merkitystä. Taka-alalla, Berganssin mäki.

Kuva 9. Panoraamakuva. Puusepätien teollisuusalueen hallirakentamista alueen itäosissa.

Kuva 10. Panoraamakuva. Huhtariihen peltoalueen avointa maisematilaa. Taustalla maa-ainestenottoalueen muodostama maisemavaurio.

Kuva 11. Panoraamakuva. Lentokentänkallion silokallio on tärkeä näköalapaikka asemakaava-alueen itäpuolella. Voimajohtot näkyvät asemakaava-alueen maisemassa.

1.3 Käsitteet

kulttuurimaisema	Ihmistoiminnan seurauksena syntynyt kulttuurivaikutteinen maisema
kulttuuriympäristö	Ympäristöä, joka on syntynyt ihmisen toiminnasta tai ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta. Kulttuuriympäristöön kuuluvat rakennusperintö, kulttuurimaisema sekä muinaisjäännökset, ja se voi käsittää niin aluekokonaisuuksia kuin yksittäisiä kohteitakin.
laakso	Maaston alavimmat alueet sijaitsevat laaksossa.
maakunnallinen kulttuuriympäristö	Uudenmaan maakuntakaavassa esitetty maakunnallisesti arvokas maisema-alue tai kulttuuriympäristöalue
maisemamaakunta	Suomen maisemamaakuntajako (Ympäristöministeriön maisema-alue työryhmän mietintö I, 1993a) ilmentää Suomen eri osien maisemakuvan vaihtelevuutta sekä kulttuurimaisemille ominaisia maakunnallisia erityispiirteitä. Suomi on jaettu 10 maisemamaakuntaan.
maisemaa rajaava reuna	Maisemassa näkyvä selkeä visuaalinen tai fyysinen raja, joka päättää tai sulkee näkymän ja erottelee maisematilan toisesta. Esimerkiksi metsän reuna avoimen pellon laidassa.
maisemahäiriö	Yleensä ihmisen toiminnan vuoksi maiseman ilmiäsuun syntyvä näkyvä, mutta palautettavissa oleva tai tilapäinen haitta
maisemakuva	Maiseman visuaalinen, koettu ilmiäsu, jolla on rooli maiseman identiteetin ymmärtämisessä
maisemallisesti tärkeä puusto	Maisemassa näkyvä puusto, joka toimii maamerkkinä, rajaa näkymiä ja muokkaa maisemakuvaa ja maisematilaa olennaisesti heijastaen alueen maiseman ja kulttuuriympäristön tai luonnonympäristön arvoja.
maiseman hierarkkinen piste	Maisemaa visuaalisesti hallitseva kohde tai elementti, joka toimii katseen keskipisteenä jäsentäen maisemaa
maiseman reunavyöhyke	Tilallisesti, visuaalisesti ja ekologisesti aktiivinen reunavyöhyke, rajapinta ja siirtymävyöhyke kahden maisematilan tai maankäyttömuodon välissä.
maiseman solmukohta	Paikka, jossa kaksi tai useampi maisematekijä (kuten laakso, joki, kalliiselänte, harju tai muu voimakas maastonmuoto) leikkaa tai kohtaa toisensa. Varhainen asutus on sijoittunut usein maiseman solmukohtaan vesiväylien yhteyteen.
maisemarakenne	Maisemarakenne on ”maastorakenteen sekä siinä toimivien luonnonprosessien ja kulttuuriprosessien muodostama dynaaminen kokonaisuus, jonka perusosia ovat maa- ja kallioperä, ilmasto, vesi, elollinen luonto ja kulttuurisysteemi” tai maaston, kalliio- ja maaperän määrittämä selänteiden, laaksojen ja niiden välisten vaihteluvyöhykkeiden muodosto.
maisemaseutu	Suomen maisemamaakuntajaossa (Ympäristöministeriön maisema-alue työryhmän mietintö I, 1993a) pienemmät, maisemamaakuntien sisäiset maisemaseudut kuvaavat hyvin yksittäisten piirteiden runsasta vaihtelua maisemamaakuntien sisällä.
maisematila	Maiseman kolmiulotteinen, tilallinen rakenne (esim. avoin, puoliavoin tai suljettu)

maisemavaurio	Yleensä ihmisen toiminnan vuoksi maiseman ilmiäsuun syntyvä pysyväisluontoinen, rakenteellinen vaurio, jota ei pysty maisemoinnilla palauttamaan. Maiseman arvoa heikentävä pysyvä muutos.
murroslaakso	Kallioperän murrekseen syntynyt pitkänomainen, usein selväpiirteinen, painanteinen laaksoalue, joka on syntynyt maankuoren liikkeiden seurauksena. Näkyy maisemassa suuntautuneena laaksona, usein vesistönä tai jokilaaksona.
Tuusulan kulttuurimaiseman kyläalue	Tuusulan kunnan toimittamaan paikkatietoaineistoon perustuva arvokohde.
Tuusulan rakennuskulttuurikohde	Tuusulan kunnan toimittamaan paikkatietoaineistoon perustuva arvokohde.
Tuusulan rakennuskulttuurikohteita täydentävä rakennus, rakennelma	Tuusulan kunnan toimittamaan paikkatietoaineistoon perustuva arvokohde.
Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (VAMA 2021)	Suomen 186 valtakunnallisesti arvokasta maisema-alueita on valittu kuvaamaan maaseutumme edustavimpia kulttuurimaisemia, joiden arvo perustuu monimuotoiseen kulttuurivaikutteiseen luontoon, hoidettuun viljelymaisemaan ja perinteiseen rakennuskantaan. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet inventoitiin vuosina 2010–2015. Inventointia täydennettiin julkisissa kuulemisissa ja lausuntokierrosten yhteydessä saatujen palautteiden pohjalta vuosina 2016–2021 (VAMA 2021). Maisema-alueita koskevista selvityksistä vastasi Ympäristöministeriö.
RKY-alue (RKY 2009)	Valtakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön alue tai kohde
selänne	Maaston korkeimpia osia, jotka toimivat usein myös pohjaveden muodostumisalueina sekä vedenjakajina.
suurmaiseman perusrunko	Määrittää maiseman perusluonteen suuressa mittakaavassa

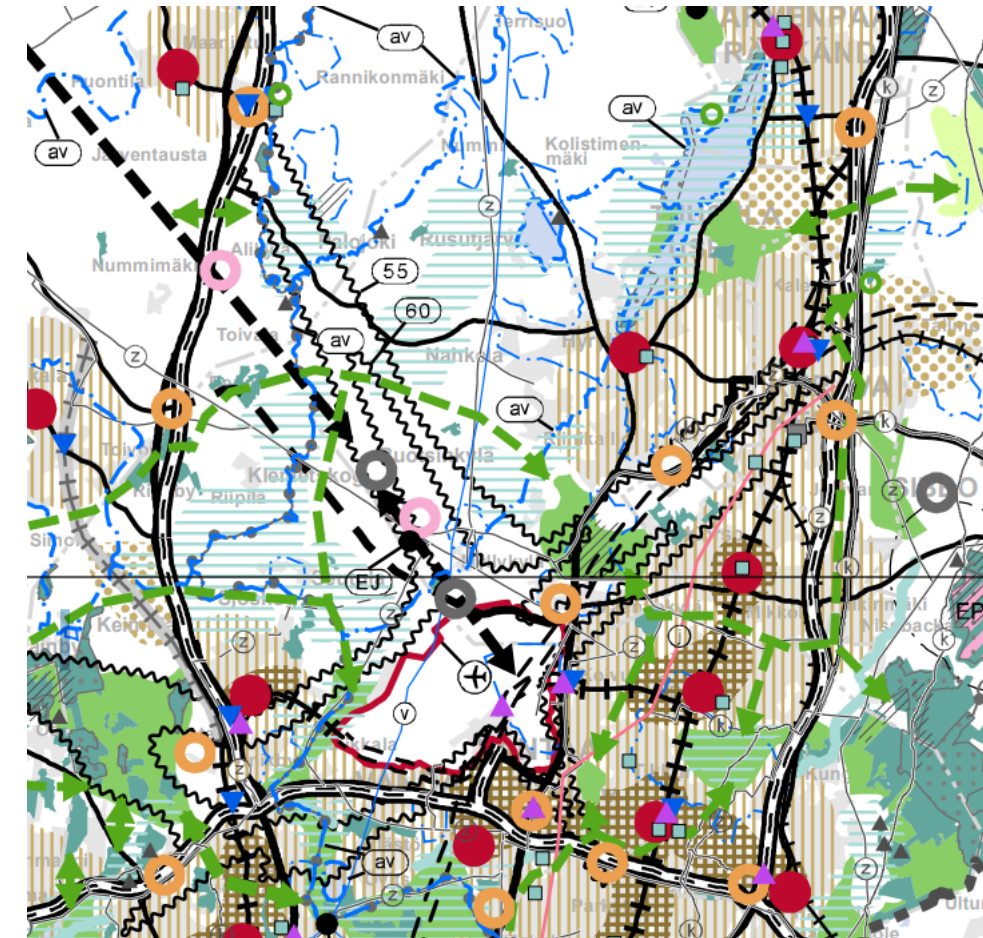
2 Kaavoitus- ja suunnittelutilanne

2.1 Maakuntakaava

Alueella on voimassa Helsingin seudun vaihemaakuntakaava, joka kuuluu Uusimaa-kaava 2050 kaavakokonaisuuteen (lainvoimainen KHO:n päätöksellä 13.3.2023). Kaava-alueen länsireunalle on maakuntakaavassa osoitettu tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämisalueen kohdemerkintä, jolla osoitetaan taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden ulkopuolella olevat laajat tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämisalueet. Alueelle voidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa osoittaa tarkempien selvitysten perusteella ympäristövaikutuksiltaan merkittäviä teollisuuslaitoksia, vaarallisia kemikaaleja käsitteleviä laitoksia, logistiikkakeskuksia, logistiikkaintensiivistä teollisuutta ja niitä tukevia toimintoja, maa-aineshuoltoon liittyviä toimintoja sekä kiertotaloustoimintoja. Alueen sijainti ja laajuus on määriteltävä tarkemmin yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa siten, että se muodostaa riittävän laajan toiminnallisen kokonaisuuden.

Suunnittelualan eteläpuolelle on maakuntakaavassa osoitettu maakunnallisesti merkittävä tie (Maantie 152 jatke eli Kehä IV), sekä liikennetunnelin ohjeellinen linjaus (Lentorata).

Suunnittelualueelle on osoitettu pohjavesialue (Mätäkiivi), lentomelualueita sekä voimajohto (Porvoo-Ruotsinkylä 110 kV / Ruotsinkylä-Ruskeasanta 110 kV). Maakuntakaavalla varaudutaan myös Tallinna-tunnelin toteuttamiseen.

Kuva 13. Ote Helsingin seudun vaihemaakuntakaavasta (Uusimaa-kaava 2050).

Kuva 12. Viistoilmakuva Kulomäentien yläpuolelta länteen. Asemakaava-alue sijoittuu keskialalla kulkevan Tuusulanväylän länsipuolelle. Nykyinen teollisuus- ja maa-ainestenotto toiminta erottuu maisemassa.

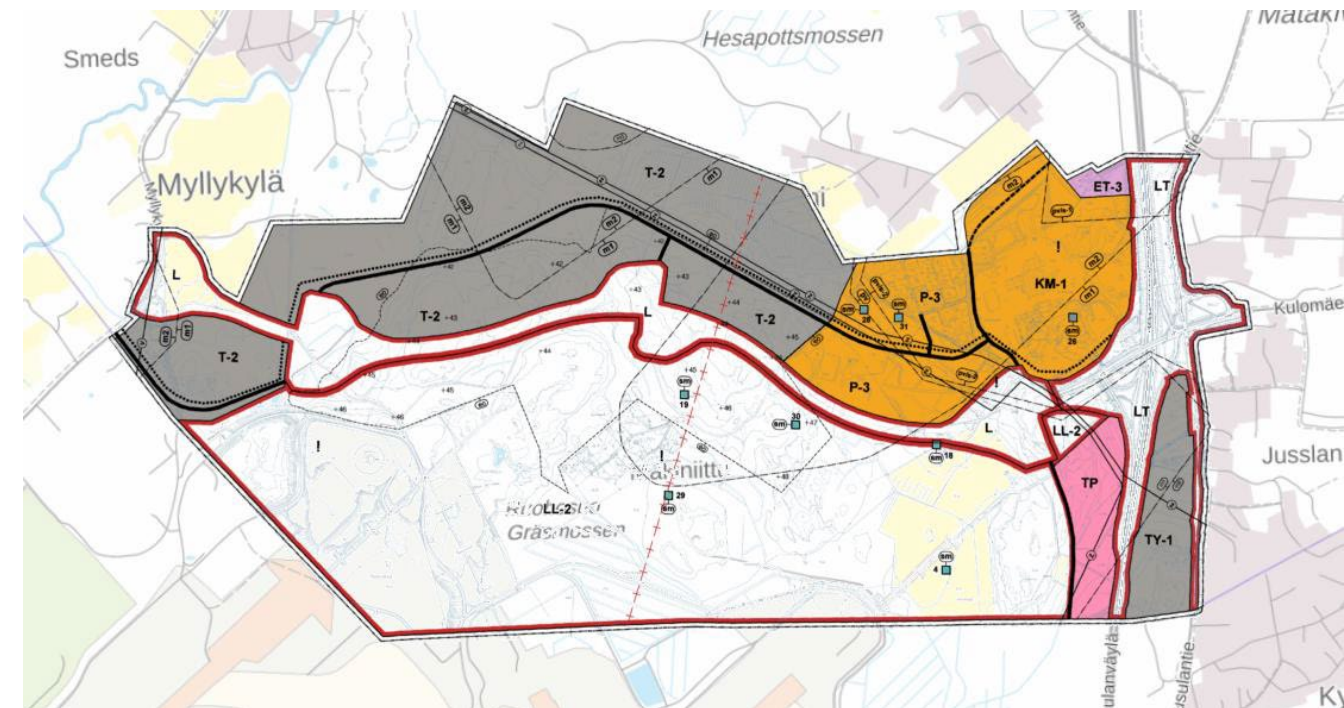
2.2 Yleiskaava

2.2.1 Focus-alueen osayleiskaava

Kaava-alueella on voimassa Focus-alueen osayleiskaava, joka on saanut lainvoiman 5.4.2017. Suunnittelualueen pääasiallinen käyttötarkoituksmerkintä on T-2, eli teollisuus- ja varastoalue. Alue on tarkoitettu pääasiassa tuotanto- ja logistiikka- ja kaupallisille toiminnoille. Alueen itäosaan on osoitettu palvelujen ja hallinnon alue (P-3). Kaavamääräyksen mukaan alue on tarkoitettu yksityisille palveluille ja työpaikoille. Alueella ei sallita uutta asumista eikä kaupan palveluita. Alueella sijaitsevan asfalttiaseman toiminta saa jatkua enintään 10 vuoden ajan osayleiskaavan hyväksymisestä. Kehä IV:n aluevaraus on osoitettu liikennealueena (L). Liikennealue on mukana asemakaava-alueessa vain osittain. Alueen keskelle on osoitettu Kehä IV:n linjausta osittain mukaileva rinnakkaiskatu ja kevyenliikenteen reitti.

Kuva 14. Viistoilmakuva Myllykylästä, jossa Myllykyläntien varressa on säilynyt perinteistä viljelysmiljöötä ja siihen liittyvää asutusta. Pääosa kuvan pelloista jää asemakaava-alueen ulkopuolelle. Kuvan takaosissa Helsinki-Vantaan lentoaseman kiitotiet liittyvine toimintoineen, maa-ainestenottotoiminta ja avohakkuut ovat muuttaneet maisemaa. Viistoilmakuvan ottamisen jälkeen on käynnistynyt maa-ainestoito kuvassa näkyvän avohakkuualueen vieressä.

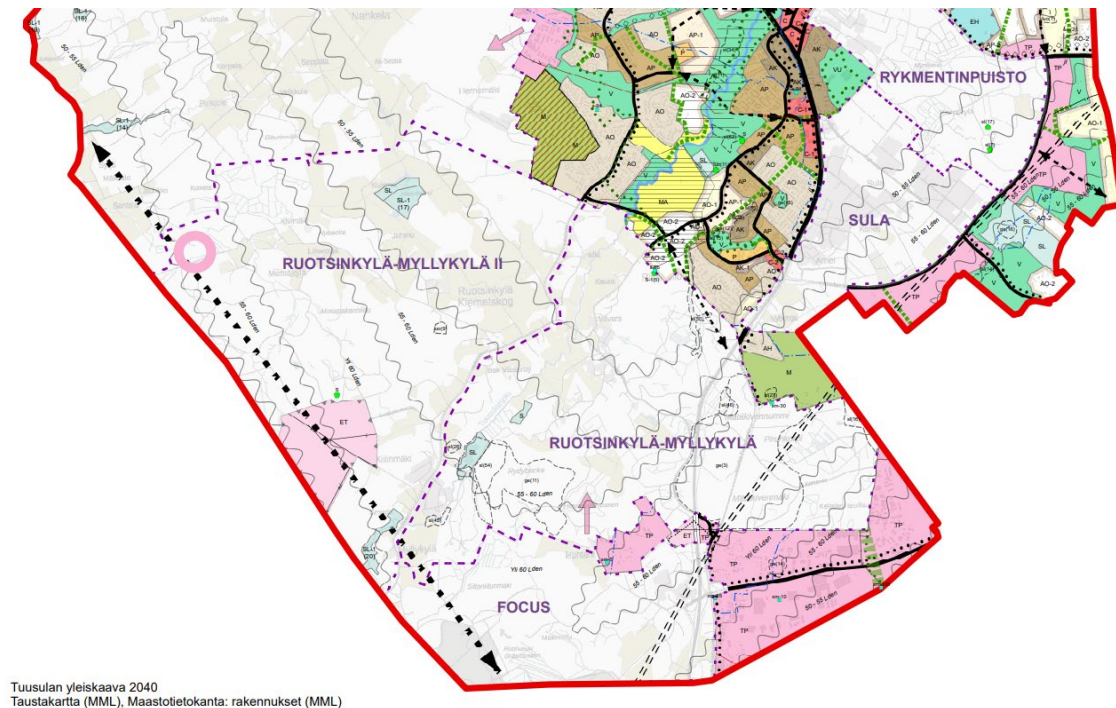

- KM-1** KAUPALLISTEN PALVELUJEN ALUE, JOLLE SAA SIIJOITTAA VÄHITTÄISKAUPAN SUURYKSIKÖN. Alueelle voidaan asemakaavassa osoittaa keskusta-alueiden ulkopuolelle soveltuvaa seudullista tilaa vaativaa erikoistavaran kauppaa, joka muodostaa seudullisen vähittäiskaupan suuryksikköön verrattavissa olevan myymäläkeskittymän. Alueen kaupallisten palvelujen rakennus-oikeuden enimmäismäärä on 100 000 k-m². Alueelle saa sijoittaa enintään 2 kpl enintään 2000 k-m²:n suuruisia päivittäistavarakaupan yksikköä.
- P-3** PALVELUJEN JA HALLINNON ALUE. Alue on tarkoitettu yksityisille palveluille ja työpaikoille. Alueella ei sallita uutta asumista eikä kaupan palveluita. Alueella sijaitsevan asfalttiaseman toiminta saa jatkua enintään 10 vuoden ajan osayleiskaavan hyväksymisestä.
- TP** TYÖPAIKKALUE. Alue on tarkoitettu pääasiassa toimisto-, tuotanto- ja logistiikkatoiminnoille. Alueelle voidaan sijoittaa myös tukkukaupan palveluita.
- T-2** TEOLLISUUS- JA VARASTOALUE. Alue on tarkoitettu pääasiassa tuotanto- ja logistiikkatoiminnoille.
- TY-1** TEOLLISUUSALUE, JOLLA YMPÄRISTÖ ASETTAA TOIMINNAN LAADULLE ERITYISIÄ VAATIMUKSIA. Alue on tarkoitettu pääasiassa tuotanto- ja logistiikkatoiminnoille.
- L** LIIKENNEALUE. Aluevaraus on tarkoitettu Kehä IV-tien rakentamista varten. Aluevaraus perustuu kaava-selostuksen liitteenä esitettyyn aluevaraussuunnitelmaan. Suunniteltaessa alueen kautta kulkevia erikoiskuljetuksia on otettava huomioon voimassa olevat lentoesterajoitukset.
- LT** MAANTIE ALUE.
- LL-2** LENTO-LIIKENTEEN ALUE. Merkinnällä on osoitettu lentoliikennettä palveleville rakennuksille, rakentelulle ja toiminnoille varatut alueet, jotka sisältävät myös alueen toimintoihin liittyvät yhdyskuntateknisen huollon alueet ja palvelu- ja toimistotilat sekä muut lentologistiikkatoiminnot.

Kuva 15. Focus-alueen osayleiskaava ja kaavamerkinnot

2.2.2 Tuusulan yleiskaava 2040

Tuusulan uudessa yleiskaavassa 2040, (jonka valtuusto hyväksynyt 14.11.2022 §133, mutta päätös ei ole lainvoimainen), kaava-alueen länsiosassa kulkee paikallinen liikenteen yhteystarve Helsinki-Vantaan lentokentältä kohti valtatie 3, itäosassa liikennetunnelin ohjeellinen linjaus maanalaiselle raitiotielle sekä lentokonemelualan Lden 55–60 dB merkintä, joka kieltää asuinalueiden sijoittamisen alueelle. Koko kunnan yleiskaava ei kumoa Focus-alueen osayleiskaavaa, ja sen merkinnät vain täydentävät yleiskaavakokonaisuutta.

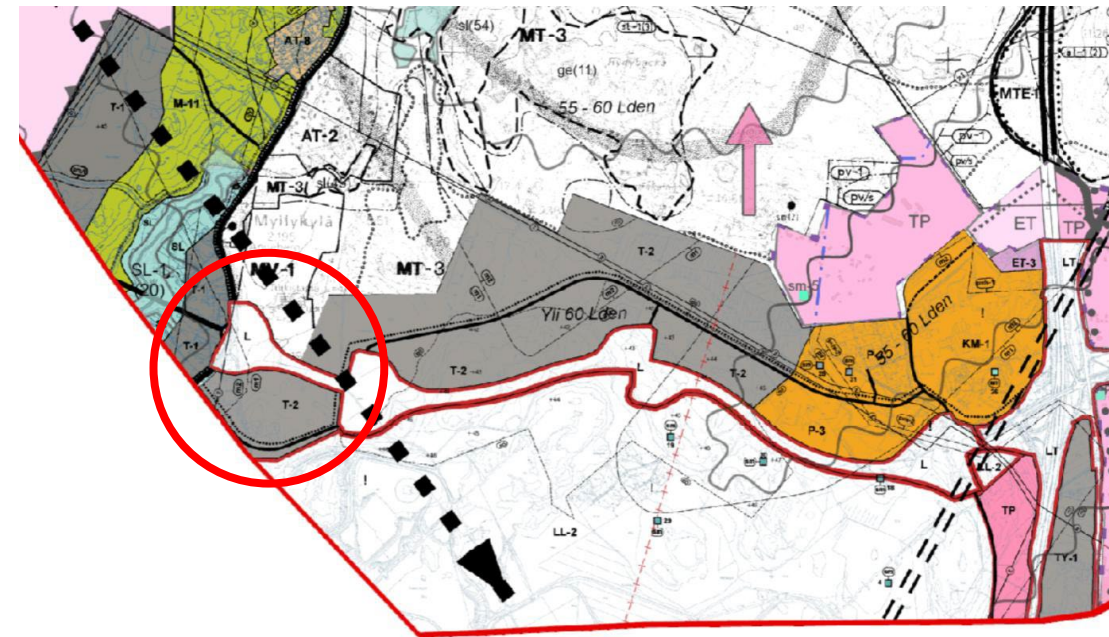

Tuusulan yleiskaava 2040
Taustakartta (MML), Maastietokanta: rakennukset (MML)

Kuva 16. Tuusulan yleiskaava 2040, kuvaote kaavan eteläosasta (Tuusulan kunta).

2.2.3 Yleiskaavojen yhdistelmä

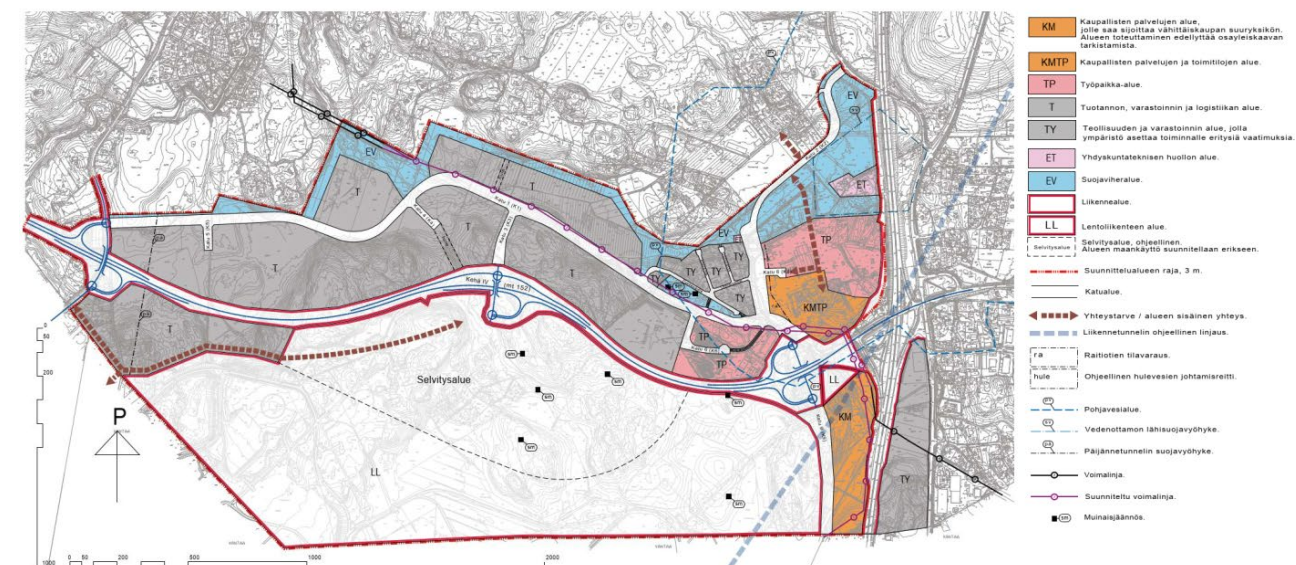
Kaava-alueen länsiosa rajautuu Ruotsinkylä-Myllykylä II osayleiskaavaan (voimaantulo 17.8.2014), jossa Myllykyläntien varrelle on esitetty uusia teollisuuskortteleita (T-1) sekä Kehä IV:n linjaus viivamerkintänä. Peltoalueet ovat myös Ruotsinkylä-Myllykylä osayleiskaavan alueella, eli kyseessä on kolmen osayleiskaavan solmukohta. Solmukohta on esitetty punaisella ympyrällä oheisessa kuva 17 yleiskaavojen epävirallisesta yhdistelmään kuvaavassa kartassa.

Kuva 17. Yleiskaavojen epävirallinen yhdistelmä (Tuusulan kunta). Punainen ympyrä osoittaa kolmen osayleiskaavan leikkauskohdan.

2.2.4 Maankäytön yleissuunnitelma

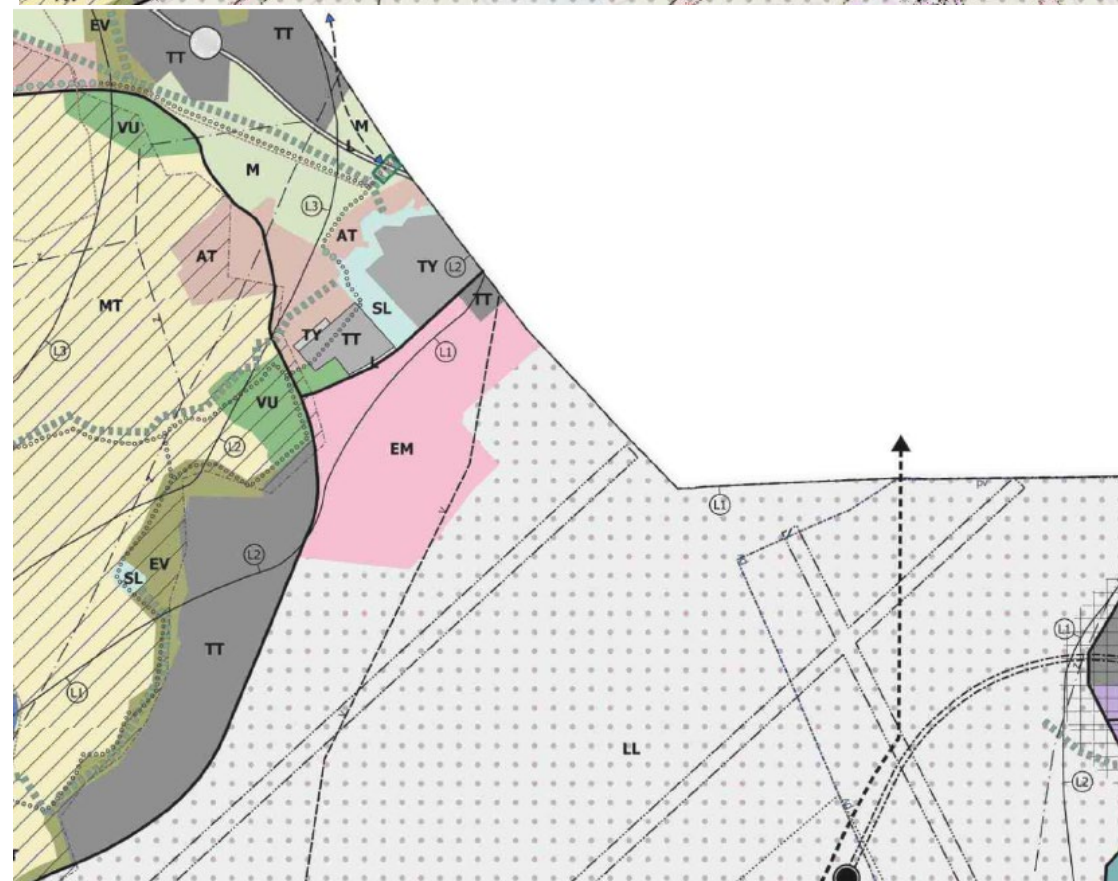
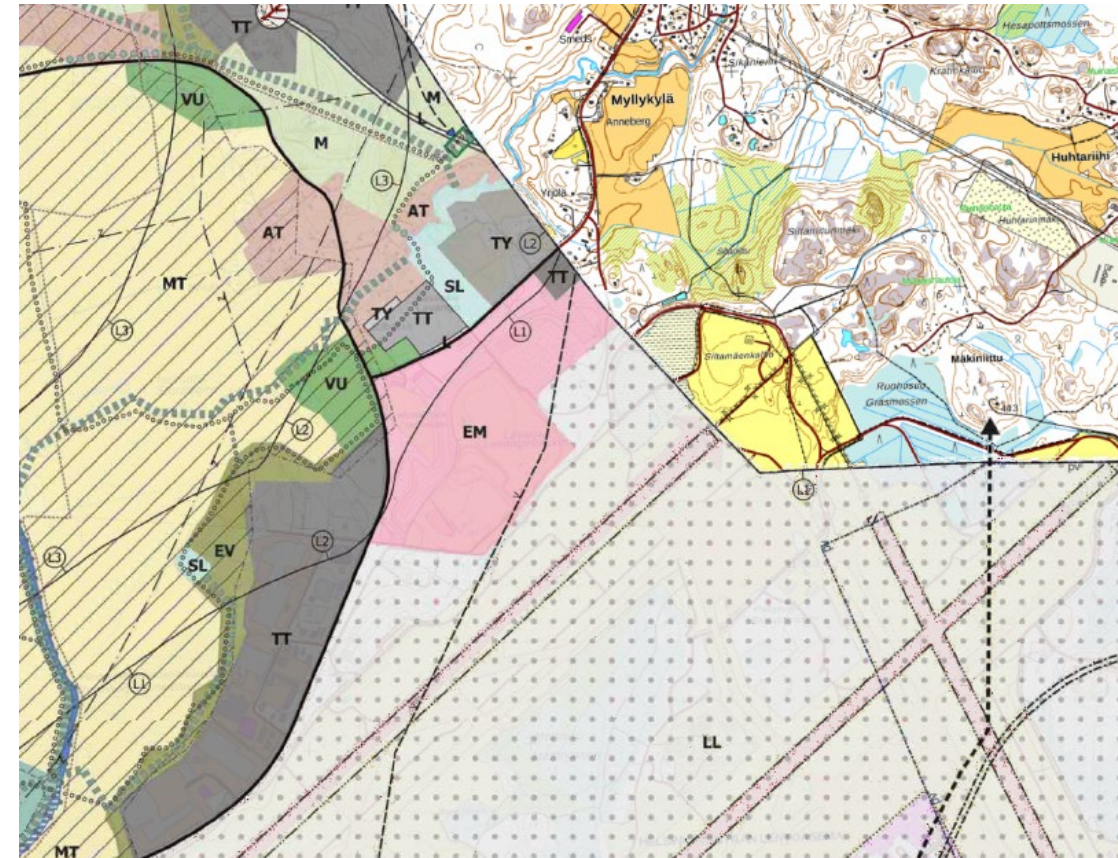
Maankäytön yleissuunnitelma valmistui 25.10.2023 (Sweco Oy). Työssä tutkittiin kahta eri vaihtoehtoa, ja lopullinen yleissuunnitelma laadittiin näiden kahden yhdistelmänä. Suunnitelmaa koskevissa lausunnoissa korostuivat erityisesti liikennetarkaisut ja niihin liittyvät myöhemmät lisäselvitystarpeet. Lausunnoissa korostettiin, että suunnitelman tulee tukeutua laadittuun aluevaraussuunnitelmaan. Kantaa otettiin myös Myllykyläntien risteysalueen maisema-arvoihin ja avoimen viljelyalueen säilymiseen. Yleissuunnitelma tarkoittaa osayleiskaavataarkaisua ja toimii tärkeänä lähtöaineistona Focus-alueen vaiheittaiselle asemakaavoitukselle.

Kuva 18. Maankäytön yleissuunnitelma (Sweco Oy 2023).

2.2.5 Vantaan yleiskaava

Sammontakojantien I asemakaava-alue sijoittuu Tuusulan ja Vantaan kuntarajan läheisyyteen. Vantaan puolella, Vantaan yleiskaavan merkintöjen mukaisesti yleiskaava sallii teollisuus-, työpaikka ja muiden vastaavien toimintojen sijoittumisen Myllykyläntien varteen. Myllykyläntiestä Myllykyläntien itäpuolelle sijoittuu Helsinki-Vantaan lentoasema. Teollisuus- ja muista vastaavista toiminnoista on toteutunut valtaosa.

Kuvat 19-20. Otteita Vantaan yleiskaavasta. Vantaan yleiskaavassa Myllykyläntien varteen sijoittuu muun muassa teollisuus-, työpaikka-alueita sekä lentokentän toimintoja. Ylempässä kuvaotteesta Tuusulan puolella on näkyvissä peruskartta sijainnin ja mittakaavan hahmottamisen helpottamiseksi.

2.3 Asemakaava

2.3.1 Sammontakojantie I asemakaavaehdotus

Sammontakojantie I asemakaava ja asemakaavan muutos alue sijaitsee Tuusulan eteläosassa, Helsinki-Vantaan lentoaseman pohjoispuolelle, Tuusulan-väylän (Kt 45) ja Myllykyläntien (Mt 11463) välisellä alueella. Asemakaavan nimi on vaihtunut valmisteluvaiheen jälkeen. Lausuntovaiheessa asemakaavan nimi oli Kehä IV asemakaava ja asemakaavan muutos. Kaavan numero on säilynyt ennallaan.

Kaavan tavoitteena on osoittaa noin kolme kilometriä leveälle suunnittelualueelle pääasiassa teollisuus-, tuotanto-, ja varastoalueita sekä toimitiloja ja mahdollistaa aluetta palvelevan katuverkon ja muun infran rakentaminen sekä voimajohtojen uudelleen sijoittaminen alueella. Lisäksi kortteliin 9516 voi toteuttaa myös datakeskuksen ja yhdyskuntateknisen huollon korttelialueelle sähköaseman ja raskaan liikenteen latausaseman.

Kaava-alue on pääosin kunnan omistuksessa. Asemakaavoitetut alueet ovat osittain yksityisessä omistuksessa.

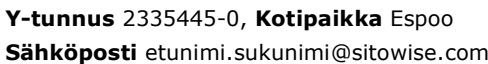
Suunnittelualueen pinta-ala on noin 134 ha, josta korttelialueita on noin 94 ha. Kaavaratkaisun kokonaisrakennusoikeus on 515 848 k-m². Asemakaava tuottaa uutta kerrosalaa n. 479 960 k-m², josta teollisuus- ja varastorakennuksia on 477 252 k-m² ja toimitilarakentamista 39 898 k-m². Rakennusoikeus em. korttelialueilla muodostuu tehokkuusluvulla e=0.50, mutta datakeskuksen voi toteuttaa tehokkuusluvun e=1.0 mukaisesti. Yhdyskuntateknisen huollon korttelialueelle rakennusoikeus muodostuu tehokkuusluvulla e=0.1, mikä tuottaa rakennusoikeutta 1 698 k-m².

Kaavaratkaisu tuottaa laskennallisesti noin 2500–4000 työpaikkaa toiminnan luonteesta riippuen.

Sammontakojantie I (entinen Kehä IV) asemakaavaluonnos ja muu valmisteluaineisto olivat nähtävillä 7.11.–9.12.2024. Asemakaavan on tarkoitus valmistua keväällä 2026.

Kuva 21. Huhtariihen maisematila on säilynyt avoimena. Etualan niitty on asemakaava-alueen ulkopuolella. Taustan selänteessä näkyy maa-aineistenottotoiminnan aiheuttama maisemavaurio. Kuva on otettu Huhtarinkikujalta asemakaava-alueelle päin.

2.3.2 Asemakaavaehdotusta koskevat kaavamääräykset

Määräykset koskien korttelialueita

Korttelialueelle saa sijoittaa kiinteistö- ja puistomuuntamoita, kiinteistökohtaisia pumppaamoja sekä muita yhdyskuntatekniikan tarvitsemia vähäisiä tiloja ja laitteita rakennusoikeuden lisäksi ja rakennusalojen estämättä. Rakentaminen ei saa aiheuttaa liikennettä vaarantavia näkemäesteitä ja se tulee sopeuttaa ympäristöön julkisivuväriytyksen, -materiaalin ja istutusten avulla.

Asemakaava-alue sijoittuu lentomelualueelle. Rakennuspaikan lentomelu on selvitettävä ennen suunnittelun aloittamista. Lentomeluvyöhykkeen LDEN 55-60dB alueella toimistotilojen ulkovaipan ääneneristävyys tulee olla vähintään32dB ja LDEN yli 60dB alueella vähintään 35dB.

Korttelialueita suunniteltaessa on tarkistettava viimeisimpien maanalaisten ratasuunnitelmien ja selvitysten vaikutus rakentamiseen.

Määräykset koskien toimitilarakennusten korttelialueita:

Korttelialueelle voidaan rakentaa toimitorakennuksia, ympäristöhäiriötä aiheuttamattomia toimitila-, teollisuus- ja tuotantorakennuksia. Rakennuksiin voi sisällyttää pääkäyttötarkoitukseen liittyviä liike- ja palvelutiloja sekä työpaikka-alueita palvelevia toimintoja kuten esimerkiksi ravintola-, kahvila-, kuntosalitiloja. Verkkokaupan noutopisteet ja varastomymälät sekä yritysmyyntiin liittyvät noutotukut ja tukkumymälät ovat sallittuja.

Pääkäyttötarkoitukseen liittyvää vähittäiskaupan myymälätilaa saa toteuttaa yksittäiseen rakennukseen enintään 20 % rakennuksen kerrosalasta. Korttelialueelle ei saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikköä tai siihen verrattavaa myymäläkeskittymää, eikä päivittäistavarakauppaa tai keskustahakuista erikoistavarakauppaa.

Toimintojen tulee soveltua pohjavesialueelle.

Määräykset koskien teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueita:

Korttelialueelle voidaan rakentaa teollisuus-, tuotanto- ja varastorakennuksia sekä niiden toimintaan liittyviä toimistotiloja. Päärakennuksen yhteyteen saa sijoittaa toiminnan edellyttämiä ja muuhun kuin vähittäiskauppaan liittyviä liike- ja näyttelytiloja. Verkkokaupan noutopisteet ja varastomymälät sekä yritysmyyntiin liittyvät noutotukut ja tukkumymälät ovat sallittuja.

Korttelissa 9516 rakentaminen voidaan toteuttaa teollisuus- ja varastorakentamisen sijaan datakeskuksena. Tällöin rakennuspaikalle voi sijoittaa ainoastaan konesalirakennuksia ja muita datakeskuksen toimintaan liittyviä aputiloja sekä energiahuoltoa palvelevia laitteita ja rakennuksia. Mikäli rakennuspaikalle toteutetaan datakeskus, lasketaan rakennuspaikan rakennusoikeus tehokkuusluvun e=1.0 mukaisesti.

Kortteleissa 9511 ja 9512 sekä korttelissa 9513 suojavyöhykkeen ulkopuolella saa toteuttaa kellarikerroksen, jossa olevia tiloja ei lasketa kerrosalaan.

Korttelissa 9514 Huhtarinpuron vastainen istutettava-alueenosa tulee säilyttää luonnontilaisena tai istuttaa ja hoitaa niin, että se tukee puron luonnontilaisuuden säilymistä.

Määräykset koskien yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialuetta

Korttelialueelle voi rakentaa energiahuollon sekä muun yhdyskuntateknisen huollon tarvitsemia rakennuksia, rakennelmia ja laitteita. Alueelle voi sijoittaa sähköaseman ja sen tarvitseman varavoimalan.

Korttelialueelle saa sijoittaa raskaan liikenteen latausaseman sekä siihen liittyviä palvelu- ja taukotiloja.

Määräykset koskien suojaviheralueita

Alueelle voidaan rakentaa yhdyskuntatekniikan järjestämisen edellyttämiä putki- ja sähkölinjoja, puistomuuntamoita, vesien johtamisen tarvitsemia allas-, oja- ja patorakenteita sekä näiden huoltamisen edellyttämiä kulkureittejä.

Suojaviheralueet on pyrittävä säilyttämään tai toteuttamaan puustoisena ja vehreänä suojaamaan asutusta liikenteen ja muun maankäytön aiheuttamalta häiriöltä.

Määräykset koskien kortteleiden auto- ja polkupyöräpaikkoja

Korttelia varten tulee toteuttaa autopaikkoja vähintään:

- 1 ap /60 k-m2 liike- ja myymäläkerrosalaa
- 1 ap /80 k-m2 toimistokerrosalaa
- 1 ap/100 k-m2 teollisuus-, tuotanto- ja työtilojen kerrosalaa
- 1 ap /250 k-m2 varastotilojen kerrosalaa
- 1 ap /1000 k-m2 datakeskushallien, konesali- ja vastaavien tilojen kerrosalaa

Polkupyörien katettuja säilytyspaikkoja on toteutettava liike- ja toimistotilojen osalta vähintään 1 jokaista rakennettua 50 k-m2 kohden. Muun rakentamisen osalta säältä suojattuja pyöräpaikkoja tulee toteuttaa vähintään yksi jokaista kahta työntekijää kohti ja suunnittelussa tulee kuitenkin varautua toteuttamaan säilytyspaikkoja vähintään seuraavasti:

- teollisuus- ja työtilat 1 pp/100 k-m2
- varastot 1 pp/250 k-m2
- automaattivarastot 1 pp/500 k-m2

Suojelu- ja suojavyöhykemääräykset Suojeltavalla alueenosalla (s) sijaitsee vesilain mukainen puro. Alueenosalla ei saa suorittaa toimenpiteitä, jotka vaarantavat puron luonnontilaisuuden säilymisen. Alueella ei saa kaataa puita tai muokata luontoa, lukuun ottamatta toimenpiteitä, joilla johdetaan alueelliset ojat puroon. Suojavyöhykkeellä (sv) on kielletty kaikki tunnelin rakennetta sekä siellä virtaavan veden laatua ja määrää heikentävät toimenpiteet. Suojavyöhykkeellä hulevedet on käsiteltävä laadullisesti ennen johtamista pois suojavyöhykkeeltä ja edelleen purkureitille. Alueen osalla, jolla sijaitsee muinaismuistolailla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös (sm), on muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös Johannisberg D, 1000005764. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista tai siihen liittyvistä suunnitelmista on pyydettävä Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto. Pohjavesialue KTY-korttelialueilla ja tärkeällä veden hankintaan soveltuvalla pohjavesialueella tulee noudattaa seuraavia määräyksiä. Pohjavesialueella ei saa säilyttää tai varastoida nestemäisiä polttoaineita eikä muita pohjavettä vaarantavia aineita tai valmisteita ilman asianmukaisia suojarakenteita. Pohjaveden kannalta haitallisten kemikaalien ja jätteiden laitostaminen käsittely ja varastointi on kielletty. Pohjavedelle vaaralliset aineet on sijoitettava rakennuksen sisätiloihin tai katettuihin tiloihin maan päälle kyseisiä kemikaaleja kestäväan suoja-altaaseen, jonka tilavuuden tulee olla suurempi kuin varastoitavan aineen suurin määrä ja estettävä sadevesien pääsy suoja-altaaseen. Moottoriajoneuvojen ajo- tai vähintään viidelle ajoneuvolle osoitetut pysäköintialueet sekä jäteastoiden sijoituspaikat ja muut vastaavat alueet tulee päällystää vettä läpäisemättömällä pintamateriaalilla tai pohjavesisuojauksen sisältävällä rakenteella. Rakentamislupahakemuksen yhteydessä tulee esittää pohjaveden hallintasuunnitelma, jossa on esitetty sekä rakentamisen aikaisen hallinnan periaatteet että rakentamisen jälkeinen pohjaveden hallinta. Rakentaminen ei saa aiheuttaa muutoksia pohjaveden laatuun, korkeuteen tai virtauksiin. Pohjavesialueella ei saa rakentaa energiakaivoja. Maaperäolosuhteiden salliessa puhtaat hulevedet tulee imeyttää. Hulevesien imeyttäminen maaperään ei saa aiheuttaa pohjaveden pilaantumista. Pilaantuneilla maa-alueilla hulevesiä ei tule imeyttää. Pohjavesialueella likaiset hulevedet tulee johtaa biosuodatusrakenteen tai öljynerotuskaivojen kautta pohjavesialueen ulkopuolelle. Rakennusluvan yhteydessä tulee esittää suunnitelma sammutusvesien hallinnasta niin, että sammutusvedet johdetaan öljynerotuskaivojen, biosuodattimien tai muiden vastaavien rakenteiden kautta.

Hulevesien hallinta Hulevedet on johdettava aiheuttamatta tulvahaittoja vastaanottavaan vesistöön. Rakennuspaikkojen tasaussuunnittelussa tulee huomioida tulvareittien jatkuvuus. Rakennuspaikkojen hulevedet on hallittava siten, ettei niistä aiheudu vaaraa tai haittaa omalle tai naapurikiinteistöille, kadulle tai yleiselle alueelle tai ympäristölle. Korttelialueilla hulevedet tulee viivyttää kiinteistöllä ennen niiden poisjohtamista. Kiinteistökohtainen viivytysvelvollisuus on 1,2 m3/100 m2 rakennettua läpäisemätöntä pintaa kohden. Ajoneuvoliikennöityjen alueiden hulevedet tulee käsitellä laadullisesti ennen niiden johtamista eteenpäin. Lisäksi T-korttelialueilla järjestelmien tulee olla tarvittaessa suljettavissa onnettomuustilanteiden varalta. Hulevesirakenteissa ja -järjestelmissä tulee olla suunniteltu ylivuoto. Altaat tulee toteuttaa ja hoitaa niin, etteivät ne houkuttele lentotoimintaa haittaavaa linnustoa. Yleisillä alueilla hulevesien hallinnassa hyödynnetään ensisijaisesti maanpäällisiä kasvipeitteisiä johtamis- ja viivytysrakenteita. Avonaisten viivytysaltaiden tulee tyhjentyä 24 h kuluessa täyttymisestään. Alueelliset viivytysrakenteet tulee toteuttaa ennen muuta rakentamista. Kaikessa rakentamistoiminnassa kiinnitetään huomiota hyvään työmaavesien hallintaan purkuvesistöjen laatuhaittojen ehkäisemiseksi. Rakentamislupa-asiakirjoihin on liitettävä hulevesien hallintasuunnitelma ja selvitys rakentamisen aikaisesta hulevesien hallinnasta. Katualueiden hulevedet on johdettava laadullisen hallinnan kautta. Lentoliikenteen rajoitukset Mikään rakennuksen osa, rakenne, laite tai kasvillisuus ei saa läpäistä Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoesteiden korkeusrajoituspintoja. Ennen toimenpiteitä on pyydettävä lentoestelausunto ja varmistettava voimassa olevat korkeusrajoituspinnat ilmailuviranomaiselta. Huomioitava, että myös rakentamisessa käytettävät nosturit voivat vaatia lentoesteluvan. Aurinkopaneelit tulee suunnitella ja toteuttaa niin, etteivät ne aiheuta vaaraa lentoturvallisuudelle. Rakennukset on sijoitettava niin, että häiriöt läheiselle asutukselle minimoidaan. Alueelle ei voi sijoittaa asfalttiasemaa tai muita haju- tai pölyhaittoja aiheuttavia toimintoja, jolleivät ne liity alueen esirakentamiseen, eikä näitä toimintoja saa sijoittaa asutuksen läheisyyteen. Toiminta ei saa aiheuttaa asuinkiinteistölle ohjearovot ylittävää melua. Rakentamisluvan yhteydessä tulee tarvittaessa esittää selvitys toiminnasta aiheutuvasta melusta. Rakennusluvan yhteydessä tulee esittää valaistussuunnitelma. Mainosvalot, rakennusten ja piha-alueiden valaistus on suunniteltava siten, ettei niistä aiheudu haittaa lentotoiminnalle. Sammontakojantien katualueelle tulee istuttaa puita ja puuryhmiä. Kadun tulee olla yleisilmeeltään vihreä.
--

Ympäristön laatu ja kaupunkikuva

Tämän asemakaavan alueelle on laadittu rakentamistapaohjeet, joita tulee noudattaa.

Kaupunkikuvan laatuun ja rakennusten pitkiin julkisivuihin on kiinnitettävä erityistä huomiota ja rakentaminen tulee toteuttaa yhtenäistä rakennustapaa noudattaen. Erityisesti on huomioitava näkymät Sammontakojantien sekä Kehä IV:n suunnasta, joissa rakennuksen julkisivut tulee jakaa vähintään 50 metrin välein erilaisiin osiin käyttämällä arkkitehtuurin keinoja, materiaaleja, värejä tai aukotusta.

Rakennusten on näytettävä tasakattoisilta. Toimisto-, liike- ja näyttelytilat sekä rakennusten pääsisäänkäynnit on sijoitettava kadunpuoleiselle tontinosalle. Näitä rakennuksen osia tulee korostaa.

Rakennuspaikoilla tulee olla tunnistettava sisäänajo, joka rytmittää katukuvaa, kuten portti tai muu elementti tai rakennelma. Sisäänajo tulee sovittaa rakennusten mittakaavaan ja arkkitehtuuriin ja siihen liittyviä rakenteita voi sijoittaa istutettavalle alueenosalle. Alueen pääkadun sekä rakennuspaikan sisäänajon puoleinen aitaus tulee toteuttaa laadukkaasti.

Rakennuspaikoille tulee tehdä ammattilaisen tekemä istutussuunnitelma. Istutettavat alueet tulee toteuttaa huolellisesti erityisesti pääkadun puoleiselta rakennuspaikan osalta. Rakennuspaikkojen Kehä IV:ään rajautuvalle istutettavalle alueenosalle tulee istuttaa puuryhmiä vähintään 100 metrin välein. Istutusten tulee sopeutua rakennuspaikan massoitteeluun ja muuhun toteutukseen sekä luoda koko tien varrelle yhtenäistä ilmettä. Toisiinsa rajoittuvilla rakennuspaikoilla on toteutettava vähintään 4 metrin istutusvyöhyke molemmille puolille rakennuspaikan rajaa. Pysäköintialueet on jäseneltävä puu- ja pensasistutuksin. Rakentamattomat tontinosat, joita ei käytetä kulkuväylinä, pysäköintiin tai vastaaviin pääkäyttötarkoituksen mukaisiin toimintoihin on istutettava yhtenäisen suunnitelman mukaan laadukkaasti tai ne on säilytettävä luonnontilaisena.

Piha-alueita ei saa käyttää ympäristöä rumentavaan ja häiritsevään varastointiin. Ulkovarastointialueet ja avonaiset katokset on aidattava tai istutettava niin, että varastoitava materiaali ei haitallisesti näy liikenne- ja katualueille tai naapurikiinteistöjen käyttöpihojen suuntaan. Mikäli rakennuksen piha aukeaa asutusta kohti, tulee raja-aidan olla vähintään 200 cm korkea ja umpinainen. Aidan asutuksen puoleisella puolella tulee aidan edustaa pehmentää istutuksilla.

Rakennukset on sijoitettava niin, että häiriöt läheiselle asutukselle minimoidaan. Alueelle ei voi sijoittaa asfalttiasemaa tai muita haju- tai pölyhaittoja aiheuttavia toimintoja, jolleivät ne liity alueen esirakentamiseen, eikä näitä toimintoja saa sijoittaa asutuksen läheisyyteen. Toiminta ei saa aiheuttaa asuinkiinteistölle ohjearovot ylittävää melua. Rakentamisluvan yhteydessä tulee tarvittaessa esittää selvitys toiminnasta aiheutuvasta melusta.

Rakennusluvan yhteydessä tulee esittää valaistussuunnitelma. Mainosvalot, rakennusten ja piha-alueiden valaistus on suunniteltava siten, ettei niistä aiheudu haittaa lentotoiminnalle.

Sammontakojantien katualueelle tulee istuttaa puita ja puuryhmiä. Kadun tulee olla yleisilmeeltään vehreä.

Kaavan vaiheittaista toteuttamista koskevat määräykset

Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueiden rakentaminen ja katualueiden toteuttaminen tulee vaiheistaa tieverkon välityskyvyn kehittymisen mukaan. Teollisuus- ja varastorakennusten käyttöönotto ja katuyhteyden toteuttaminen Myllykyläntielle on sallittu vasta, kun tienpitäjän hyväksymät liikenneverkon toimivuuden kannalta riittävät parantamistoimenpiteet Maantiekylän eritasoliittymässä ja sen läheisyydessä ovat toteutettu. Esirakentaminen ja väliaikainen rakentaminen on sallittua.

Korttelin 9511 läpi kulkeva ajoyhteys voidaan poistaa, kun korvaava yhteys on toteutettu.

Tonttijako

Asemakaava-alueella noudatetaan ohjeellista tonttijakoa.

Taulukko 1. Sammontakojantie I asemakaava, asemakaavamääräykset.

Kuva 23. Näkymä Berganssin mäeltä kohti Myllykylän ja Annebergin peltoja.

2.3.3 Liittyvät asemakaavahankkeet

Sammonmäki IV asemakaavamuutos

Focus-alueen itäosassa on tullut voimaan 20.8.2025 Sammonmäki IV asemakaavan muutos (nro 3508). Asemakaavan ehdotus oli nähtävillä 20.3. – 22.4.2025. Alueen kunnallistekniikan suunnittelu on käynnistetty.

Asemakaavassa alueen pääkäyttötarkoitukset ovat seuraavat:

Toimitila- ja liikerakennusten korttelialue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (KMTY) ja toimitilarakennusten korttelialue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (KTY). Kokonaisrakennusoikeus on noin 85 000 k-m². Kokonaiskerrosalasta KMTY-korttelialueelle sijoittuu noin 24 150 k-m², KTY-korttelialueille noin 60 900 k-m².

2.4 Muut suunnitelmat

2.4.1 Liikenteelliset lähtökohdat ja katuverkko

Focuksen suurimpana vahvuutena on sen logistisesti erinomainen sijainti. Alue sijaitsee pääkaupunkiseudun pohjoisrajalla, Helsinki-Vantaan lentoaseman kupeessa, Tuusulanväylän (Kantatie 45) ja tulevan Kehä IV:n (Maantie 152) risteyksessä.

Focus-alueelta on nopeat yhteydet tärkeimmille pääväylille, satamiin ja viereiselle lentokentälle. Alueen läpi tulevaisuudessa kulkeva Kehä IV on yksi suunnitteilla olevista Keski-Uudenmaan logistiikan poikittaisyhteyksistä, joka toteutuessaan luo uuden tieyhteyden Hämeenlinnanväylän (Valtatie 3) ja Tuusulanväylän (Kantatie 45) välille.

Alueella on nykyisellään vain vähän toteutunutta tie- ja katuverkkoa. Kaikki alueelle asemakaavoissa osoitetut kadut eivät ole toteutuneet tai ne ovat yksityisessä käytössä (Artesaaninkuja). Ainoastaan alueen itäisen sisäänajon kohdalla (Puusepäntie, Kulomäentie) kadut ovat päällystettyjä. Alueella kulkevat soratiet ovat yksityisteitä kuten Mäkinietun alueelle johtava Ruohosuontie sekä lentokenttäalueelle johtavat huoltotiet, jotka on suljettu puomeilla.

Tuusulanväylä muodostaa alueen liikenneverkon pohjoiseteläsuuntaisen perusrungon. Nykytilanteessa Kulomäentien (Mt 152) liikennemäärä on lähes 13 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Vuotuinen keskivuorokausiliikenne Kulomäentien (Mt 152) eteläpuolella on yli 40 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Eteläisen Tuusulan merkittävä poikittainen yhteys on Kulomäentie (Mt 152), joka yhdistää Tuusulanväylän Lahdenväylään (Vt 4) Vantaan Korson kautta. Kulomäentietä (Mt 152) on tarkoitus jatkaa Kehä IV:nä Tuusulanväylältä länteen Myllykylään ja aina Hämeenlinnanväylälle (Vt 3) saakka. Asemakaava-alueen itäosassa kulkee Sammonmäen asuinalueelle johtava Puusepäntie, joka yhdistyy Kulomäentiehen (Mt 152) hieman ennen Tuusulan väylän (Kt 45) ylikulkusiltaa. Näistä lähtökohdista suunnittelualueen saavutettavuus autolla on hyvä.

2.4.2 MT 152 aluevarausuunnitelma ja YVA

Focus-alueen osayleiskaavan jälkeen on laadittu Mt 152 aluevarausuunnitelma ja YVA (Sitowise, 2020). Suunnitelmassa poistettiin yksi osayleiskaavassa esitetty eritasoliittymä, lisäksi keskeimmistä Finavian liittymää ja läntisintä Myllykyläntien liittymää muotoiltiin uudestaan.

Eritasoliittymän poisto pakotti ohjaamaan Focus-alueen pääkadun uudelle reitille ja johti myös muutoksiin Myllykyläntiellä, jossa yksi Mt 152 kiertoliittymä siirrettiin Myllykyläntien länsipuolelle. Pääkatu jäi siten kokonaan Mt 152 (Kehä IV) linjauksen pohjoispuolelle.

Tämä johti maankäytön yleissuunnitelman laatimiseen, jossa muuttunutta liikennejärjestelyä selvitettiin tarkemmin. Tarvetta muuttaa osayleiskaava ei nähty, koska rakentamisen volyymi pysyy melko samana.

2.4.3 Kunnallistekninen yleissuunnitelma

Asemakaavoituksen yhteydessä laadittiin kolmen asemakaava-alueen kattava kunnallistekniikan yleissuunnitelma. Suunnitelma piti sisällään Sammontakojantie I sekä Sammonmäki III ja IV alueet. Suunnitelmalla yhdenmukaistettiin myös muut alueella vireillä olevat suunnitelmat, kuten voimalinjojen yleissuunnittelu.

Alueen läpi kulkee Sammontakojantie-niminen kokoojakatu. Kokoojakatu toimii alueen pääkatuna ja pääasiallisena liikenneyhteytenä, josta otetaan tonttiliittymiä tarvittaessa joko suoraan tai tonttikatujen kautta. Suunnitelmassa Sammontakojantie on esitetty toteutettavan vaiheittain idästä länteen. Kadun ja maankäytön toteutuksen laajuus on riippuvainen Tuusulanväylä-Kulomäentien (Kt 45 - Mt 152) eritasoliittymän kehittämisratkaisusta.

Kaavaratkaisussa osoitetut katu- ja korttelialueet ovat suunniteltu siten, etteivät ne ole esteenä Maantien 152 aluevarausuunnitelman mukaisen tiehankkeen toteuttamiselle. Tielle on varattu paikoin tilaa aluevarausuunnitelmaa laajemmin suunniteltujen eritasoliittymien läheisyydessä. Sammontakojantien keskivaiheilta lähtee katuysteys (Rahamyllyntie) etelään, joka johtaa tulevaisuudessa Kehä IV:n eritasoliittymän siltakannelle jatkuen siitä mahdollisesti maantien eteläpuoleisille tuleville yritysalueille. Pääkadulta aukeaa uusi katuysteys Sammonmäki III alueelle Puusepäntien jatkeen kautta. Kaavaratkaisun myötä Ruohosuontien yksityistie katkeaa ja sille etsitään uusi reitti toisaalta. Artesaaninkujan uudeksi nimeksi tulee Rautasepäntie ja sen katuvaraus käännetään uudelle linjaukselle ja toinen pää varataan ainoastaan kevyelle liikenteelle.

Kaavaratkaisussa katuvarauksille on varattu runsaasti tilaa. Risteykset on mitoitettu mahdollistaen ajon HCT-rekalla suuremmille teollisuustonteille. Kokoojakatujen ajoradan leveys on 7,5 m ja tämän varrella sijaitsevien tonttikatujen 7,0 m. Näiden päättyvien tonttikatujen kääntöpaikat on mitoitettu täysperävaunuaajoneuvolla käännettäväksi. Alueen nopeusrajoituksen on suunniteltu olevan 50 km/h. Jalankulun ja pyöräliikenteen turvallisuus ja sujuvuus on huomioitu suunnitteluratkaisuissa. Sammontakojantien tilavaraus mahdollistaa nopeat kevyen liikenteen yhteydet alueen poikki. Pääkadun pohjoispuolella kulkee 2,5 + 2,5 m eroteltu jalankulku- ja pyörätie ja eteläpuolella 4 m leveä yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä. Tonttikatujen vierellä kulkee 3–4 m leveät yhdistetyt pyörätiet ja jalkakäytävät.

2.4.4 Maa-ainestenottoalueet

Sammontakojantie I asemakaava-alueelle ja sen välittömään lähiympäristöön sijoittuu useita nykyisiä ja tulevia maa-ainestenottoalueita. Focus-alueen toteuttaminen edellyttää laajamittaisia louhintoja ja alueen tasaamista. Maa-ainestenotto keskittyy Sammontakojantie I kaava-alueen keskiosaan ja siellä sen eteläiseen reunaan.

Maa-ainestenottoalueita on myös viereisellä kehä IV asemakaava-alueella sekä Vantaan kaupungin puolella. Sammontakojantie I asemakaava-alueelle maa-ainestenottolupia on myönnetty kaikkiaan noin 10 miljoonaa kuutiota. Osan toteutuminen on epätodennäköistä.

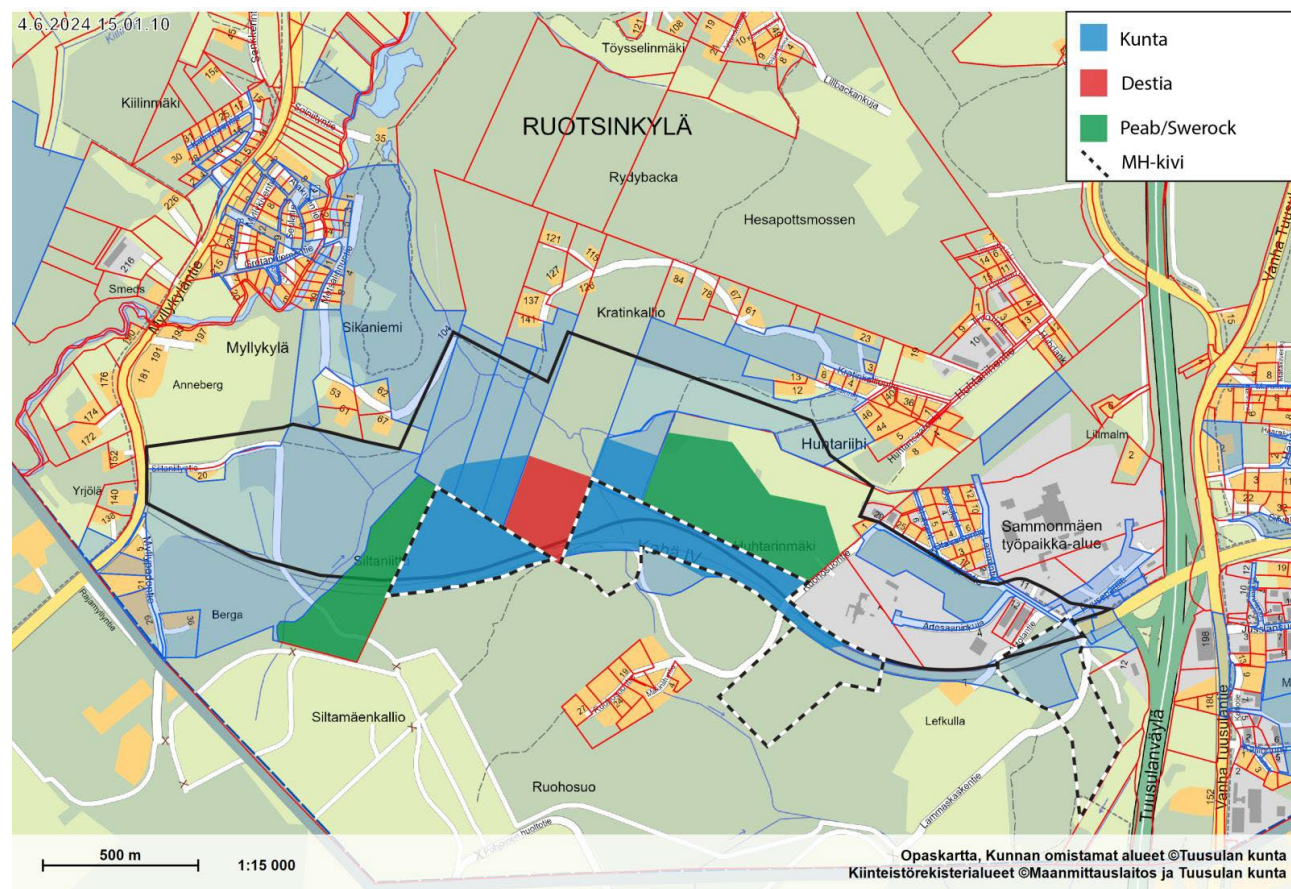
Suunnittelualueen keskiosissa ja asfalttiaseman vieressä oleva louhinta-alue on lähes kokonaan louhittu Peab/Swerockin toimesta ja toinen louhinta-alue on aktiivinen länsiosassa. Destian ottoalue keskiosissa on käynnistymässä. Kunta hakee maa-aineslupaa omistamilleen kiviainesalueille. Maa-ainestenottoalueita on myös läheisellä Senkkerin alueella sekä Vantaan kaupungin puolella. Focus-alueen kiviainesvarannot ovat kaikenkaikkiaan noin 10 miljoonaa kuutiota. Osa haetuista maa-ainesluvista ja suunnitelluista ottoalueista ei oletettavasti toteudu lähivuosina.

Kuva 25. Maa-ainestenottotoimintaa asemakaava-alueen länsiosissa.

Kuva 26. Maa-ainestenottotoimintaa asemakaava-alueen itäosassa.

Kuva 24 Maa-ainestenottoalueet Sammontakojantie I asemakaavan alueella. Kaava-alue on osoitettu mustalla rajauksella.

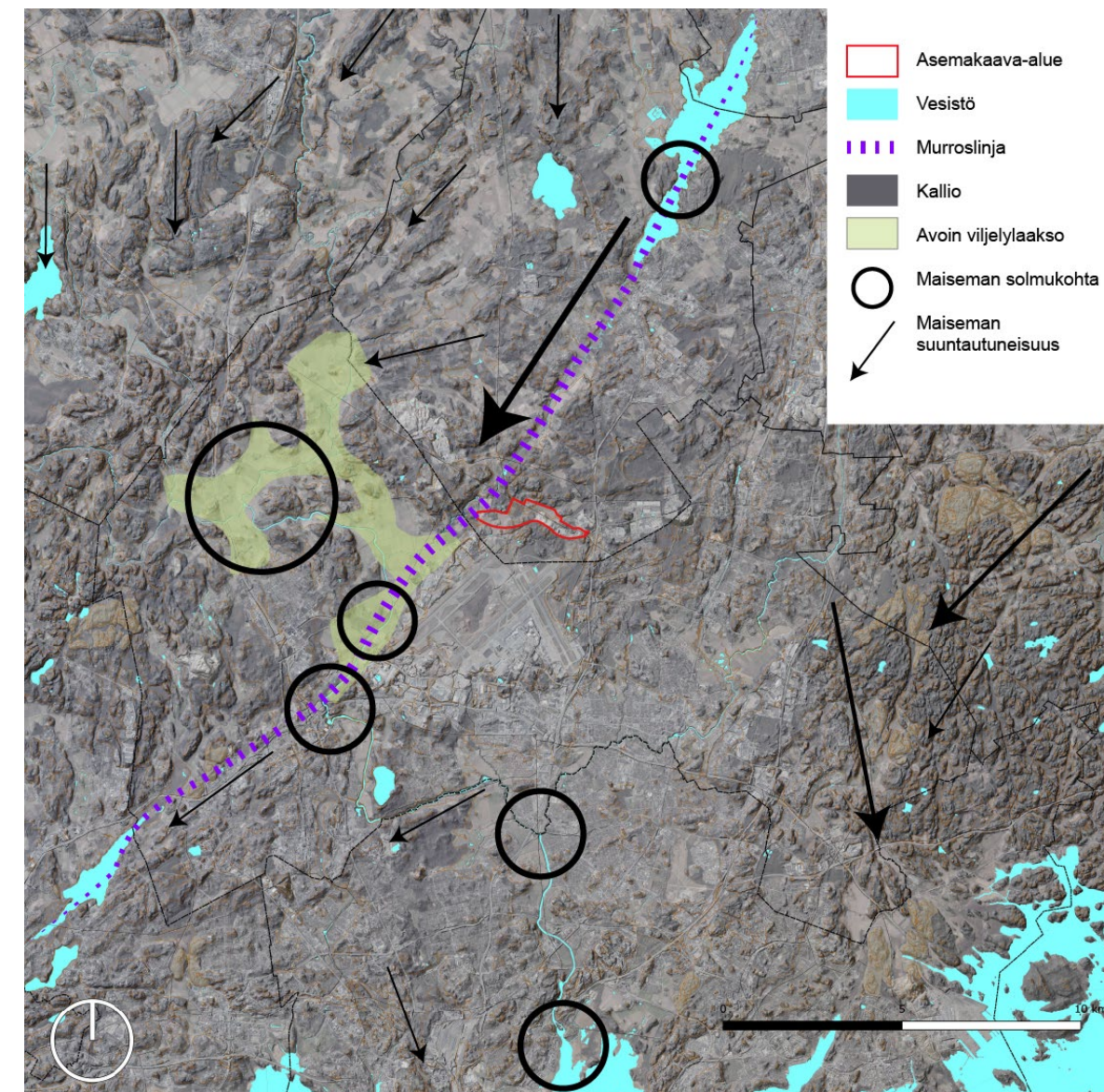
Kuva 27. Näkymä Myllykylän pelloilta kohti asemakaava-aluetta. Taustalla maa-aineistenottoalue.

3 Maisemaselvitys

3.1 Kaava-alueen sijainti suurmaisemassa

Sammontakojantie I asemakaava-alue sijaitsee suurmaisemassa kapean, pohjois-koillisesta länsi-lounaaseen suuntautuvan murrosvyöhykkeen itäpuolella. Murroslaakso jatkuu suurmaisemassa Tuusulanjärveltä Pitkäjärven suuntaisesti ja edelleen eteenpäin. Murroslaakson pohjalla kulkee Tuusulanjoki, laskien Tuusulanjärveltä kohti Vantaanjokea, asemakaava-alueen ulkopuolella. Heti suunnittelualueen etelä- ja lounaispuolella suurmaiseman piirteet vaihtuvat kallioiden selänneistä ja hiekkamaista laajaan viljelylaaksoon. Vantaanjokilaakson valtakunnallisesti arvokas maisema-alue muodostaa tärkeän yhtenäisen, avoimen maisematilan suunnittelualueen lounaispuolella. Laaja kulttuurimaisema-alue rajoittaa Helsinki-Vantaan lentoaseman kiitoteistä maavallien muodostama reuna. Ihmisen toiminta näkyy vahvasti alueen suurmaisemassa. Suurmaisemassa on silti tunnistettavissa alueen alkuperäisiä maisematekijöitä, kuten alavat ja viljavat savilaaksot sekä Vantaanjoen syvään uurtunut uomaa. Maisema on suurmaiseman mittakaavassa suuntautunut kallioperän murroslinjojen mukaisesti koillisesta länsi-lounaaseen. Samaan aikaan kallioiden selänneet muodostavat kumpuilevaa ja monipuolista, paikallisesti pienipiirteistä maisemaa laaksopainanteineen. Vaihtelevasti kumpuilevien kallioselänneiden kosteisiin painanteisiin on muodostunut paikoitellen soita.

Sammontakojantie I asemakaava-alue sijoittuu suurmaiseman maisemarakenteessa vaihtumisvyöhykkeelle, jossa laajat savikot vaihtuvat pienialaisempiin laaksopainanteiden peltoihin, jotka kuitenkin sijoittuvat kallioperän murrosvyöhykkeen ja siihen syntyneiden jokien yhteyteen. Maasto on kumpuilevaa ja luonteeltaan suljetumpaa suunnittelualueesta koilliseen. Asemakaava-alueesta lounaaseen maasto on maisemakuvaltaan avointa ja näkymät säilyneessä avoimessa viljelylaaksossa herkempiä muutoksille. Vantaanjokilaakson viljelymaisema on laaja, yhtenäinen edelleen viljelyssä säilynyt kulttuurimaisema-alue, joka kuvaa hyvin Uudenmaan kulttuurimaiseman ominaispiirteitä.

Kuva 28. Kaava-alueen sijainti suurmaisemassa. Sammontakojantie I asemakaava-alue sijaitsee suurmaisemassa kapean, pohjois-koillisesta länsi-lounaaseen suuntautuvan murrosvyöhykkeen itäpuolella. Murroslaakso jatkuu suurmaisemassa Tuusulanjärveltä Pitkäjärven suuntaisesti ja edelleen eteenpäin. Murroslaakson pohjalla kulkee Tuusulanjoki, laskien Tuusulanjärveltä kohti Vantaanjokea, asemakaava-alueen ulkopuolella. Taustan ortokuva ja vinovalovarjoste © MML Kuvaustekniikka © Sitowise

3.2 Maisemamaakunta

Suomi on jaettu kymmeneen eri maisemamaakuntaan, joista osa jakautuu maisemamaakunnan sisäisiin maisemaseutuihin. Maisemamaakuntajako ilmentää Suomen eri osien maisemakuvan vaihtelevuutta sekä kulttuurimaisemille ominaisia maakunnallisia erityispiirteitä. Pienemmät, maakuntien sisäiset seudut puolestaan kuvaavat hyvin yksittäisten piirteiden runsasta vaihtelua maisemamaakuntien sisällä.

Sammontakojantie I asemakaava-alue sijoittuu Suomen maisemamaakuntajaossa (Ympäristöministeriön maisema-aluetyöryhmän mietintö I, 1993a) **Eteläisen rantamaan maisemamaakuntaan**, tarkemmin ottaen **Eteläiseen viljelyseutuun**. Eteläisen rantamaan maisemamaakunnan ja Eteläisen viljelyseudun ominaispiirteitä on kuvattu alla Ympäristöministeriön maisema-aluetyöryhmän mukaan.

Eteläinen rantamaa

”**Eteläinen rantamaa** on korkokuvaltaan pääasiassa alavaa, mutta pienpiirteisyydessään hyvin vaihtelevaa. Alue on muinaista merenpohjaa. Sen nykyisen maiseman peruselementtejä luonnehtivat pohjoisesta etelään suuntautuvat jokilaaksot ja niiden laajat viljavat savikot sekä näiden välissä olevat kumpuilevat metsäiset ja paikoin paljastuneet kalliokkoalueet. Elävyyttä maisemaan luovat myös lähes pohjois-eteläsuuntaiset katkeilevat harjujaksot. Alueen itäosissa on rapakivialueita. Järvet ovat verraten pieniä ja niitä on yleensä melko niukasti. Eniten järviä on maakunnan itä- ja länsiosissa. Itäosissa järvet ovat erillisiä altaita metsäisillä alueilla, eikä niillä siten ole yleensä sanottavaa merkitystä kulttuurimaisemalle. [...]

Ilmasto on verrattain leutoa. Sademäärä on varsinkin lännessä korkea. Alue kuuluu pääasiassa eteläboreaaliseen kasvillisuusvyöhykkeeseen. [...] Alueen kasvillisuus on siis keskimäärin rehevää. Lehtokasvillisuutta on varsinkin alueen länsiosissa. Metsät ovat yleensä pääasiassa kuusivaltaisia havumetsiä, mutta puuston joukossa on paikoin jaloja lehtipuita. Soiden osuus on pienempi kuin maan muissa osissa; luonteenomaisimpia suotyyppisiä ovat korvet. Suuret yhtenäiset suoalueet eli suo yhdistymät ovat kuitenkin karuja keidassoita.

Maatalouden pitkä perinne näkyy maisemakuvassa. Eteläinen rantamaa onkin leimallisesti vanhaa kulttuuri-Suomea, jossa maataloudella edelleenkin on vankka jalansija, etenkin jokilaaksojen viljavilla savikerrostumilla. Myös teollisuuteen ja palveluihin liittyvillä elinkeinoilla on pitkät perinteet. Alue on taloudellisesti ja sivistyksellisesti toisaalta varsin pitkän historiallisen, mutta toisaalta nopean äskettäisen kehityksen tulos. Jälkimmäiseen on syynä talouselämän ja hallinnon keskittyminen pääkaupunkiseudulle ja siitä seurannut väestön hakeutuminen alueelle. Historiallisia piirteitä edustavat muun muassa muutamat linnat ja useat linnoitukset, lukuisat Ruotsin kruunun läänitystoiminnasta syntyneet kartanot ja erilaiset ruukinalueet sekä niiden liepeille syntyneet työväestön asuin alueet ja pientilat. Asutus on vanhastaan keskittynyt rannikolle ja jokien varsille sekä myöhemmin kehittyneiden tärkeiden liikenneväylien, teiden ja rautateiden varsille. Huomattavan suuri osa nykyisestä väestöstä on muuttanut tänne maan muista osista. Länsiosissa ja rannikolla on alkuperäisasutusta edustavan suomenruotsalaisen väestön osuus huomattava, ja suomenruotsalaiset kulttuuripiirteet näkyvät myös maisemakuvassa muun muassa rakennustyyli- ja siististi hoidetussa ympäristössä”

(Ympäristöministeriö, 1992).

Eteläinen viljelyseutu

”**Eteläinen viljelyseutu** on maastonmuodoiltaan vaihteleva, yleensä tehokkaassa viljelyssä oleva alue. Savikkoja on kaikkialla, mutta erityisesti jokivarsien tuntumassa. Laajimmat savikot ovat alueen keski- ja itäosissa. Paikoitellen on karumpia kallio- ja moreenimaita. Pieniä ja pienehköjä järviä on eniten sekä länsi- että itäosissa. Seudun läntisin kolikka alueesta kuuluu hemiboreaaliseen tammivyöhykkeeseen, muuten alue on eteläboreaalista kasvillisuusvyöhykettä. Kasvillisuuden yleisilme on lähes koko seudulla rehevä. Poikkeuksena tästä ovat ympäristöään karummat kallioiset alueet, esimerkkinä Nuuksion järvirikas ylänkö. Idässä alkaa olla rapakiven aiheuttamaa verraten jyrkkää, kulmikasta topografiaa louhikkoineen. Peltoa on paljon, sillä savikot ovat jokseenkin kauttaaltaan viljelyssä. Seudulle ovat tyypillisiä savikoille raivatut kumpuilevat ja metsäsaarekkeiden rikkomat peltoalueet. Vaihtelua maisemaan tuovat lisäksi lukuisat joet [...].

Maaseudulla asutus on keskittynyt pitkille yhtenäisille jokilaaksoetjuille. Rakennukset on perinteisesti sijoitettu peltoaukeiden tuntumassa oleville kumpareille ja reunaselänteille, peltoaukeiden ja metsämaan rajavyöhykkeelle, minne myös suuri osa tiestöstä on syntynyt. Maaseutumaisemalle omintakeista ilmettä luovat lukuisat kartanot ja muutamat ruukkiyhdykunnat, joiden esikuvallinen vaikutus on näkynyt vaatimattomankin maaseutuasutuksen rakennuskannassa ja puutarhoissa. Seudun itäosissa on myös tiheitä ryhmäkyliä. Hieman syrjäisemmillä seuduilla silmiinpistävää on pika-asutuksen tuloksena syntyneiden pientilojen suuri määrä; usein niiden talouskeskusten sijainti poikkeaa seudulla käytetyistä perinteisistä rakennuspaikoista. Nopean kehityksen myötä pääkaupunkiseudulle on kertynyt maamme tihein ja laajin kaupunkiasutus.”

(Ympäristöministeriö, 1992).

3.3 Maiseman historia

Suunnittelualueen maiseman historiaa voidaan tarkastella vanhojen karttojen avulla. Oheisessa vuoden 1870 kartassa voidaan nähdä Myllykylän (Qvarnby) sijoittuminen Tuusulanjoen mutkittelevan jokiuoman äärelle, laajan pitkittäisen jokilaakson yhteyteen. Avoin maisematila viljeltyine peltoineen ja niittyineen on ollut nykyistä laajempi. Vuoden 1870 kartassa on nähtävissä myös asemakaava-alueelle sijoittuva Huhtarinpuro sekä Huhtarinmäen noro. Itään mentäessä niityt ovat kosteampia. Alueen maisema on muuttunut vuosien saatossa muun muassa teollisuustoiminnan, maa-ainesottoalueiden ja viereisen lentokentän toimintojen sijoittuessa alueen lähelle. Suurmaiseman runko on nähtävissä edelleen selänteiden ja laaksojen kautta, vaikka maisema on 1870-luvulla ollut avoimempi. Myllykyläntien linjaus noudattelee Tuusulassa nykyisellään pääosin vanhaa tienlinjausta. Yrjölän tilan kohdalta tie kaartaa kohti Piispankylää, kun ennen se on jatkunut suoraan etelään.

Kuva 29. Valokuva Myllykyläntieltä, vasemmalla Annebergin rakennuksia. Myllykyläntien varren viljelysmiljöön pellot nousevat loivasti kumpuillen kohti selvärajaista, metsäistä reunavyöhykettä. Asemakaava-alue jää oikealle, kuvan ulkopuolelle.

Kuva 30. Ote vuoden 1870 Senaatin kartastosta. Kansallisarkisto.

4 Kulttuuriympäristö

4.1 Maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteiden selvittäminen

Kulttuuriympäristöllä tarkoitetaan ympäristöä, joka on syntynyt ihmisen toiminnasta tai ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta. Kulttuuriympäristöön kuuluvat rakennusperintö, kulttuurimaisema sekä muinaisjäännökset, ja se voi käsittää niin aluekokonaisuuksia kuin yksittäisiä kohteitakin.

Osa maamme kulttuuriympäristöistä on määritelty arvokkaiksi ja osa on suojeltu. Tässä työssä on huomioitu kaava-alueelle, sen lähiympäristöön tai mahdolliseen näköyhteyteen sijoittuvat valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt, valtakunnalliset tai maakunnalliset rakennusperintökohteet sekä perinnemaisemat. Maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen osalta arvioidaan kaikki relevantit ja kaava-alueesta noin 3 kilometrin etäisyydelle sijoittuvat kohteet. Rakennuskulttuurikohteiden, täydentävien rakennusten ja rakennelmien tai tehdaskulttuurikohteiden osalta tarkastelualue on suppeampi, yksi kilometri asemakaava-alueen rajasta.

4.2 Tarkastelualueen maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteet

Sammontakojantie I asemakaava-alueen maisemaselvityksen tarkastelualueelle sijaitsevat maisema-alueet, rakennetut kulttuuriympäristöt ja perinnemaisemat on esitetty kuvien 30–32 ja 35–38 kartoilla.

Sammontakojantie I asemakaava-alueella ei sijaitse valtakunnallisesti merkittäviä maisema-alueita, mutta tämän maisemaselvityksen tarkastelualueella sijaitsee valtakunnallisesti merkittävä maisema-alue **Vantaanjokilaakson viljelymaisema**, noin 1,1 kilometrin päässä asemakaava-alueesta länsi-lounaaseen.

Sammontakojantie I asemakaava-alueella tai maisemaselvityksen tarkastelualueella ei sijaitse valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY 2009). Lähimmät kohteet sijaitsevat tarkastelualueen ulkopuolella yli 4 kilometrin päässä asemakaava-alueen rajasta.

Sammontakojantie I asemakaava-alueella ei sijaitse maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä, mutta tämän maisemaselvityksen tarkastelualueella sijaitsee kaksi maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristöä, **Vantaanjokilaakson kulttuurimaisema**, noin 1,1 kilometrin päässä ja **Tuusulanjokilaakson kulttuurimaisema**, noin 1,2 kilometrin päässä asemakaava-alueesta.

Sammontakojantie I asemakaava-alueella ja sen lähiympäristössä sijaitsee osayleiskaavassa Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alue **Ruotsinkylän kylämaisema, osa Tuusulanjokilaaksoa**, sijoittuen osaltaan asemakaava-alueen länsiosiin. Myös Hyrylän taajaman maaseudun kulttuurimaisema-alue sijaitsee tarkastelualueen rajalla, noin 3 kilometrin päässä asemakaava-alueen rajasta.

Sammontakojantie I asemakaava-alueella ja sen lähiympäristössä sijaitsee useita kulttuurialuekohteita. Niistä lähin, **Myllykylän viljelysmiljö** sijoittuu osaltaan asemakaava-alueen länsiosiin. Kulttuurialuekohteista asemakaava-alueen lähiympäristöön, alle kilometrin päähän asemakaava-alueen rajasta sijoittuvat Myllykylän viljelysmiljöön lisäksi **Maantiekylän Jussila**, noin 345 metriä, **Högbergsbackan pihapiiri**, noin 504 metriä ja **Ljungmon pihapiiri**, noin 867 metriä asemakaava-alueen rajasta.

Asemakaava-alueella ei ole rakennuskulttuurikohteita tai täydentäviä rakennuksia ja rakennelmia, mutta alle yhden kilometrin päässä asemakaava-alueen rajasta sijaitsee neljä rakennuskulttuurikohdetta sekä 23 täydentävää rakennusta tai rakennelmaa. Lähin rakennuskulttuurikohde on **Anneberg**, joka sijaitsee noin 230 metrin päässä asemakaava-alueesta.

Lähin täydentävä rakennus tai rakennelma on **Yrjölän pihapiiri**, joka sijaitsee noin 76 metrin päässä asemakaava-alueesta. Yrjölän pihapiirin arvot ovat heikentyneet vuoden 2011 inventoinnin ajankohdan jälkeen varastointitoiminnan vuoksi.

Asemakaava-alueella ei ole Metsähallituksen ja Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämän perinnebiotooppiaineiston mukaan inventoituja perinnemaisemia.

Kehä IV osayleiskaava-alueen nimellä kulkeneessa luonto- ja maisemaselvityksessä (Suunnittelukeskus, 2007) Sammontakojantie I asemakaava-alueella ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitseva, Huhtariihen peltoalue on merkitty hyvin säilyneeksi perinnemaisemaksi, jolla on maisemallisesti vähintään paikallista merkitystä. Samaisessa selvityksessä on tunnistettu toinen perinnemaisema, joka sijaitsee Tuusulan Metsäkylässä, asemakaava-alueesta luoteeseen. Metsäkylän perinnemaisemaan ei synny vaikutuksia etäisyyden vuoksi.

Kohteiden kuvaukset ja arvoperusteet on esitetty seuraavissa alaluvuissa.

Kuva 31. Näkymä Siltaniityntien tilustieltä kohti Myllykyläntietä. Perinteinen asutus sijoittuu Myllykyläntien varteeseen. Taustalla Yrjölän pihapiiri, jonka arvot ovat heikentyneet inventoinnin jälkeen.

4.3 Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

Suomessa on 186 valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta. Ne ovat maaseutumme edustavimpia kulttuurimaisemia, joiden arvo perustuu monimuotoiseen kulttuurivaikutteiseen luontoon, hoidettuun viljelymaisemaan ja perinteiseen rakennuskantaan. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet inventoitiin vuosina 2010–2015. Inventointia täydennettiin julkisissa kuulemisissa ja lausuntokierrosten yhteydessä saatujen palautteiden pohjalta vuosina 2016–2021 (VAMA 2021). Maisema-alueita koskevista selvityksistä vastasi Ympäristöministeriö.

Inventoinnin tulos (VAMA 2021) otettiin valtioneuvoston päätöksellä 18.11.2021 maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi. VAMA 2021 korvaa valtioneuvoston 5.1.1995 periaatepäätöksen mukaisen aiemman inventoinnin. Se vastaa myös Euroopan neuvoston maisemayleissopimuksen (2000/2006) tavoitteisiin (www.ymparisto.fi).

Sammontakojantie I asemakaava-alueella ei sijaitse valtakunnallisesti merkittäviä maisema-alueita, mutta tämän maisemaselvityksen tarkastelualueella sijaitsee valtakunnallisesti merkittävä maisema-alue **Vantaanjokilaakson viljelymaisema**, noin 1,1 kilometrin päässä asemakaava-alueesta länsi-lounaaseen.

Muut lähimmät valtakunnallisesti maisema-alueet sijoittuvat noin 20–30 kilometrin päähän asemakaava-alueen rajasta. Lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue on kuvattu lyhyesti alla olevassa laatikossa.

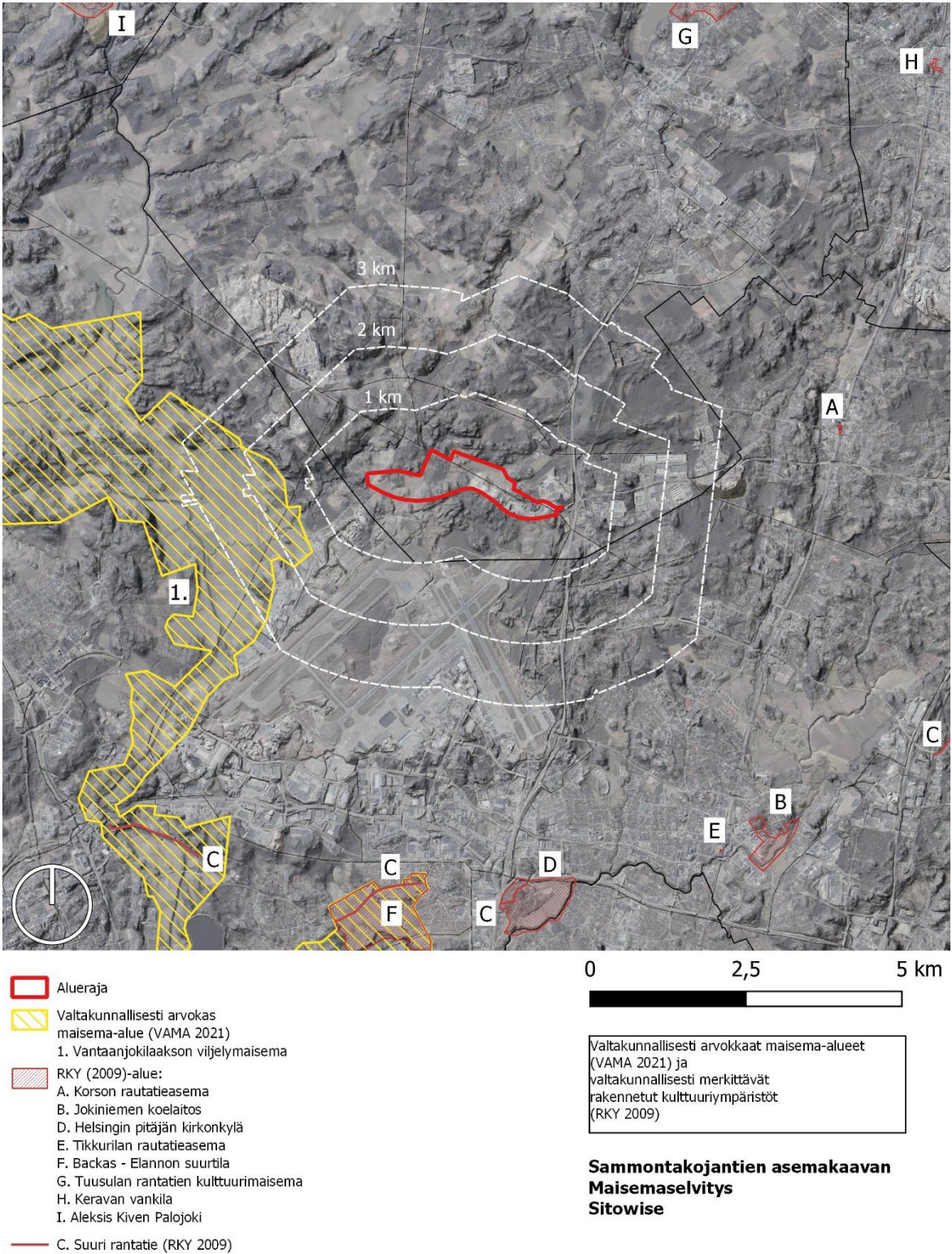
Vantaanjokilaakson viljelymaisema (1, kuva 4)

”Vantaanjokilaakso edustaa eteläisen Suomen pitkän kartano- ja viljelyhistorian synnyttämiä maatalousmaisemia. Alueen perinteinen viljelymaisema on säilynyt pääkaupunkiseudun kasvun paineessa hyvin. Se muodostaa arvokkaan maaseutumaisen elinkeinomaisemakokonaisuuden keskelle urbaania ympäristöä. Maisema-alueella on useita merkittäviä kulttuuriympäristökohteita, luonnonsuojelu- ja virkistysalueita sekä maatalouskäytössä säilyneitä yhtenäisiä peltoaloja”

(Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, 2021 s.67–68).

Taulukko 2. Lähimmän valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen (VAMA2021) tiedot ja etäisyys Sammontakojantie I asemakaava-alueeseen.

NRO	KOHDE	ID	Etäisyys (noin)
	Alle 1 km asemakaava-alueen rajasta		
	-		
	1–3 km asemakaava-alueen rajasta		
1.	Vantaanjokilaakson viljelymaisema (VAMA 2021)	VAM010009	1135 m

Kuva 32 Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (Vantaanjokilaakson viljelymaisema VAMA 2021) ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY2009; kuvassa kohteet A-H). Taustan ortokuva ja vinovalovarjoste © MML. RKY-alueet © Museovirasto. Kuvaustekniikka © Sitowise.

4.4 Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt
RKY

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY) on valtakunnallinen inventointi, johon valitut kohteet antavat alueellisesti, ajallisesti ja kohdetyypeittäin monipuolisen kokonaiskuvan Suomen rakennetun ympäristön historiasta ja kehityksestä. Kohteet käsittävät yleensä laajempia kokonaisuuksia kuin yksittäisiä rakennuksia ja voivat ulottua jopa yli kuntarajojen.

Sammontakojantie I kaava-alueen sisällä tai maisemaselvityksen tarkastelualueella ei sijaitse valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY 2009). Lähimmät kohteet sijaitsevat tarkastelualueen ulkopuolella yli 4 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueen rajasta. Kohteista lähin valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, Korson rautatieasema (RKY 2009) sijaitsee 4,6 km päässä asemakaava-alueesta.

Lähimmät kohteet on listattu etäisyyden mukaisesti ja kuvattu lyhyesti alla. Kohteiden tiedot ja kuvaukset on tarkistettu Museoviraston ylläpitämästä kulttuuriympäristöjä koskevasta palveluikkunasta. Kohteet on esitetty kuvan 4 kartassa.

alle 1 km asemakaava-alueen rajasta

Ei valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

1–3 km asemakaava-alueen rajasta

Ei valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

Tarkastelualueen ulkopuolella

Korson rautatieasema (A, kuva 8, sivulla 18)

”Korson rautatieasema on yksi 1862 liikenteelle avatun Helsinki – Hämeenlinna radan myöhemmin liikenteelle avatuista asemista. Pieni ja tyypillinen asemakokonaisuus on rakentunut rautatierakentamiselle ominaisesti vaihteittain. Korson asemalla on 1910-luvun puisen asemarakennuksen lisäksi korkean kallion reunalla sijaitseva, rakentamisajalleen tyypillinen asuinkasarmi vuodelta 1901 ja talousrakennus. Puistomaisen asema-alueen ympärille on muotoutunut taajama.”

(Museovirasto, 2009)

Korson rautatieaseman valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sijaitsee noin 4,6 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

Tikkurilan rautatieasema (B, kuva 8)

”Tikkurilan rautatieaseman punatiilinen uusrenessanssirakennus edustaa maamme varhaisinta, ennen tyyppipiirustuksia syntynyttä asema-arkkitehtuuria. Se kuuluu Helsinki – Hämeenlinna-radankuuluvien asemarakennusten joukkoon ja on näistä ainoa tiilirakenteinen.”

(Museovirasto, 2009)

Tikkurilan rautatieaseman valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sijaitsee noin 6 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

Jokiniemen koelaitos (C, kuva 4)

”Jokiniemen koelaitos on edustava näyte valtiovallan perustamasta maatalouden edistämiseksi rakennetusta tutkimus- ja koelaitoksesta. Usealta vuosikymmeneltä periytyvä rakennettu ympäristö on kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti arvokas kokonaisuus”

(Museovirasto, 2009).

Jokiniemen koelaitoksen valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sijaitsee noin 5,8 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta eikä siihen kohdistu vaikutuksia.

Suuri Rantatie (D, kuva 4)

”Suuri Rantatie on Hämeen Härkätien ohella Suomen tärkein historiallinen maantieyhteys. Turku ja Viipuria yhdistämään rakennetun Suuren Rantatien parhaiten säilyneistä tieosuuksista voi hyvin hahmottaa keskiaikaisen tien kulkua halki Etelä-Suomen rannikkoalueen. Suuri osa rannikkoa seuraavasta, keskiaikaisten kirkkojen, kartanoiden, satamapaikkojen ja muinaislinnojen kautta kulkevasta tiestä on edelleen käytössä”

(Museovirasto, 2009).

Suuren rantatien valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sijaitsee lähimmillään noin 5,8 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

Helsingin pitäjän kirkonkylä (E, kuva 4)

”Helsingin pitäjän kirkonkylä edustaa Uudenmaan rannikon jokilaaksoihin keskiajalla syntynyttä kyläasutusta. Kylä on hyvin säilynyt 1700–1800-lukujen taitteen asussa. Suuri Rantatie kulkee Keravanjokilaaksossa olevan Helsingin pitäjän kirkonkylän läpi. Kylän keskuksena on 1400-luvun puolivälissä rakennettu harmaakivikirkko, jota ympäröi kirkkotarha. Pyhälle Laurille omistettu keskiaikainen kivikirkko on vuoden 1893 tulipalon jälkeisessä asussa. Arkkitehti Theodor Höijerin suunnittelemana ja hyvin säilyneenä se kuuluu Suomen kirkkojen restaurointihistorian merkittävimpiin esimerkkeihin”

(Museovirasto, 2009).

Helsingin pitäjän kirkonkylän valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sijaitsee noin 5,8 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

Backas – Elannon suurtila (F, kuva 4)

”Backas - Elannon suurtila on komea esimerkki osuusliikkeen 1900-luvun alkupuolen elintarviketuotantotilasta ja se liittyy keskeisesti suomalaisen osuustoiminnan historiaan. Osuusliike Elannon laajaa tuotantoaan varten Backaksen kartanon talouskeskukseen rakennuttama punatiilinen talous- ja asuinrakennuskokonaisuus on yhtenäinen ja edustava. Backaksen kartano sijaitsee keskiaikaisperäisen Suuren Rantatien varrella”

(Museovirasto, 2009).

Backas – Elannon suurtilan valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sijaitsee noin 5,9 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

Tuusulan rantatien kulttuurimaisema (G, kuva 4)

”Tuusulan Rantatiehen sitoutuvassa laajassa kokonaisuudessa keskeisen osan kulttuurimaisemaa muodostavat kansallisesti, rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävät 1900-luvun alun taiteilijahuvilat sekä itsenäisen Suomen alkuvaiheen maa- ja kotitalouden sekä sotilaskoulutuksen oppilaitokset”

(Museovirasto, 2009).

Tuusulan rantatein kulttuurimaiseman valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sijaitsee noin 7,7 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

Aleksis Kiven Palojoeki (H, kuva 4)

”Palojoen kylämaisemalla on kansallista symboliarvoa, joka liittyy kansalliskirjailija Aleksis Kiveen syntymäkodin, elämän ja kirjallisen tuotannon välityksellä. Aleksis Kivi, ensimmäinen merkittävä suomeksi kirjoittanut kirjailija, on syntynyt Palojoella. Kirjailijan syntymäkoti on Taaborinvuoren juurella Palojoen kylän vanhassa kyläkeskuksessa. Aleksis Kiven syntymäkodin pihalta aukeaa näköala kohti Palojokea laskeutuvia viljelyaukeita ja Vuolteenmäkeä. Troskin, Ali-Lallan ja Yli-Hemmolan talouskeskukset ovat vanhan kylämäen etelään viettävällä rinteellä. Vaikka kylän rakennuskanta on uudistunut, ovat historialliset elementit, tiestö, peltojen sijainti, rakentamisen suhde maisemaan ja rakennusten perinteinen sijoitus pihapiirissä, säilyneet”.

(Museovirasto, 2009).

Aleksis Kiven Palojoen valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sijaitsee noin 8,5 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

Keravan vankila (I, kuva 4)

”Keravan vankilan vaiheet maan ensimmäisenä valtion kasvatuslaitoksena ja sen jälkeen nuorisovankilana ilmentävät nuoriin rikoksentekijöihin kohdistuneen julkisen vallan huolenpidon historiallista kehitystä. Monipuolinen ja hyvin säilynyt rakennuskanta ja kehystävien peltoaukeiden luonnehtima laitospaisema vahvistavat laitoksen asemaa lastenhuollon ja vankilatoiminnan avainkohteena”

(Museovirasto, 2009).

Keravan vankilan valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sijaitsee noin 9,1 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

Taulukko 3. Valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen tiedot ja etäisyys Sammontakojantie I asemakaava-alueeseen.

KOHDE		Etäisyys (noin)
Alle 1 km asemakaava-alueen rajasta		
-		
1–3 km asemakaava-alueen rajasta		
-		
Tarkastelualueen ulkopuolella		
A.	Korson rautatieasema RKY	4,6 km
B.	Jokiniemen koelaitos RKY	5,8 km
C.	Suuri Rantatie RKY	5,8 km
D.	Helsingin pitäjän kirkonkylä RKY	5,8 km
E.	Tikkurilan rautatieasema RKY	5,9 km
F.	Backas – Elannon suurtila RKY	5,9 km
G.	Tuusulan rantatien kulttuurimaisema RKY	7,7 km
H	Aleksis Kiven Palojoeki	8,5 km
I.	Keravan vankila RKY	9,1 km

4.5 Maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt

Maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet ovat asiantuntijaviranomaisten määrittelemiä, tyypillisesti maakunnallista ominaisuutta ja maakunnallisia erityispiirteitä ilmentäviä alueita tai kohteita. Tässä työssä huomioidut maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt pohjautuvat maakuntakaavan aluerajauksiin ja seuraavaan taustaselvitykseen:

- Uudenmaan liitto, 2022. MISSÄ MAAT ON MAINIOMMAT. Uudenmaan kulttuuriympäristöt. Uudenmaan liiton julkaisu E 245–2022.

Sammontakojantie I asemakaava-alueella ei sijaitse maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä, mutta tämän maisemaselvityksen tarkastelualueella sijaitsee kaksi maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristöä, **Vantaanjokilaakson kulttuurimaisema**, noin 1,1 kilometrin päässä ja **Tuusulanjokilaakson kulttuurimaisema**, noin 1,2 kilometrin päässä asemakaava-alueesta.

Lähimmät maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt on listattu ja kuvattu lyhyesti alla.

alle 1 km asemakaava-alueen rajasta

Ei maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä.

1–3 km asemakaava-alueen rajasta

Vantaanjokilaakson kulttuurimaisema (M1, kuva 5)

Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö, **Vantaanjokilaakson kulttuurimaisema**, sijaitsee noin 3,7 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta. Katso kohteen kuvaus oheisesta infolaatikosta.

2. Tuusulanjokilaakson kulttuurimaisema (M2, kuva 5)

Tuusulanjokilaaksossa sijaitseva Ruotsinkylä on tunnettu jo 1560-luvulla, jolloin kylässä oli 16 tilaa. Monet kylän avarien peltomaisemien ympäröimistä lukuisista maatiloista ovat olleet kruunun virkataloja. Tilojen rakennuskannasta vanhimmat ovat 1700-luvulta, ja suuri osa 1800- ja 1900-luvuilta. Kylässä sijaitseva Johannisbergin kartano on tunnettu 1600-luvulla, ja rakennuskantaa on säilynyt alkaen 1770-luvulla rakennetusta päärakennuksesta. Ruotsinkylään perustettiin 1917 metsätieteellinen koelaitos, joka on nykyään Metsäntutkimuslaitos. Koelaitokseen kuuluu rakennuskantaa 1920- ja 1940-luvuilta”

(Uudenmaan liitto, 2022).

Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö, **Tuusulanjokilaakson kulttuurimaisema** sijaitsee noin 1,2 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

1. Vantaanjokilaakson kulttuurimaisema (M1, kuva 5)

”Vantaanjokilaakson maisema-alue Vantaalla muodostuu kallio- ja metsäselänteiden rajaamaan vanhaan merenpohjaan raivatuista tasaisista viljelyaukeista, joiden keskellä kapea ja jyrkkäumainen Vantaanjoki mutkittelee. Pääkaupunkiseudulla harvinainen avoin maisematila on jäänyt tiivistyvän yhdyskuntarakenteen keskelle. Alueelta on löydetty paljon jäänteitä kivikautisesta asutuksesta jopa 8000 vuoden takaa. Nykyinen kyläasutus pohjautuu ruotsalaiseen uudisasutukseen keskiajalla ja alueella oli 1500-luvulla 13 kylää, joissa yhteensä lähes 60 tilaa. Jokilaakson arvokkainta rakennuskantaa edustaa nykyään 1600-luvulla muodostettu Backaksen kartano, joka Osuusliike Elannon omistuksessa 1900-luvun alkupuolella tuotti ruokaa laajasti pääkaupunkiseudun asukkaille. Backaksen alueella on säilynyt merkittävää, vanhaa rakennuskantaa niin kartanon kuin Elannon ajoilta. Muuten vanhaa kyläasutusta on säilynyt Keimolan, Viinikkalan, Voutilan, Martinkylän ja Myllymäen kylissä. Vantaankoski otettiin teollisuuskäyttöön jo 1700-luvun lopussa: rautaruukki aloitti kosken partaalla 1830-luvulla, nykyaikaan säilyneet villatehdas ja mylly 1880-luvulla. Sekä Backas että Vantaankoski sijoittuvat Suuren Rantatien varteen. Pohjoisempana on pääasiassa 1800- ja 1900-luvun arvokasta rakennuskantaa edustavat mm. Königstedtin kartano, Linnan kartano, Mejlbyn virkatalo, Katrinebergin kartano ja osa Keimolan kylän talouskeskuksista. Helsingissä maisema-alue alkaa Haltialan pelloista ja päättyy Vanhankaupunginlahteen.

Valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen rajaukseen kuuluvat Haltialan tila laajoine peltomaisemineen, Tuomarinkylän kartano 1700-luvun lopun rakennuksineen esimerkkinä Viaporin vaikutuksesta kartanokulttuuriin Helsingin seudulla sekä 1940-luvulta oleva Itä-Pakilan siirtolapuutarha-alue. Maakunnallisesti arvokkaaseen alueeseen Vantaanjoen alajuoksulla kuuluvat 1930-luvun lopulta oleva Oulunkylän siirtolapuutarha, kunnallistekniikan kehitystä varhaisvaiheista 1800-luvulta nykyaikaan kuvastava Koskelan ja Vanhankaupungin vesi- ja viemärlaitoksen rakennuskanta sekä 1820-luvulla rakennettu Villa Anneberg puistoineen. Lisäksi Helsingin kaupunki sijaitsi alkuvaiheessaan 1550–1640 Vantaanjoen suulla keskiaikaisen Koskelan kylän tienoilla” (Uudenmaan liitto, 2022).

”Osa alueesta maakunnan suurmaiseman arvokasta murroslaaksoa. Jokilaakson viljelymaisemaa. Kivikautisia muinaisjäännöksiä. Osuusliikkeen suurtila. 1800-luvun ruukki. Vanhoja kartanoita ja kyliä. Vantaanjoen merkittävä kulkureitti, Helsingin kaupungin perustaminen, vesi- ja viemärlaitoksen historia, Viaporiin liittyvä kartanokulttuuri”

(Uudenmaan liitto, 2022).

yli 3 km asemakaava-alueen rajasta

3. Simonmetsän kerrostaloalue (M3, kuva 5)

”Simonmetsän 1960-luvulla rakennetulla kerrostaloalueella kolmikerroksisten elementtirakennusten neliömäiset sommitelmat muodostavat suljettuja piha-alueita. Simonmetsä suunniteltiin eräänlaiseksi mallilähiöksi suurine viheralueineen ja maastoon sovitettuine rakennuksineen”

(Uudenmaan liitto, 2022).

Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö, **Simonmetsän kerrostaloalue** sijaitsee noin 3,7 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

4. Havukosken asuntoalue (Koivukylä) (M4, kuva 5)

”Havukosken 1970- ja 1980-luvuilla rakennettu kerrostalolähiö on yksi pääkaupunkiseudun suurimmista yhtenäisistä kerrostalolähiöistä. Tiiviisti rakennetun lähiön maamerkinä ovat kahdeksan kalliolle rakennettua tornitaloa” (Uudenmaan liitto, 2022).

Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö, **Havukosken asuntoalue (Koivukylä)**, sijaitsee noin 4,1 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

5. Hanabölen kylämaisema (M5, kuva 5)

”Hanabölen kylämaisema avoimine peltoineen on syntynyt Keravanjoen varteen. Jo 1500-luvulla tunnetussa kylässä on säilynyt paljon rakennuskantaa 1700-luvulta. Yhdessä vanhan tiestön, joen ja ympäröivän peltomaiseman kanssa se muodostaa yhä melko yhtenäisen ja hyvin säilyneen kulttuurimaiseman. Kylän pohjoispään koskessa oli 1700-luvulla suurehko vesisaha, josta on jäljellä patorakennelmien raunioita” (Uudenmaan liitto, 2022).

Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö, **Hanabölen kylämaisema**, sijaitsee noin 4,3 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

6. Korson rautatieasema (M6, kuva 5)

”Helsinki–Hämeenlinna-radon varren Korson seisake muutettiin asemaksi 1910-luvulla. Tuolloin rakennetun puisen asemarakennuksen lisäksi alueella on säilynyt 1900-luvun alusta asuinrakennus ja talousrakennus. 1900-luvun alun rautatiearkkitehtuuria” (Uudenmaan liitto, 2022).

Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö, **Korson rautatieasema**, sijaitsee noin 4,5 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

7. Rusutjärven, Siipoon ja Nahkelan kylien viljelymaisema (M7, kuva 5)

”Rusutjärven, Siipoon ja Nahkelan kylät on tunnettu jo 1500-luvulla, jolloin niissä oli yhteensä 25 tilaa. Kyliä ympäröivän laajan yhtenäisen viljelyalueen halki kulkee 1770-luvulla rakennettu Tuusulan-Nurmijärven-Vihdin maantie. Nahkelassa perinteinen kylärakenne on jossain määrin säilynyt jakotoimituksista huolimatta ja kylissä on säilynyt vanhaa rakennuskantaa 1700-luvulta 1900-luvun alkupuolelle. Edustava esimerkki Keski-Uudenmaan pitkästä viljelyhistoriasta”. (Uudenmaan liitto, 2022).

Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö, **Rusutjärven, Siipoon ja Nahkelan kylien viljelymaisema** sijaitsee noin 4,9 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

8. Helsingin pitäjän kirkonkylä (M8, kuva 5)

”Helsingin pitäjän kirkonkylä Keravanjokilaaksossa edustaa Uudenmaan rannikon jokilaaksoihin keskiajalla syntyntä kyläasutusta. 1700–1800-lukujen vaihteen asussa säilyneen kylän keskuksena on 1450-luvulla rakennettu harmaakivikirkko, jonka ympäristössä on viljamakasiineja, kellotapuli, kirkkotarha hautakappeleineen, kirkkoherranpappila talousrakennuksineen sekä koulutalo. Kirkonkylän muu rakennuskanta muodostuu vajaan kymmenen kantatilan talouskeskuksista, joiden rakennuksista vanhimmat ovat 1700-luvun lopulta ja 1800-luvun alusta. Ne sijaitsevat tiiviinä ryhmäkylänä kylän halki kulkevan Suuren rantatien varressa. 1450-luvulla rakennettu kivikirkko. Suuri rantatie. Hyvin säilynyt kirkonkylä. (Uudenmaan liitto, 2022).

Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö **Helsingin pitäjän kirkonkylä**, sijaitsee noin 5,7 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

9. Tikkurilan kulttuurimaisema (M9, kuva 5)

Tikkurilan kulttuurimaiseman vanhimpaan kerrostumaan kuuluu Keravanjoen mutkassa sijaitseva, jo 1500-luvulla tunnettu Kuninkaalan kylä. Kylänraitin ympärille tiiviisti sijoittuneet talojen paikat ovat pääosin samat kuin jo 1700-luvun alussa ja vanhaa rakennuskantaa on säilynyt 1700-luvulta 1900-luvun alkupuolelle. Helsingin ja Hämeenlinnan välisen radan yhteyteen 1860-luvulla rakennettu Tikkurilan rautatieasema keräsi nopeasti ympärilleen teollisuuskeskittymän, jonka merkittävimpiin toimijoihin kuuluivat Tikkurilan Väritehdas ja tekstiilitehtaita. Suurehkon teollisuusalueen parhaiten säilyntä rakennuskantaa ovat 1900-luvun keskivaiheilla rakennetut Tikkurilan Silkki Oy:n tehdasrakennukset. Valtion Jokiniemeen 1900-luvun alussa perustaman maanviljelystaloudellisen koelaitoksen rakennuskanta koostuu 1900-luvun alussa rakennetuista, jugendhenkisistä laboratoriorakennuksista, punatiilisistä karjatalousrakennuksista sekä 1920–1960-luvuilla rakennetuista laitosrakennuksista ja henkilökunnan asuinrakennuksista (Uudenmaan liitto, 2022).

1800-luvulta rakentunut radanvarren teollisuuskeskittymä. Viimeistään 1500-luvulta tunnettu kylä, jonka rakenne ja vanhaa rakennuskantaa säilynyt (Uudenmaan liitto, 2022).

Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö, **Tikkurilan kulttuurimaisema**, sijaitsee noin 5,8 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

10. Ala-Koivikon pientaloalue, Savio (M10, kuva 5)

Suomen Gummitehdas Oy rakennutti 1930-luvun loppupuolella Alakoivikkoon ensimmäiset työväen kiviset asuintalot. Väljästi suorien katujen varsilla sijaitsevat rakennukset ovat enimmäkseen neljän perheen taloja. Yhtenäisenä säilynyttä aluetta täydennettiin sotien jälkeen. 1930-luvun yhtenäisenä säilynyt työväenasuntoalue, jossa talot kivistä (Uudenmaan liitto, 2022).

Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö, Ala-Koivikon pientaloalue, Savio, sijaitsee noin 6 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

11. Klaavolan tila ja Hyrylän kasarmialue (M11, kuva 5)

Hyrylän kasarmialue lukeutuu maan vanhimpiin varuskuntiin, jonka ensimmäinen rakennusvaihe puukasarmeineen ajoittuu 1800-luvun jälkipuolelle. Toinen rakennusvaihe tiilikasarmeineen tapahtui 1900-luvun alussa ja tältä ajalta on säilynyt kymmenisen kasarmirakennusta. Kasarmialueen pohjoispuolella sijaitseva Hyökkälän kylä on tunnettu jo 1500-luvulla ja sen ympäristössä on säilynyt kolme pääosin 1800-luvulla rakennettua pihapiiriä. 1800-luvun jälkipuolen varuskunta-alue, jossa myös 1900-luvun alun punatiilikasarmeja. 1500-luvulla tunnettu kylä, jossa vanhoja pihapiirejä. (Uudenmaan liitto, 2022).

Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö, **Klaavolan tila ja Hyrylän kasarmialue**, sijaitsee noin 6,2 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

12. Siltamäen asuntoalue (M12, kuva 5)

Siltamäen hyvin säilyneessä, 1970-luvulla rakennetussa lähiössä pitkäähköt rakennusmassat rajaavat suojattuja piha-alueita. Jokirannan puolella on kaksikerroksisia lamellitaloja, alueen eteläosassa rakennukset ovat kolmikerroksisia. 1970-luvun lähiörakentamista parhaimmillaan. (Uudenmaan liitto, 2022).

Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö, **Siltamäen asuntoalue**, sijaitsee noin 6,5 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

13. Tuusulan Rantatien kulttuurimaisema ja Tuusulanjärven ympäristö (M13, kuva 5)

Tuusulan Rantatien kulttuurimaisema ja Tuusulanjärvi ympäristöineen on kehittynyt maakunnan halkaisevaan suureen kallioperän murroslaaksoon. Tuusulassa kulttuurimaisemaan kuuluvat keskeisesti Tuusulanjärven vuosisatoja vanha rantatie, sen varteen mm. Pekka Halosen, Juhani Ahon, Eero Järnefeltin, J.H. Erkon ja Jean Sibeliuksen rakennuttamat kansallisesti, rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävät 1900-luvun alun huvilat sekä puolustusvoimien Taistelukouluna tunnettu oppilaitos eri-ikäisine rakennuksineen 1900-luvun alkupuolelta. Tuusulanjärven eteläpäässä kulttuurimaisemaan kuuluvat 1700-luvulla rakennettu puukirkko ja siihen liittyvät rakennukset, sekä kirkon viereisessä Tuusulan kylässä pappila sekä koulu-, asuin- ja kaupparakennuksia. Tuusulanjärven länsirannan laaja ja avara viljelymaisema Paijalan ja Ruskelan kylien ympärillä liittyy maisemallisesti järven itärannan arvokkaaseen kulttuurimaisemakokonaisuuteen. Jo keskiajalla tunnettu Paijalan kylä on säilyttänyt osittain perinteisen rakenteensa. Ruskelan kylä on asutettu viimeistään 1500-luvulla. Järvenpäässä kulttuurimaisemaan kuuluvat keskeisesti peltojen ympäröimät Kotitalousopettajaopisto, sen koetila Kyrölä ja maatalousnormaalikoulu. Tuusulanjärven länsirannalla sijaitsee puolestaan 1600-luvulla seitsemästä talonpoikaistilasta muodostettu Vanhankylän kartano, jonka rakennuskantaan kuuluu useita 1800-luvun rakennuksia. Lisäksi samaan alueeseen kuuluvat hyvin säilyneet terveyskeskus ja vanhainkoti 1950-luvulta. Muita yksittäisiä kohteita ovat 1900-luvun alkuvuosikymmeninä rakennetut Järvenpään Taidetalo ja Harjuvaaran talo. Alueeseen kuuluva Järvenpään kirkko ilmentää erinomaisesti 1960-luvulla kehitettyä betonin käyttöä selkeän ja järjestelmällisen arkkitehtuurin luomiseen. Maakunnan suurmaiseman arvokas murroslaakso. Järvenrannan kulttuurimaisemaa 1500-luvulta nykyaikaan. 1900-luvun alun taiteilijahuvilat. Taistelukoulu. 1700-luvun puukirkko ympäristöineen. Oppilaitokset.

(Uudenmaan liitto, 2022).

Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö, **Tuusulan Rantatien kulttuurimaisema ja Tuusulanjärven ympäristö**, sijaitsee noin 6,8 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

14. Savion teollisuusympäristö (M14, kuva 5)

Rautatien varteen Keravan eteläosaan perustettiin 1860-luvun lopulla Suomen ensimmäinen sementtitehdas, joka kuitenkin lopetti toimintansa jo 1890-luvulla vähäisen kysynnän vuoksi. Sittemmin alueelle perustettiin 1910-luvulla tiili- ja nahkatehtaas, joista jälkimmäisen rakennus muutettiin 1920-luvulla kumitehtaaksi. Tehdas toimi ja laajentui 1980-luvulle saakka, jonka jälkeen rakennukset ovat olleet uusiokäytössä. Kumitehtaan koillispuolella on jäänteitä vanhasta 1900-luvun huvila-asutuksesta ja eteläpuolella virkailijoiden rakennusten yhtenäinen ryhmä 1920- ja 1930-luvuilta. 1900-luvun teollisuusrakentamista radan varressa. (Uudenmaan liitto, 2022).

Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö sijaitsee noin 6,9 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

15. Palojoen kylän kulttuurimaisema (M15, kuva 5)

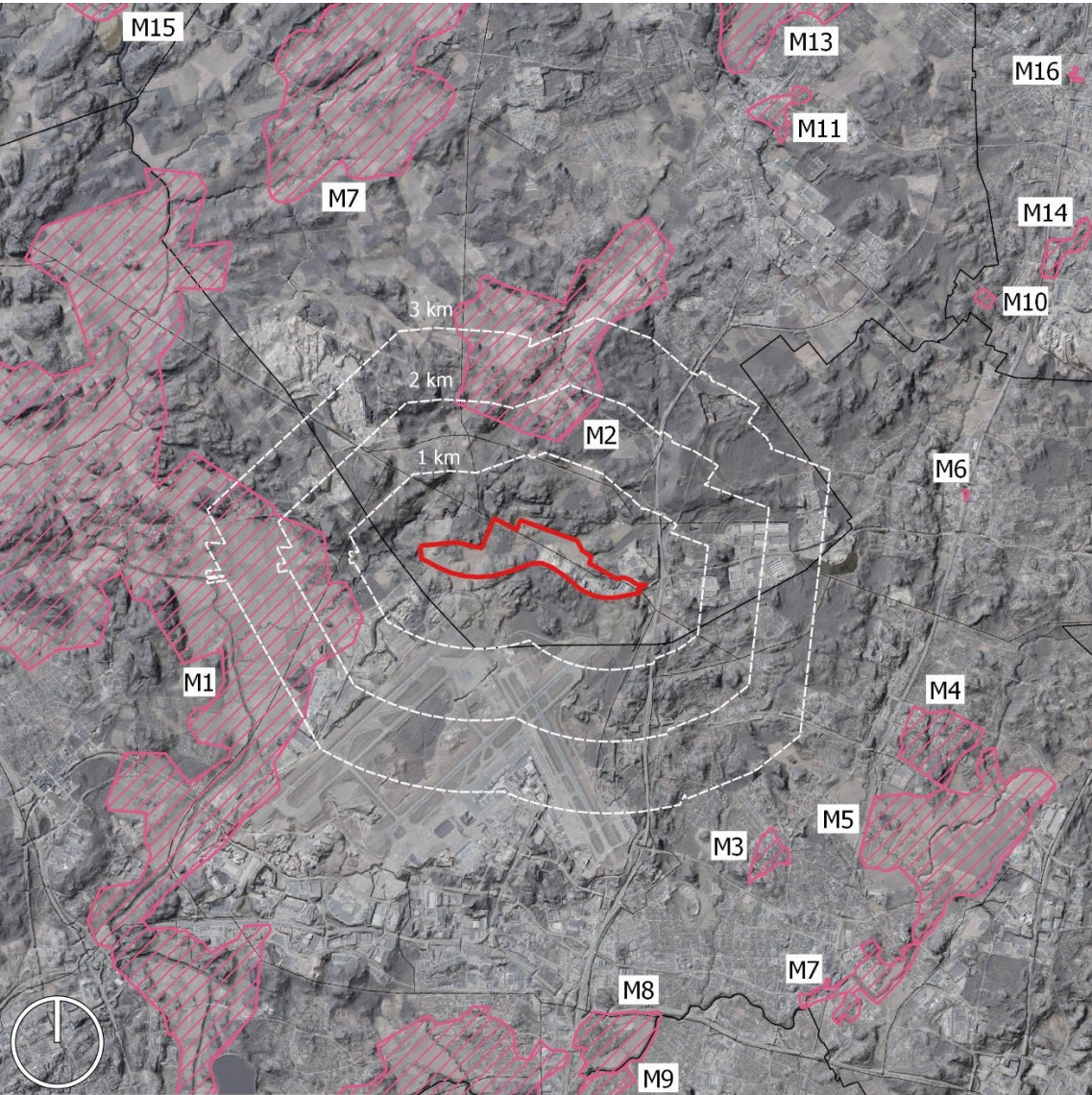
Palojoen kulttuurimaisemaan kuuluu hieno viljelylaakso vanhoine tiloineen. Palojoen kylä on tunnettu jo 1500-luvulta, jolloin kylässä on ollut yhdeksän tilaa. Vaikka rakennuskanta on uudistunut, ovat historialliset elementit, tiestö, peltojen sijainti, rakentamisen suhde maisemaan ja rakennusten perinteinen sijoitus pihapiirissä, säilyneet. Asutus sijoittuu Vihdin ja Tuusulan välisen 1770-luvulta olevan maantien varteen, jokilaakson länsirinteelle. Vanhaa rakennuskantaa on säilynyt 1800-luvun alkupuolelta, kuten Troskin tilan asuinrakennukset sekä Aleksis Kiven synnyinkoti. Koulu ja työväentalo ovat 1900-luvun alkupuolelta. 1500-luvulla tunnettu kylä viljelylaaksossa vanhoine tiloineen. Aleksis Kiven synnyinkoti. (Uudenmaan liitto, 2022).

Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö sijaitsee noin 8,5 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

16. Keravan asemanseutu (M16, kuva 5)

Keravan rakennuskannaltaan monipuolisen asema-alueen historiallinen ydin muodostuu 1870-luvulla rakennetusta asemarakennuksesta, sen vieressä olevasta entisestä postitalosta, kahdesta asuinrakennuksesta sekä Alikravantien varrella sijaitsevasta asuinrakennuksesta. Postitalo on esimerkki asema-alueille sijoitetuista, nytemmin harvinaistuneista postirakennuksista. 1800-luvun loppupuolen asemanseutu (Uudenmaan liitto, 2022).

Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö sijaitsee noin 9,1 kilometrin päässä Sammontakojantie I asemakaava-alueesta.

Alueraja

Maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt 2022

M1 Vantaanjokilaakson maisema-alue
M2 Tuusulanjokilaakson kulttuurimaisema
M3 Simonmetsän kerrostaloalue
M4 Havukosken asuntoalue (Koivukylä)
M5 Hanabölen kylämaisema
M6 Korson rautatieasema
M7 Rusutjärven, Siipoon ja Nahkelan kylien viljelymaisema
M8 Helsingin pitäjän kirkonkylä
M9 Tikkurilan kulttuurimaisena
M10 Ala-Koivikon pientaloalue, Savio

M11 Klaatolan tila ja Hyrylän kasarmialue
M12 Siitämäen asuntoalue
M13 Tuusulan Rantatien kulttuuri-maisema ja Tuusulanjärven ympäristö
M14 Savion teollisuusympäristö
M15 Palojoen kylän kulttuurimaisema
M16 Keravan asemanseutu

Maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt 2022, Uudenmaan liitto

Sammontakojantien asemakaavan Maisemaselvitys Sitowise

Kuva 33 Maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt (Uudenmaan liitto 2022; kuvassa kohteet M1-M16). Taustan ortokuva ja vinovalovarjoste © MML. Maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt © Uudenmaan liitto 2022. Kuvaustekniikka © Sitowise.

Taulukko 4. Maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt Sammontakojantie I asemakaava-alueen lähiympäristössä.

KOHDE		Etäisyys (noin)
Alle 1 km asemakaava-alueen rajasta		
-		
1–3 km asemakaava-alueen rajasta		
M1	Vantaanjokilaakson kulttuurimaisema	1,1 km
M2	Tuusulanjokilaakson kulttuurimaisema	1,2 km
Tarkastelualueen ulkopuolella		
M3	Simonmetsän kerrostaloalue	3,7 km
M4	Havukosken asuntoalue (Koivukylä)	4,1 km
M5	Hanabölen kylämaisema	4,3 km
M6	Korson rautatieasema	4,5 km
M7	Rusutjärven, Siipoon ja Nahkelan kylien viljelymaisema	4,9 km
M8	Helsingin pitäjän kirkonkylä	5,7 km
M9	Tikkurilan kulttuurimaisema	5,8 km
M10	Ala-Koivikon pientaloalue, Savio	6 km
M11	Klaavolan tila ja Hyrylän kasarmialue	6,2 km
M12	Siltamäen asuntoalue	6,5 km
M13	Tuusulan Rantatien kulttuurimaisema ja Tuusulanjärven ympäristö	6,8 km
M14	Savion teollisuusympäristö	6,9 km
M15	Palojoen kylän kulttuurimaisema	8,5 km
M16	Keravan asemanseutu	9,1 km

4.6 Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alueet

Kulttuurimaisema ja rakennuskanta - Maaseudun kulttuurimaisema-alue

Tuusulan kulttuurihistoriallinen inventointi (2014) on perusselvitys, jonka tavoitteena on maankäytön kautta turvata menneiden aikakausien synnyttämien ympäristöjen säilyminen. Inventointi pyrkii tuomaan esiin säilyttämisen arvoiset rakennukset ja kulttuuriympäristöt, mutta myös antamaan laajempia suuntaviivoja ympäristön kehittämiselle. Taajamat tai maisemakokonaisuudet saattavat muodostaa laajempia kerroksellisia rakenteita, jotka vaativat tietoa yleispiirteisen kaavoituksen pohjaksi.

Kulttuuriympäristöllä tarkoitetaan inventoinnissa ihmisen toimillaan aikaansaamaa laidunnettua, viljeltyä ja rakennettua ympäristöä perinneyhteydestä kyläraiteihin, kirkonkylästä asumalähiöihin ja puistoihin mukaan lukien teolliset tuotantoympäristöt ja kulkuväylät.

Sammontakojantien asemakaava-alueella ja sen lähiympäristössä sijaitsee osayleiskaavassa Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alue **Ruotsinkylän kylämaisema, osa Tuusulanjokilaaksoa**, sijoittuen osaltaan Sammontakojantie I asemakaava-alueen länsiosiin. Myös Hyrylän taajaman maaseudun kulttuurimaisema-alue sijaitsee tarkastelualueen rajalla, noin 3 kilometrin päässä asemakaava-alueen rajasta.

Lähimmät maaseudun kulttuurimaisema-alueet on listattu ja kuvattu lyhyesti alla.

alle 1 km asemakaava-alueen rajasta

Ruotsinkylän kylämaisema, osa Tuusulanjokilaaksoa

1400-luvulla alkunsa saanut kylämaisema, rakennuskanta syntynyt 1700-luvulta lähtien (Tuusulan kulttuurihistoriallinen inventointi, 2016, Tuusulan kunta).

Ruotsinkylän kylämaisema, osa Tuusulanjokilaaksoa, sijoittuu asemakaava-alueen länsiosiin.

Hyrylän taajama

Hyrylän taajama on syntynyt varuskunnan myötä; kasarmit, hiekkaharjut ja monipolvinen hajanaisuus leimaa taajamaa (Tuusulan kulttuurihistoriallinen inventointi, 2016, Tuusulan kunta).

Hyrylän taajaman Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alue sijoittuu noin 2,9 kilometrin päähän asemakaava-alueesta.

Rusutjärven-Siipoon-Nahkelan kylämaisema

Kolmen maanviljelyskylän avoin peltomaisema rakennuksineen, maakunnallinen rajaus (Tuusulan kulttuurihistoriallinen inventointi, 2016, Tuusulan kunta).

Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alue sijoittuu noin 4,2 kilometrin päähän asemakaava-alueesta.

Vantaanjoen peltomaisema-alue

Vantaan puolelta tuleva maisema-aluekokonaisuus. Osittain keskiajalta periytyvää niitty- ja kaskiviljelystä (Tuusulan kulttuurihistoriallinen inventointi, 2016, Tuusulan kunta).

Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alue sijoittuu noin 4,3 kilometrin päähän asemakaava-alueesta.

Tuusulanjärven kulttuurimaisema

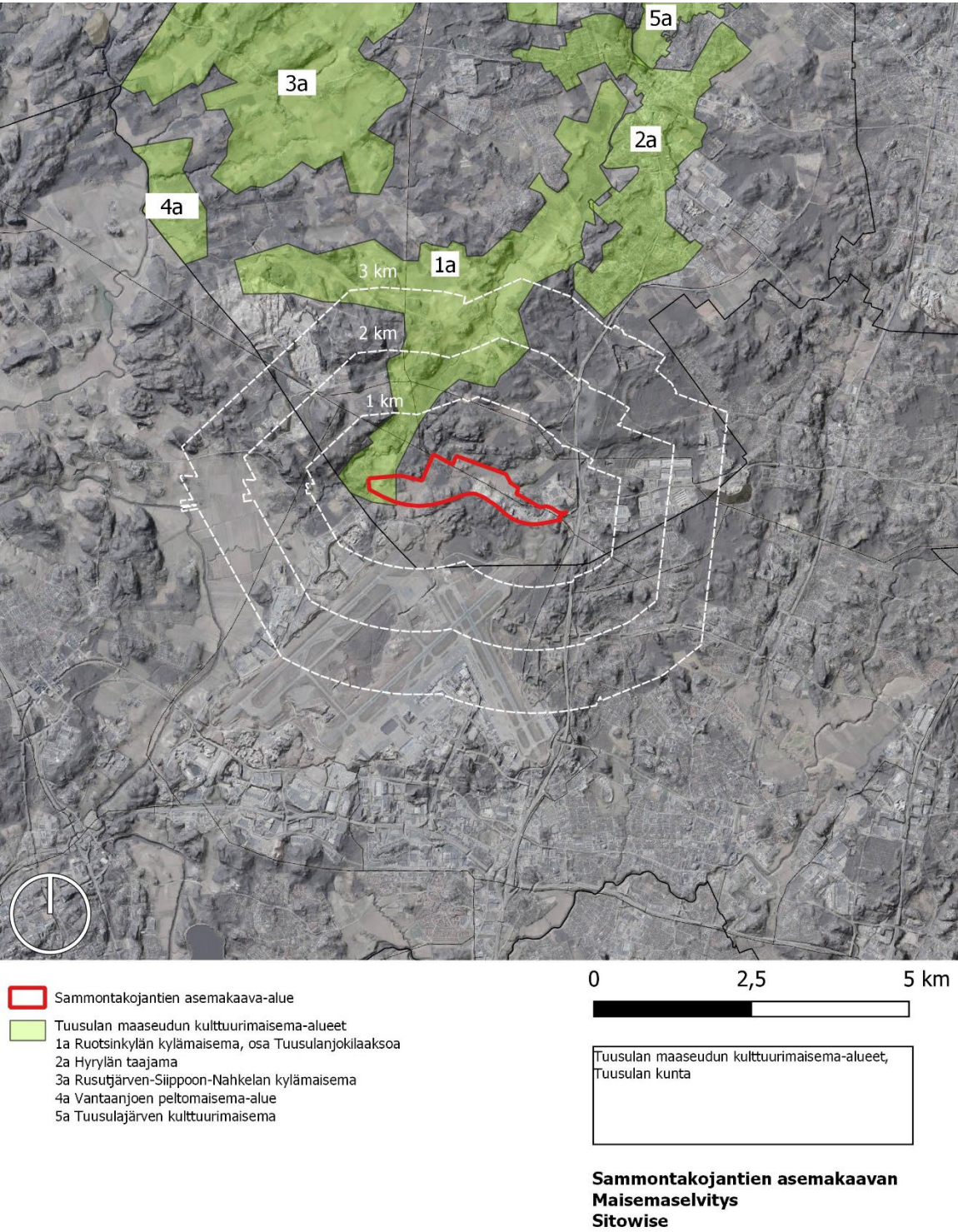
1200-luvulla alkunsa saanut kylä- ja viljelymaisema, monikerroksinen (Tuusulan kulttuurihistoriallinen inventointi, 2016, Tuusulan kunta).

Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alue sijoittuu noin 6,8 kilometrin päähän asemakaava-alueesta.

Taulukko 5. Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alueet Sammontakojantie I asemakaava-alueella.

KOHDE		Lähde	Etäisyys (noin)
Alle 1 km asemakaava-alueen rajasta			
1a	Ruotsinkylän kylämaisema, osa Tuusulanjokilaaksoa	osayleiskaava, Tuusulan kulttuurihistoriallinen inventointi, 2016	0 m
1–3 km asemakaava-alueen rajasta			
2a	Hyrylän taajama	asemakaava, Tuusulan kulttuurihistoriallinen inventointi, 2016	2,9 km
Tarkastelualueen ulkopuolella			
3a	Rusutjärven-Siippoon-Nahkelan kylämaisema	osayleiskaava, Tuusulan kulttuurihistoriallinen inventointi, 2016	4,2 km
4a	Vantaanjoen peltomaisema alue	osayleiskaava, Tuusulan kulttuurihistoriallinen inventointi, 2016	4,3 km
5a	Tuusulanjärven kulttuurimaisema	osayleiskaava, asemakaava, Tuusulan kulttuurihistoriallinen inventointi, 2016	6,8 km

Kuva 34. Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alueet, Kulttuurihistoriallinen inventointi, 2016. Tuusulan kunta.

4.7 Kulttuurialuekohteet

Tuusulan kulttuurialuekohteet ovat asiantuntijaviranomaisten määrittelemiä. Tässä työssä huomioidut kyläaluekohteet Tuusulan kunnan toimittamaan paikkatietoaineistoon ja Tuusulan kulttuurihistorialliseen selvitykseen (2014).

Sammontakojantie I asemakaava-alueella ja sen lähiympäristössä sijaitsee useita kulttuurialuekohteita. Niistä lähin **Myllykylän viljelysmiljö** sijoittuu osaltaan Sammontakojantien asemakaava-alueen länsiosiin. Asemakaava-alueen lähiympäristöön, alle yhden kilometrin päähän asemakaava-alueen rajasta sijoittuvat Myllykylän viljelysmiljöön lisäksi **Maantiekylän Jussila**, noin 345 metriä, **Högbergsbackan pihapiiri**, noin 504 metriä ja **Ljungmon pihapiiri**, noin 867 metriä asemakaava-alueen rajasta.

Tarkastelualueelle sijoittuvat kulttuurialuekohteet on listattu ja kuvattu lyhyesti alla.

alle 1 km asemakaava-alueen rajasta

Myllykylän viljelysmiljö
”Myllykylän myllyn läheisyyteen noussut kyläyhteisö ja Johannisbergin myötä raivattu viljelymaisema (Tuusulan kunta).”

Kulttuurialuekohde, Myllykylän viljelysmiljö sijoittuu osin asemakaava-alueelle.

Maantiekylän Jussila
1700–1800-luvun kerroksellinen pihapiiri, jossa arvokas rakennuskanta. Paikallishistoriallista ja rakennushistoriallista merkitystä. (Tuusulan kunta).

Kulttuurialuekohde sijoittuu noin 345 metrin päähän asemakaava-alueesta.

Högbergsbackan pihapiiri
Erityinen arvo vanhoilla pihamännnyillä ja purettujen talousrakennusten kivijalat. (Tuusulan kunta).

Kulttuurialuekohde sijoittuu noin 504 metrin päähän asemakaava-alueesta.

Ljungmon pihapiiri
Niitty, pihapuut ja rakennusten kokonaisuus. (Tuusulan kunta).

Kulttuurialuekohde sijoittuu noin 867 metrin päähän asemakaava-alueesta.

1–3 km asemakaava-alueen rajasta

Ruotsinkylä, Westerby
1550-luvulta periytyvän talonpaikan 1700-luvulta lähtien muodostunut talorypäs talousrakennuksineen. Maakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä. (Tuusulan kunta).

Kulttuurialuekohde sijoittuu noin 1,2 kilometrin päähän asemakaava-alueesta.

Johannisberg
1400-luvun talonpoikaistila, sittemmin kartano pihapiireineen. Maakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä (Tuusulan kunta).

Kulttuurialuekohde sijoittuu noin 1,7 kilometrin päähän asemakaava-alueesta.

Ruotsinkylä, Jeppas, Gummit
Sotilasvirkatalo ja 1550-luvun kantatilat. Maakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä (Tuusulan kunta).

Kulttuurialuekohde sijoittuu noin 1,7 kilometrin päähän asemakaava-alueesta.

Metsäntutkimuslaitos, koeasema
1920–40-luvulla rakennettu koeasemanhoitajan karjalaisvaikutteinen maatila 1920-luvun mallitiloja mukaillen (Tuusulan kunta).

Kulttuurialuekohde sijoittuu noin 1,7 kilometrin päähän asemakaava-alueesta.

Ruotsinkylä, Mangs
1550-luvun kantatila, 1800-luvun lopun tilakeskus. Maakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä (Tuusulan kunta).

Kulttuurialuekohde sijoittuu noin 1,9 kilometrin päähän asemakaava-alueesta.

Ruotsinkylän ruotsinkieliset koulut
Kaksi koulurakennusta ja kaksi ulkorakennusta käsittävä koulupiha, rakennusvuosi 1890 (Tuusulan kunta).

Kulttuurialuekohde sijoittuu noin 2 kilometrin päähän asemakaava-alueesta.

Ruotsinkylä, Vävars
1550-luvun kantatila, sotilasvirkatalo. Maakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä (Tuusulan kunta)

Kulttuurialuekohde sijoittuu noin 2,3 kilometrin päähän asemakaava-alueesta

Ruotsinkylä, Kaura

1550-luvun kantatila, 1800-luvun lopun tilakeskus. Maakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä (Tuusulan kunta).

Kulttuurialuekohde sijoittuu noin 2,6 kilometrin päähän asemakaava-alueesta.

Tarkastelualueen ulkopuolella

Inkilän mäki

Tuusulanjoen maisema-alue; 1800-luvulta periytyvää maaseudun rakennuskantaa ja rinneviljelyksiä (Tuusulan kunta).

Amer

1950–60-luvun tehdasalue asuinrakennuksineen ja ympäristöineen. Valkoiseksi rapattua ja tummaksi käsiteltyin puuaihein tehostettua tiilirakentamista. sr-6 asuintalo, sr-16 tehdas

Korkin alue

Kaksi 1920–30-luvun uudistilan muodostama kokonaisuus. Korvenrannan asuinrakennus: sä-merkintä.

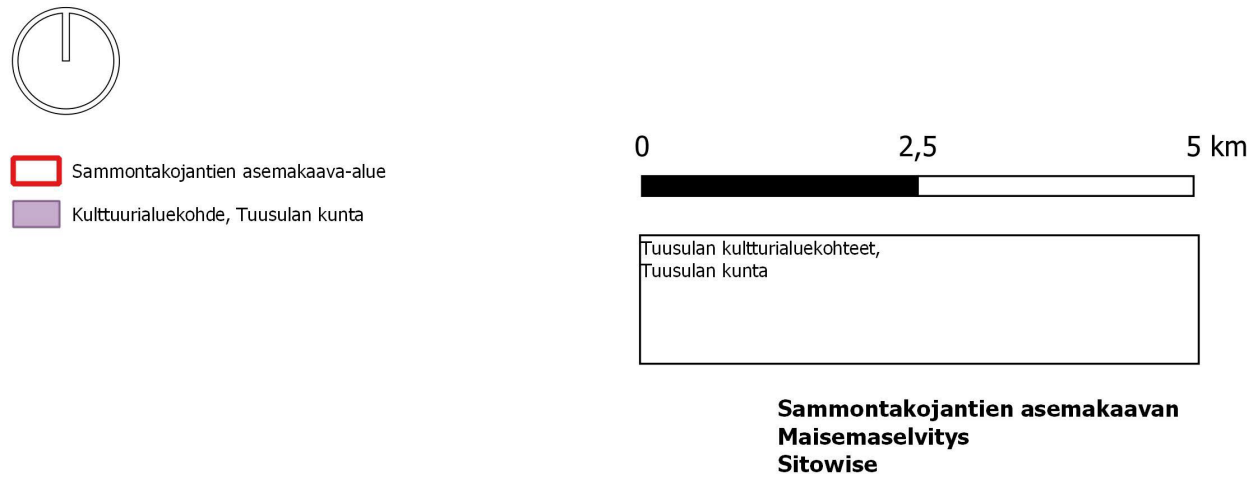
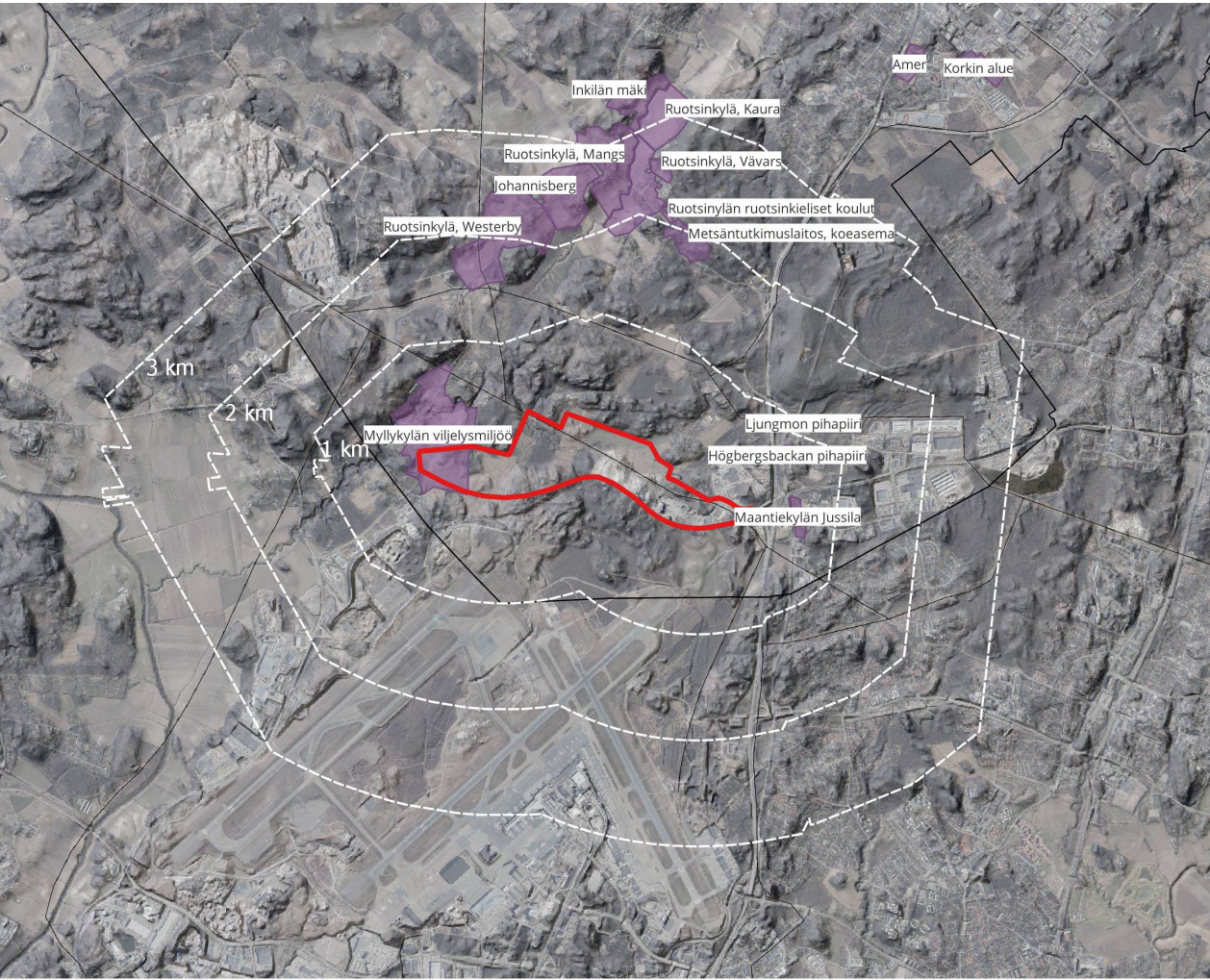
Kuva 35. Annebergin tilan rakennuksia viljelysmiljöön laidalla.

Kuva 36. Myllykylän viljelysmiljöö Myllykyläntien yli itään.

Taulukko 6. Tuusulan kulttuurialuekohteet Sammontakojantie I asemakaava-alueella.

KOHDE	Lähde	Etäisyys (noin)
Alle 1 km asemakaava-alueen rajasta		
Myllykylän viljelysmiljö		0 m
Maantiekylän Jussila		345 m
Högborgsbackan pihapiiri		504 m
Ljungmon pihapiiri		867 m
1–3 km asemakaava-alueen rajasta		
Ruotsinkylä, Westerby		1250 m
Johannisberg		1,7 km
Ruotsinkylä, Jeppas, Gummit		1,7 km
Metsäntutkimuslaitos, koeasema		1,7 km
Ruotsinkylä, Mangs		1,9 km
Ruotsinkylän ruotsinkieliset koulut		2 km
Ruotsinkylä, Vävars		2,3 km
Ruotsinkylä, Kaura		2,6 km
Inkilän mäki		2,7 km
Tarkastelualueen ulkopuolella		
Amer		4,1 km
Korkin alue		4,5 km

Kuva 37. Tuusulan kulttuurialuekohteet

4.8 Kulttuurimaiseman kyläalueet

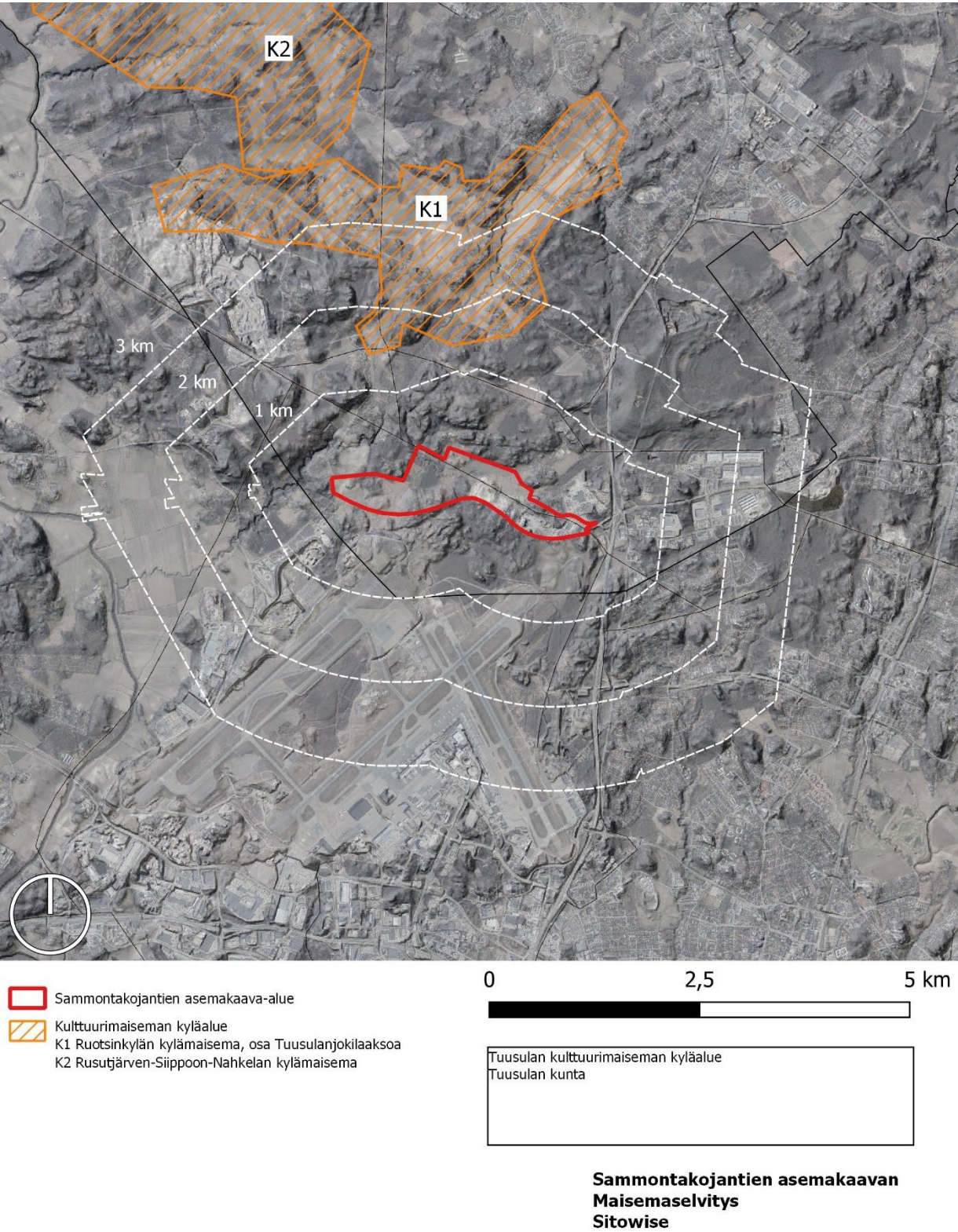
Tuusulan kulttuurimaiseman kyläalueet ovat asiantuntijaviranomaisten määrittelemiä. Tässä työssä huomiodut kyläaluekohteet Tuusulan kunnan toimittamaan paikkatietoaineistoon ja Tuusulan kulttuurihistorialliseen selvitykseen (2014).

Sammontakojantie I asemakaava-alueella ei sijaitse kulttuurimaiseman kyläaluekohteita. Lähin kulttuurimaiseman kyläaluekohde on Ruotsinkylän kylämaisema, osa Tuusulanjokilaaksoa, joka sijaitsee noin 1,2 kilometrin päässä asemakaava-alueen rajasta.

Tarkastelualueelle sijoittuvat kulttuurialuekohteet on listattu ja kuvattu lyhyesti alla olevassa taulukossa.

Taulukko 7. Tuusulan kulttuurimaiseman kyläalueet Sammontakojantie I asemakaava-alueella

KOHDE		Lähde	Etäisyys (noin)
Alle 1 km asemakaava-alueen rajasta			
Ei kohteita			
1–3 km asemakaava-alueen rajasta			
K1	Ruotsinkylän kylämaisema, osa Tuusulanjokilaaksoa	osayleiskaava, Tuusulan kunnan toimittama paikkatietoaineisto	1,2 km
	1400-luvulla alkunsa saanut kylämaisema, rakennuskanta syntynyt 1700-luvulta lähtien.		
Tarkastelualueen ulkopuolella			
K2	Rusutjärven-Siippoon-Nahkelan kylämaisema	Tuusulan kunnan toimittama paikkatietoaineisto	3,5 km

Kuva 38. Tuusulan kulttuurimaiseman kyläalueet.

4.9 Rakennuskulttuurikohteet

Rakennuskulttuurikohteiden arvo on asiantuntijaviranomaisten määrittelemä. Rakennuskulttuurin osalta tarkastelualue on asemakaava-alue ja 1 kilometrin vyöhyke asemakaava-alueen rajasta. Tässä työssä huomioidut rakennuskulttuurikohteet perustuvat Tuusulan kunnan toimittamaan paikkatietoaineistoon ja Tuusulan kulttuurihistorialliseen inventointiin.

Tuusulan kulttuurihistoriallinen inventointi (2014) on perusselvitys, jonka tavoitteena on maankäytön kautta turvata menneiden aikakausien synnyttämien ympäristöjen säilyminen. Inventointi pyrkii tuomaan esiin säilyttämisen arvoiset rakennukset ja kulttuuriympäristöt, mutta myös antamaan laajempia suuntaviivoja ympäristön kehittämiselle.

Alle kilometrin päässä asemakaava-alueesta on 4 kohdetta, jotka on esitetty alla olevassa taulukossa.

Taulukko 8. Tuusulan rakennuskulttuurikohteet Sammontakojantie I asemakaava-alueella

KOHDE	Lähde	Etäisyys (noin)
Alle 1 km asemakaava-alueen rajasta		
R1	Anneberg 1920-luvun lopun tilakokonaisuus; satulakattoinen, mansardikattoisella frontonilla varustettu kaksikerroksinen päärakennus ja talousrakennuskokonaisuus, suunnittelijana Karl Winqvist. "Päätepiste" Ruotsinkylälle.	230 m
R2	Myllyn paikka Historiallisen ajan muinaismuisto, inventoitu erikseen. Ruotsinkylän ja Johannisbergin kartanon myllynpaikka.	387 m
R3	Maantiekylän Jussila Pitkänurkkainen, paritupatyypinen 1760-luvun asuinrakennus - tuvassa 3-lapelaipio ja paljon alkuperäisiä yksityiskohtia - pystyverhoilu vähintään 1800-luvun puolestavälistä. Tuusulan vanhimpia asuinrakennuksia. sr-3	395 m
R4	Högsbergsbacka Lyhytnurkkainen, följarein vahvistettu ja pystylaudoitettu, keltamullattu hirsitalo, jossa osa ikkunoista on levennetty ja uusittu 9-ruutuisiksi. Porakiviperustus pohjoispäädystä, joka on nuorempi.	576 m

Kuva 39. Tuusulan rakennus- ja tehdaskulttuurikohteet Sammontakojantie I asemakaava-alueen lähiympäristössä

4.10 Tuusulan rakennuskulttuurikohteita täydentävät rakennukset tai rakennelmat

Tuusulan rakennuskulttuurikohteita täydentävien rakennusten ja rakennelmien arvo on asiantuntijaviranomaisten määrittelemä.

Tuusulan kulttuurihistoriallinen inventointi (2014) on perusselvitys, jonka tavoitteena on maankäytön kautta turvata menneiden aikakausien synnyttämien ympäristöjen säilyminen. Inventointi pyrkii tuomaan esiin säilyttämisen arvoiset rakennukset ja kulttuuriympäristöt, mutta myös antamaan laajempia suuntaviivoja ympäristön kehittämiselle.

Rakennuskulttuurikohteita täydentävien rakennusten ja rakennelmien osalta tämän maisemaselvityksen tarkastelualue on asemakaava-alue ja yhden kilometrin vyöhyke asemakaava-alueen rajasta. Tässä työssä huomioidut rakennuskulttuurikohteita täydentävät rakennukset ja rakennelmat aluerajauksineen perustuvat Tuusulan kunnan toimittamaan paikkatietoaineistoon.

Alle kilometrin päässä asemakaava-alueesta sijoittuu 23 kohdetta, jotka on esitetty alla olevassa taulukossa.

Taulukko 9. Tuusulan rakennuskulttuurikohteita täydentävät rakennukset ja rakennelmat Sammontakojantie I asemakaava-alueella.

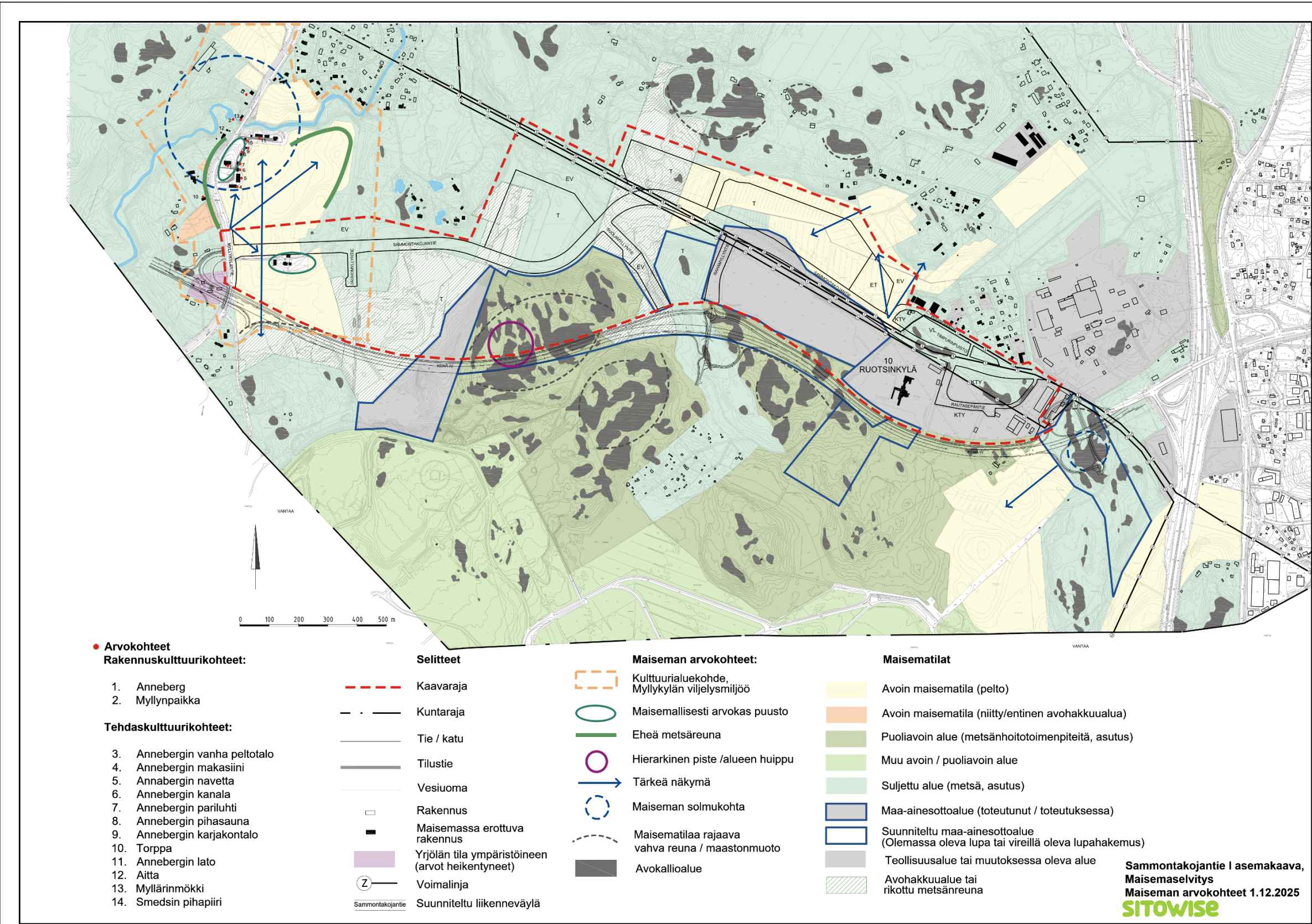
KOHDE	Lähde	Etäisyys (noin)
Alle 1 km asemakaava-alueen rajasta		
T1	Yrjölän pihapiiri Pihapiiri 1930-luvulta - vaaleansininen puurakenteinen maalaistalo, harmaa latorakennus pihatien varrella. Maamerkki ja rakennetun maiseman päätepiste koivujen keskellä.	Osayleiskaava 76 m
T2	Annebergin vanha peltolato Maisemallisesti näkyvä harmaa lato, jonka ympärillä tyypillistä suurta avoimen peltomaiseman puustoa. Ei kuulu enää kantatilaan. SL-alueella	Osayleiskaava 125 m
T3	Annebergin makasiini Suuri, punamullattu makasiini/kuivaamorakennus tilakeskuksen etelälaidalla. Maamerkki.	Osayleiskaava 145 m
T4	Annebergin navetta Sementtitiilinen ja yläosaltaan puurakenteinen, punamullattu suuri navetta. Maamerkki.	Osayleiskaava 176 m
T5	Annebergin kanala 1920-30-luvun vaihteesta periytyviä hirsirakenteisia aitta- ja varastorakennuksia. Osa pihapiiriä.	Osayleiskaava 204 m
T6	Annebergin pariluhti Lyhytnurkkainen, luhdillinen pariaitta, joka on pääasiassa pystyllä rimalaudoituksella verhoiltu. Vinttipäädissä ikkunat. Punamullattu, valkoiset nurkkalaudat.	Osayleiskaava 224 m
T7	Annebergin pihasauna Pieni saunatuvallinen perinteinen pihasauna. Osa pihapiiriä.	Osayleiskaava 255 m
T8	Annebergin karjakontalo Tilan karjakon asuinrakennus, poikkeuksellinen rakennusratkaisu: sisäänkäynti ulkoa suoraan toiseen kerrokseen.	Osayleiskaava 277 m
T9	Torppa 1870-luvulta perityvä pieni torppa - myllytuvan lisäksi ainoa vanhan Myllykylän säilynyt asuinrakennus.	Osayleiskaava 309 m
T10	Annebergin lato Suurin, punamullattu peltolato. Maisematekijä.	Osayleiskaava 315 m
T11	Aitta	Osayleiskaava 342 m

	Pieni pitkänurkkainen luhtiaitta, jossa itse luhti on lyhytnurkkainen. Vastaava luhti löytyy Linjamäen Uusikalliosta. SL-alueella		
T12	Jussilan aitta Pariaitta/puotityyppinen korkea, kaksiosainen aittarakennus. Toinen puoli sisäänajettava hevostärryillä. Pitkänurkkainen, punamullattu, vuorilaudat valkoiset, betonitiilikatto 1950-luvulta. KTY-13/s	Asemakaava	365 m
T13	Jussilan vanha aitta Pieni, matala, päätyovellinen aitta, pitkänurkkainen, punamullattu, osittain maan sisään painunut: kengitystarve. betonitiilikatto painaa liikaa. KTY-13/s	Asemakaava	367 m
T14	Jussilan vaja/autotalli Pitkänurkkainen hirsikehikko, jossa pienet ikkunat ja lautarakenteinen jatkos. Ilmeisesti siirretty muualta tai tontin sisällä. kty-13/s	Asemakaava	368 m
T15	Myllärin mökki Myllärin pitkänurkkainen hirsimökki, jota jatkettu 1950-luvulla. Esiintyy jo 1873 topografikartassa.	Osayleiskaava	383 m
T16	Maantiekylän uusi Jussila Empiretyyliä edustava, 2010 kunnostettu rakennus on kahvilamyymälänä. Ulkopuolelta alkuperäiseen suuntaan kunnostettu, vanhat ikkunat ja sisällä vanha uuni. Ullakko käytössä kylmänä. sr-3	Osayleiskaava	388 m
T17	Jussilan sauna Pieni, lyhytnurkkainen punamullattu saunarakennus, joka on nimetty Kanilaksi. Osa pihapiiriä. KTY-13/s	Asemakaava	422 m
T18	Jussilan navetta Puu- ja betonitiilirakenteinen, punamullattu navetan, ladon ja AIV-siilon yhdistelmä; navetan vintille on ajosilta. Osa pihapiiriä KTY-13/s	Asemakaava	423 m
T19	Jussilan kärrylato Korkea, maalattiainen ulkorakennus; punamullattu, vanha lautaverhoilu. Oletettavasti 1800-1900-luvun vaihteesta. Osa pihapiirin kokonaisuutta. KTY-13/s	Asemakaava	432 m
T20	Jussilan pihavaja Pieni, lyhytnurkkainen piharakennus - siirretty pihapiiriin myöhemmin? Muista poiketen muotoprofiilipeltikatto. KTY-13/s	Asemakaava	440 m
T21	Smedsin pihapiiri Pihapiiri 1930-luvulta - rakennuskanta piiloutuu pihapuuston keskelle, tielle näkyy vanha punamullattu lato myllytonttia vastapäätä.	Osayleiskaava	465 m
T22	K.1.T.7. ent Åbacka 1920-30-luvun pihapiiri, joka on Myllykylän maisema-alueen säilyneen rakennetun alueen pohjoisraja. Åbackan keltainen asuinrakennus on mahdollisesti vanhempi kuin tiedoissa.	Osayleiskaava	520 m
T23	Högsbergsbackan pikkutupa Pystyvuorattu, punamullattu piharakennus, mahdollisesti saman ikäinen kuin saunarakennus - mahdollinen syytinkitupa.	Osayleiskaava	600 m

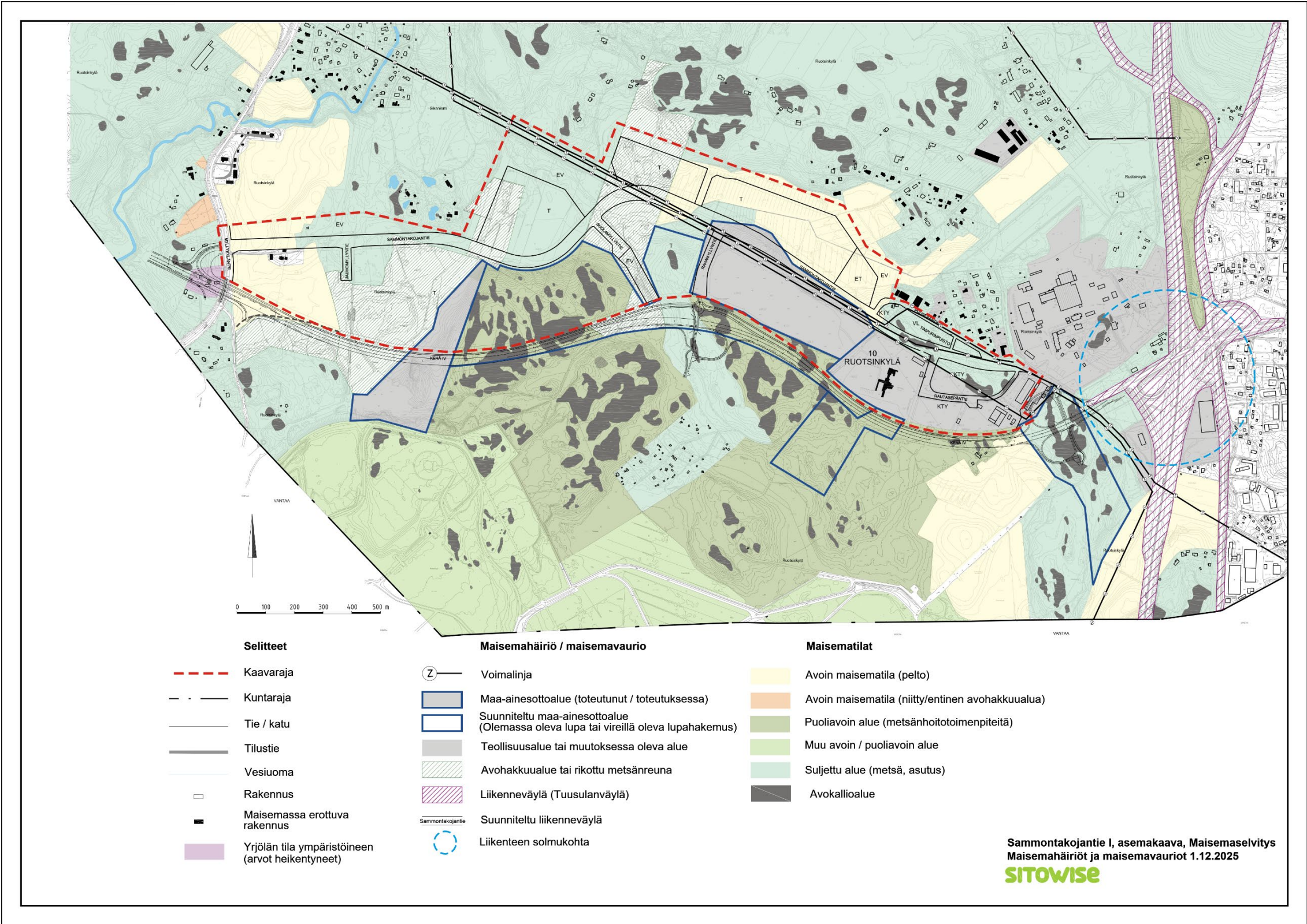
5 Maisema-analyysi

5.1 Maiseman arvokohteet

Kuva 42. Maisema-analyysi. Maiseman arvokohteet.

5.2 Maisemahäiriöt ja maisemavauriot

Kuva 43. Maisema-analyysi. Maisemahäiriöt ja maisemavauriot.

6 Maisemavaikutusten arviointi

6.1 Menetelmä

Kaavan maisemavaikutuksia on arvioitu hankkeesta laadittujen havainnekuvien, alueen nykytilan, maiseman säilyneisyyden tai herkkyyden perusteella. Arviointiin on lisäksi käytetty kartta-aineistoa, alueelle laadittuja suunnitelmia ja selvityksiä sekä maisema-asiantuntijan maastotyöskentelyn aikana saamia havaintoja. Maisemavaikutuksia arvioidaan tässä maisemaselvityksessä selvitettyjen arvokohteiden osalta sekä muutoksen että muutoksen merkittävyyden osalta. Työssä ei ole laadittu näkymäalueanalyysiä.

Asemakaavan mahdollistamien rakennusten korkeus vaihtelee korkeimmillaan 20–30 metrin välissä. Rakentamisen korkeus määräytyy tulevien hankkeiden mukaan ja vaihtelee merkittävästi toiminnan laadusta riippuen. Nykyaikaiset automaattivarastot ovat toteutuessaan usein vähintään 20 metrin korkeita.

Lentoaseman läheisyys tuo rajoituksia rakennusten korkeuksiin erityisesti laskeutumisreittien varrelle, mutta ei estä korkeaa rakentamista. Asemakaavan maisemavaikutukset on arvioitu maksimissaan 30 metriä korkeille rakennuksille. Apuna on käytetty oheista kuvan 21 mukaista asemakaavaehdotuksen havainnekuvaa (Sitowise, 2025).

Sammontakojantien suunniteltu korkeusasema vaihtelee välillä n. +40–53 m. Alueen länsipäässä Sammontakojantie liittyy Myllykyläntien nykyiseen tasaukseen n. tasolla +45 m. Myllykyläntiestä itään n. 150 m matkalla nykyisellä avoimella viljelymaisemalla/avoimella alueella Sammontakojantien korkeusasema sijoittuu nykytilan maanpinnantasoa ylemmäs n. 0–3 m. Itään päin (150–300 m etäisyydellä Myllykyläntiestä) Sammontakojantien tasaus leikkaa nykyistä maanpinnantasoa 0–3 m. Eteläpuolelle suunnitellun teollisuustontin alustava korkeusasema tällä alueella poikkeaa kadun tasauksesta n. 0-1.5 m.

Kuva 44. Sammontakojantie I asemakaavaehdotuksen viistoilmakuva, havainnekuva, ote. Sitowise 3.12.2025.

6.2 Maisemavaikutusten arviointiasteikko

Maisemavaikutuksia on arvioitu oheisen taulukossa 3 esitetyn asteikon mukaisesti. Kielteisten maisemavaikutusten osalta kohteen tai maisema-alueen herkkyys vaikuttaa vaikutuksen suuruuteen. Kielteisen vaikutuksen suuruus kasvaa herkkyyden mukaan. Arvokohteet, avoimet alueet, säilyneet, pienipiirteiset tai harvinaiset kohteet ovat usein herkimpiä muutoksille. Maisemavaikutusten suuruuteen vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa vaikutuksen mittakaava ja koko, korkeus ja massoittelu, muutoksen selkeys ja näkyvyys, sen luonne ja laatu, muutoksen pysyvyys ja ajoitus, sen sijoittuminen näkymälinjoille. Maisemavaikutuksiin vaikuttavia tekijöitä, jotka voivat myös lieventää maisemavaikutuksia ovat muun muassa maaston muodot tai mahdollinen suojaava kasvillisuus.

Muutoksen merkittävyyttä lisää kontrasti ympäristöön tai maisematilaan. Kohteen herkkyyteen vaikuttavia tekijöitä ovat esimerkiksi alueen maisema-arvot ja suojelustatus, maiseman luonne, maisematyyppin tai kohteen harvinaisuus, avoimuus ja näkymät, maiseman tilarakenne ja yhtenäisyys, herkkyys muutoksille,

Taulukko 10. Maisemavaikutusten merkittävyyden asteikko.

++++	Merkittävä myönteinen vaikutus	Erittäin suuri myönteinen vaikutus
+++		Suuri myönteinen vaikutus
++		Kohtalainen myönteinen vaikutus
+		Vähäinen myönteinen vaikutus
0	Ei muutosta	Neutraali muutos tai ei vaikutusta
-		Vähäinen kielteinen vaikutus
--		Kohtalainen kielteinen vaikutus
---	Merkittävä kielteinen vaikutus	Suuri kielteinen vaikutus
----		Erittäin suuri kielteinen vaikutus

asutuksen läheisyys ja kulttuurinen identiteetti ja virkistysarvot. Maiseman herkkyyden ollessa suuri myös epävarmat muutokset on arvioitu, jos niitä ei ole voitu täysin poissulkea.

Sammontakojantien I asemakaavan maisemavaikutukset ja niiden merkittävyys on koottu Maisemavaikutusten arviointitaulukkoon (Taulukko 12).

Taulukko 11. Kohteen herkkyyden ja maisemavaikutuksen suuruuden suhde. Taulukko kuvaa kohteen herkkyyden suhdetta kielteisen maisemavaikutuksen suuruuteen. Kielteisen vaikutuksen suuruus kasvaa herkkyyden mukaan. Arvokkaimmat, avoimet alueet, säilyneet, pienipiirteiset tai harvinaiset kohteet ovat usein herkimpiä muutoksille.

		Maisemavaikutuksen suuruus		
		* Vaikutuksen suuruuteen vaikuttavat muun muassa vaikutuksen mittakaava ja koko, korkeus ja massoittelu, muutoksen selkeys ja näkyvyys, luonne ja laatu, pysyvyys ja ajoitus, sijoittuminen näkymälinjoille, maaston muodot, mahdollinen suojaava kasvillisuus ja kontrasti ympäristöön.		
		Suuri	Kohtalainen	Pieni
Kohteen herkkyys	Suuri	Erittäin suuri	Suuri tai erittäin suuri	Kohtalainen
	Kohtalainen	Suuri tai erittäin suuri	Kohtalainen	Kohtalainen tai vähäinen
	Pieni	Kohtalainen	Kohtalainen tai vähäinen	Vähäinen
*Kohteen herkkyyteen vaikuttavat maisema-arvot ja suojelustatus, maiseman luonne, harvinaisuus, avoimuus ja näkymät, tilarakenne ja maiseman yhtenäisyys, maisematilan herkkyys, asutuksen läheisyys ja kulttuurinen identiteetti ja virkistysarvot.				

6.3 Maisemavaikutusten arviointitaulukko

Taulukko 12. Maisemavaikutusten arviointitaulukko. Arvio Sammontakojantie I asemakaavan keskeisistä maisemavaikutuksista ja yhteisvaikutuksista.

Kohde	Merkittävyys	Lisätietoja
Vaikutukset valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen Vantaanjokilaakson viljelymaisema (VAMA 2021)	Mahdollinen muutos riippuu rakennusmassojen korkeudesta ja sijoittelusta.	Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue sijaitsee noin 1,1 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta. Vantaanjokilaakson viljelymaisemaan kohdistuu ennestään heikentäviä tekijöitä kuten Viinikanmetsän toteutunut teollisuusalue Vantaan puolella Myllykyläntien varressa, valtakunnallisen maisema-alueen reunalla. Maisema-alueelle sijoittuu tulevia hankkeita kuten aurinkovoimala ja nykyisiä voimajohtoja. Huom! Rakennusten näkyvyydestä ei ole laadittu näkymäalueanalyysiä, vaan arvio perustuu asiantuntija-arvioon ja karttatarkasteluun.
Vaikutukset valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön Korson rautatieasema (RKY 2009) A, kuva 4.	Ei muutosta	Kaava-alueelta ei ole näkyvyyttä valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sijaitsee noin 4,6 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta.
Vaikutukset valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön Jokiniemen koelaitos (RKY 2009) B, kuva 4.	Ei muutosta	Kaava-alueelta ei ole näkyvyyttä valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sijaitsee noin 5,8 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta.
Vaikutukset valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön Suuri Rantatie (RKY 2009) C, kuva 4.	Ei muutosta	Kaava-alueelta ei ole näkyvyyttä valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sijaitsee noin 5,8 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta.
Vaikutukset valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön Helsingin pitäjän kirkonkylä (RKY 2009) D, kuva 4.	Ei muutosta	Kaava-alueelta ei ole näkyvyyttä valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sijaitsee noin 5,8 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta.
Vaikutukset valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön Tikkurilan rautatieasema (RKY 2009) E, kuva 4.	Ei muutosta	Kaava-alueelta ei ole näkyvyyttä valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sijaitsee noin 5,9 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta.

Kohde	Merkittävyys	Lisätietoja
Vaikutukset valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön Backas – Elannon suurtila (RKY 2009) F, kuva 4.	Ei muutosta	Kaava-alueelta ei ole näkyvyyttä valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sijaitsee noin 5,9 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta.
Vaikutukset valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön Tuusulan rantatien kulttuurimaisema (RKY 2009) G, kuva 4.	Ei muutosta	Kaava-alueelta ei ole näkyvyyttä valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sijaitsee noin 7,7 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta.
Vaikutukset valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön Aleksis Kiven Palojoiki (RKY 2009) H, kuva 4.	Ei muutosta	Kaava-alueelta ei ole näkyvyyttä valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sijaitsee noin 8,5 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta.
Vaikutukset valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön Keravan vankila (RKY 2009) I, kuva 4.	Ei muutosta	Kaava-alueelta ei ole näkyvyyttä valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sijaitsee noin 9,1 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta.
Vaikutukset maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön Vantaanjokilaakson kulttuurimaisema (Uudenmaan liitto, 2022), M1, kuva 5.	Mahdollinen muutos riippuu rakennusmassojen korkeudesta ja sijoittelusta.	Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö sijaitsee noin 1,1 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta. Huom! Rakennusten näkyvyydestä ei ole laadittu näkymäalueanalyysiä, vaan arvio perustuu asiantuntija-arvioon ja karttatarkasteluun.
Vaikutukset maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön Tuusulanjokilaakson kulttuurimaisema (Uudenmaan liitto, 2022), M2 kuva 5.	Mahdollinen muutos riippuu rakennusmassojen korkeudesta ja sijoittelusta.	Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö sijaitsee noin 1,2 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta. Huom! Rakennusten näkyvyydestä ei ole laadittu näkymäalueanalyysiä, vaan arvio perustuu asiantuntija-arvioon ja karttatarkasteluun.
Vaikutukset maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön Simonmetsän kerrostaloalue (Uudenmaan liitto, 2022), M3 kuva 5.	Ei muutosta	Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö sijaitsee noin 3,7 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta
Vaikutukset maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön, Havukosken asuntoalue (Koivukylä) (Uudenmaan liitto, 2022), M4 kuva 5.	Ei muutosta	Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö sijaitsee noin 4,1 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta
Vaikutukset maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön Hanabölen kylämaisema (Uudenmaan liitto, 2022), M5 kuva 5.	Ei muutosta	Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö sijaitsee noin 4,3 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta

Kohde	Merkittävyys	Lisätietoja
Vaikutukset maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön Korson rautatieasema (Uudenmaan liitto, 2022), M6 kuva 5.	Ei muutosta	Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö sijaitsee noin 4,5 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta
Vaikutukset maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön Rusutjärven, Siipoon ja Nahkelan kylien viljelymaisema (Uudenmaan liitto, 2022), M7 kuva 5.	Mahdollinen, vähäinen muutos riippuu rakennusmassojen korkeudesta ja sijoittelusta.	Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö sijaitsee noin 4,9 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta
Vaikutukset maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön Helsingin pitäjän kirkonkylä (Uudenmaan liitto, 2022), M8 kuva 5.	Ei muutosta	Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö sijaitsee noin 5,7 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta
Vaikutukset maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön Tikkurilan kulttuurimaisema (Uudenmaan liitto, 2022), M9 kuva 5.	Ei muutosta	Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö sijaitsee noin 5,8 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta
Vaikutukset maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön Ala-Koivikon pientaloalue, Savio (Uudenmaan liitto, 2022), M10 kuva 5.	Ei muutosta	Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö sijaitsee noin 6 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta
Vaikutukset maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön Klaavolan tila ja Hyrylän kasarmialue (Uudenmaan liitto, 2022), M11 kuva 5.	Ei muutosta	Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö sijaitsee noin 6,2 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta
Vaikutukset maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön Siltamäen asuntoalue (Uudenmaan liitto, 2022), M12 kuva 5.	Ei muutosta	Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö sijaitsee noin 6,5 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta
Vaikutukset maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön Tuusulan Rantatien kulttuurimaisema ja Tuusulanjärven ympäristö (Uudenmaan liitto, 2022), M13 kuva 5.	Ei muutosta	Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö sijaitsee noin 6,8 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta
Vaikutukset maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön Savion teollisuusympäristö (Uudenmaan liitto, 2022), M14 kuva 5.	Ei muutosta	Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö sijaitsee noin 6,9 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta
Vaikutukset maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön Palojoen kylän kulttuurimaisema (Uudenmaan liitto, 2022), M15 kuva 5.	Ei muutosta	Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö sijaitsee noin 8,5 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta
Vaikutukset maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön Keravan asemanseutu (Uudenmaan liitto, 2022), M16 kuva 5.	Ei muutosta	Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö sijaitsee noin 9,1 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta

Kohde	Merkittävyys	Lisätietoja
Vaikutukset Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alueeseen Ruotsinkylän kylämaisema, osa Tuusulanjokilaaksoa (Tuusulan kulttuurihistoriallinen inventointi, 2014).	Suuri muutos osa-alueeseen	Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alue sijaitsee osittain asemakaava-alueella.
Vaikutukset Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alueeseen Hyrylän taajama (Tuusulan kulttuurihistoriallinen inventointi, 2016).	Mahdollinen vähäinen muutos, riippuen rakennusten sijoittelusta ja korkeusasemasta.	Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alue sijaitsee noin 2,9 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta.
Vaikutukset Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alueeseen Rusutjärven-Siipoon-Nahkelan kylämaisema (Tuusulan kulttuurihistoriallinen inventointi, 2016).	Mahdollinen vähäinen muutos, riippuen rakennusten sijoittelusta ja korkeusasemasta.	Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alue sijaitsee noin 4,2 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta.
Vaikutukset Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alueeseen Vantaanjoen peltomaisema alue (Tuusulan kulttuurihistoriallinen inventointi, 2016).	Ei muutosta	Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alue sijaitsee noin 4,3 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta. Vaikutuksia voi olla sen sijaan Vantaan puoliseen osaan Vantaanjokilaaksoa.
Vaikutukset Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alueeseen Tuusulanjärven kulttuurimaisema (Tuusulan kulttuurihistoriallinen inventointi, 2016).	Ei muutosta	Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alue sijaitsee noin 6,8 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta.
Vaikutukset kulttuurialuekohteeseen Myllykylän viljelysmiljö (Tuusulan kunta).	Suuri muutos osa-alueeseen	Kulttuurialuekohde sijaitsee osittain asemakaava-alueella.
Vaikutukset kulttuurialuekohteeseen Maantiekylän Jussila (Tuusulan kunta).	Vähäinen muutos, riippuen rakennusten sijoittelusta ja korkeusasemasta.	Kulttuurialuekohde sijaitsee noin 345 metrin etäisyydellä asemakaava-alueesta, Tuusulanväylän itäpuolella. Ympäristö on jo aiemmin muuttunut rakentamisen myötä, joten mahdollinen muutos kohteeseen on vähäinen.
Vaikutukset kulttuurialuekohteeseen Högbergsbackan pihapiiri (Tuusulan kunta).	Vähäinen muutos, riippuen rakennusten sijoittelusta ja korkeusasemasta.	Kulttuurialuekohde sijaitsee noin 504 metrin etäisyydellä asemakaava-alueesta, Tuusulanväylän itäpuolella. Ympäristö on jo aiemmin muuttunut rakentamisen myötä, joten mahdollinen muutos kohteeseen on vähäinen.

Kohde	Merkittävyys	Lisätietoja
Vaikutukset kulttuurialuekohteeseen Ljungmon pihapiiri (Tuusulan kunta).	Ei muutosta	Kulttuurialuekohde sijaitsee noin 867 metrin etäisyydellä asemakaava-alueesta, Tuusulanväylän itäpuolella. Ympäristö on jo aiemmin muuttunut rakentamisen myötä, joten mahdollinen muutos kohteeseen on vähäinen.
Vaikutukset kulttuurialuekohteeseen Ruotsinkylä, Westerby (Tuusulan kunta).	Mahdollinen muutos, riippuen rakennusten sijoittelusta ja korkeusasemasta.	Kulttuurialuekohde sijaitsee noin 1,2 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta. Maaston muodot rajaavat kuitenkin kulttuurialuekohteen asemakaava-alueen maisematilasta. Korkea rakentaminen voi kuitenkin aiheuttaa muutoksia näkymiin.
Vaikutukset kulttuurialuekohteeseen Johannisberg (Tuusulan kunta).	Mahdollinen muutos, riippuen rakennusten sijoittelusta ja korkeusasemasta.	Kulttuurialuekohde sijaitsee noin 1,7 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta. Maaston muodot rajaavat kuitenkin kulttuurialuekohteen asemakaava-alueen maisematilasta. Korkea rakentaminen voi kuitenkin aiheuttaa muutoksia näkymiin.
Vaikutukset kulttuurialuekohteeseen Ruotsinkylä, Jeppas, Gummit (Tuusulan kunta).	Mahdollinen muutos, riippuen rakennusten sijoittelusta ja korkeusasemasta.	Kulttuurialuekohde sijaitsee noin 1,7 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta. Maaston muodot rajaavat kuitenkin kulttuurialuekohteen asemakaava-alueen maisematilasta. Korkea rakentaminen voi kuitenkin aiheuttaa muutoksia näkymiin.
Vaikutukset kulttuurialuekohteeseen Metsäntutkimuslaitos, koeasema (Tuusulan kunta).	Ei muutosta	Kulttuurialuekohde sijaitsee noin 1,7 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta. Kohde sijaitsee metsäisellä alueella, eikä sieltä todennäköisesti avaudu näkymiä asemakaava-alueelle maastonmuotojen vuoksi.
Vaikutukset kulttuurialuekohteeseen Ruotsinkylä, Mangs (Tuusulan kunta).	Ei muutosta	Kulttuurialuekohde sijaitsee noin 1,9 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta. Maaston muodot rajaavat kuitenkin kulttuurialuekohteen asemakaava-alueen maisematilasta. Korkea rakentaminen voi kuitenkin aiheuttaa muutoksia näkymiin.
Vaikutukset kulttuurialuekohteeseen Ruotsinkylän ruotsinkieliset koulut (Tuusulan kunta).	Ei muutosta	Kulttuurialuekohde sijaitsee noin 2 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta. Kohde sijaitsee metsäisellä alueella, eikä sieltä todennäköisesti avaudu näkymiä asemakaava-alueelle maastonmuotojen vuoksi.
Vaikutukset kulttuurialuekohteeseen Ruotsinkylä, Vävars (Tuusulan kunta).	Ei muutosta	Kulttuurialuekohde sijaitsee noin 2,3 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta.

Kohde	Merkittävyys	Lisätietoja
Vaikutukset kulttuurialuekohteeseen Ruotsinkylä, Kaura (Tuusulan kunta).	Ei muutosta	Kulttuurialuekohde sijaitsee noin 2,6 kilometrin etäisyydellä asemakaava-alueesta.
Vaikutukset rakennuskulttuurikohteisiin	Kohtalainen muutos, paikoitellen suuri. Muutoksen merkittävyys riippuu rakennusten sijoittelusta ja korkeusasemasta.	Muutoksia Myllykyläntien rakennuskulttuurikohteiden näkymiin, suhteessa maiseman mittakaavaan ja kohteelta näkyvään viljelymaisemaan. Tuusulanväylän itäpuolisten rakennuskulttuurikohteiden ympäristö on jo aiemmin muuttunut rakentamisen myötä, joten mahdollinen muutos kohteeseen on vähäinen.
Vaikutukset rakennuskulttuurikohteita täydentäviin rakennuksiin ja rakennelmiin ja tehdaskulttuurikohteisiin	Kohtalainen muutos, paikoitellen suuri. Muutoksen merkittävyys riippuu rakennusten sijoittelusta ja korkeusasemasta.	Muutoksia Myllykyläntien tehdaskulttuurikohteiden näkymiin, suhteessa maiseman mittakaavaan ja kohteelta näkyvään viljelymaisemaan. Tuusulanväylän itäpuolisten tehdaskulttuurikohteiden ympäristö on jo aiemmin muuttunut rakentamisen myötä, joten mahdollinen muutos kohteeseen on vähäinen.
Vaikutukset inventoituihin (valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviin) perinnemaisemiin	-	Asemakaava-alueella ei ole SYKE:n ja Metsähallituksen ylläpitämän rekisterin mukaisia, inventoituja, valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita perinnemaisemia.
Vaikutukset Huhtariihen paikallisesti arvokkaaseen perinnemaisemaan	Suuri tai kohtalainen muutos	Kehä IV osayleiskaavan maisemaselvityksessä on tunnistettu Huhtariihen paikallisesti arvokas perinnemaisema, joka sijaitsee pääosin asemakaava-alueella (Suunnittelukeskus, 2007). Nykytilassaan erityisesti tilustien ympäristössä on havaittavissa paikallisia arvoja. Suuri osa perinnemaisemasta muuttuu teollisen mittakaavan tuotantoalueeksi, jolloin sen laatuun ja laajuuteen kohdistuu muutoksia. Pieni osa jää asemakaava-alueen ja rakentamisen ulkopuolelle. Huhtariihen perinnemaisemaan on kohdistunut jo muutoksia maa-ainesottotoiminnan muuttaessa maisematilaa rajaavaa kallioselänten reunaa sekä alueen keskiosissa kulkevan voimajohtolinjauksen myötä. Tämä maisemaselvitys suosittaa Huhtariihenkujan varteen jäävän, rakentamisen ulkopuolisen alueen luonteen säilyttämistä avoimena perustamalla maisemaniitty- tai pelto Tuusulan kunnan omistamalle, asemakaava-alueen ulkopuoliselle alueelle.

Kohde	Merkittävyys	Lisätietoja
Vaikutukset Metsäkylän paikallisesti arvokkaaseen perinnemaisemaan	Ei muutosta	Kehä IV osayleiskaavan maisemaselvityksessä on tunnistettu Metsäkylän vähintään paikallisesti arvokas perinnemaisema (Suunnittelukeskus, 2007). Perinnemaisema sijaitsee asemakaava-alueen ulkopuolella. Asemakaavalla ei ole vaikutusta Metsäkylän paikallisesti arvokkaaseen perinnemaisemaan.
Vaikutukset paikalliseen kulttuuriympäristön kylämaisemaan	Suuri muutos	Paikallisen kulttuuriympäristön kylämaisemaan kohdistuu suuri muutos lännessä, erityisesti Annebergin lähiympäristössä. Muutoksia kylämaiseman mittakaavaan. Kylämaisema muuttuu osin teollisen mittakaavan tuotantoalueeksi. Lisäksi yhteisvaikutuksia tulevan Kehä IV:n suunnitellun rampin kanssa. Rampin mittakaava on kylämaiseman mittakaavaa suurempi ja tuo maisemavaurion paikallisen kulttuuriympäristön kylämaisemaan.
Vaikutukset paikalliseen viljelymaisemaan	Suuri muutos	Paikalliseen viljelymaisemaan kohdistuu suuri muutos lännessä, erityisesti Annebergin lähiympäristössä. Muutoksia viljelymaiseman laajuuteen ja maiseman mittakaavaan. Viljelymaisema muuttuu osin teollisen mittakaavan tuotantoalueeksi. Lisäksi yhteisvaikutuksia kehä IV:n suunnitellun rampin kanssa. Rampin mittakaava on viljelymaiseman mittakaavaa suurempi ja tuo maisemavaurion paikalliseen viljelymaisemaan.
Vaikutukset maisematilaan ja rakenteeseen	Suuri tai kohtalainen muutos	Muutos kohdistuu asemakaava-alueen länsiosiin. Keskiosien avoimilla alueilla myös muutoksia.
Vaikutukset maisemakuvaan ja tärkeisiin näkymiin	Suuri tai kohtalainen muutos	Maisemakuvaan kohdistuu suuri aluemainen muutos etenkin Myllykyläntien kulttuurimaisemassa. Muutos kohdistuu erityisesti viljelymaiseman perinteiseen maisemakuvaan sekä näkymiin Myllykyläntieltä ja perinteisiltä asuinpaikoilta.
Vaikutukset asutukseen	Suuri tai kohtalainen muutos	Suuria tai kohtalaisia vaikutuksia asutukseen erityisesti Annebergin tilan kokonaisuuteen liittyen. Idässä, Puusepätien asumisen edellytykset voivat maa-ainestenotto toiminnan loputtua jopa parantua. Nykytilassa Puusepätien asumisen suuntaan kohdistuu haittoja mm. pölyn, melun, liikenteen ja louhinnan räjäytysten aiheuttaman yleisen turvattomuuden kautta.

Kohde	Merkittävyys	Lisätietoja
Vaikutukset virkistyskäyttöön	Kohtalainen, paikallinen muutos	Puusepätien selännealue on ainoita asemakaava-alueen metsäisiä virkistysyhteyksiä ja näköalapaikkoja. Lisäksi Kehä IV:n rakentamisen yhteisvaikutukset kohdistuvat lentokentänkallion hienoon silokallioon, joka on suosittu näköalapaikka sekä maisemassa erottuva maamerkki. Myllykyläntien varressa kulkee suosittu pyöräilyreitti. Berganssin mäkeä, asemakaava-alueen lounaispuolella käytetään virkistykseen ja sieltä avautuu nykytilassa pitkiä näkymiä Myllykylän peltomaisemaan. Tilusteitä käytetään koiranulkoiluttamiseen ja lenkkeilyyn. Virkistyskäytön mahdollisuudet alueella ovat jo heikentyneet mm. pölyn, lentomelun, liikenteen ja maa-ainesoton vaikutusten takia.

7 Havainnekuvat

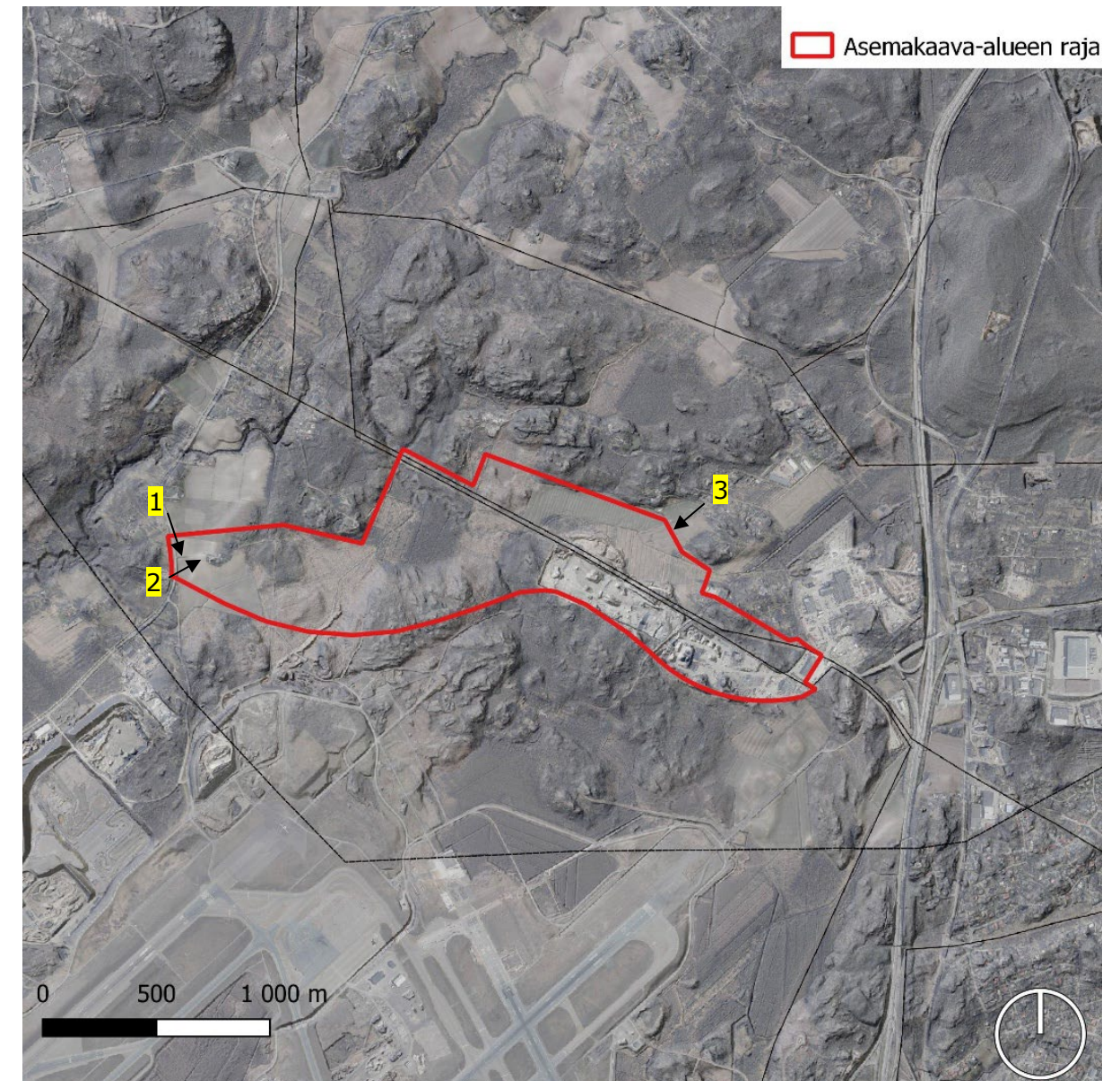
7.1 Havainnekuvien sijainti

Hankkeen maisemavaikutusten arviointia varten laadittiin havainnekuvia maastokäynnillä otettujen valokuvien pohjalta. Havainnekuvat laaditaan kolmesta eri kuvauspisteestä, jotka havainnollistavat asemakaavaratkaisun näkyvyyttä maisemassa. Kuvauspisteet esitetään oheisella kuvan kartalla.

Kuvat on otettu kesän ja syksyn 2025 välisenä aikana. Maisemavaikutuksia kuvaavien havainnekuvien rakennukset on sijoitettu kaavaehdotuksen 15.10.2025 mukaisesti. Havainnekuvat ovat suuntaa antavia havainnekuvia, jotka on tehty asemakaavan maisemavaikutusten arviointia varten. Rakennusten ulkonäkö ei vastaa lopullista. Rakennusten sijainnit ovat alustavat ja voivat muuttua tarkemmassa suunnittelussa. Tuusulan kunta valmistelee hankkeen edetessä yksityiskohtaisen suunnitelman ja laatii muut projektin toteutukseen ja hallintaan liittyvät suunnitelmat.

Kuva 45. Asemakaavaratkaisua kuvaava havainnekuva. Sitowise 2.12.2025.

Kuva 46. Kuvauspisteet 1–3 ja suuntaa antavat kuvaussuunnat.

KUVAUSPISTE 1: Annebergin bussipysäkiltä etelään.

Nykytilassa Annebergin bussipysäkiltä avautuu avoin viljelysmaisema, joka kumpuilee loivasti kohti maisematilaa rajaavia, eheitä puustoisia reunavyöhykeitä.

Myllykylän viljelysmiljöö on yksi Tuusulan kulttuurialuekohteista sekä osa laajempaa Ruotsinkylän kylämaisemaa (osa Tuusulanjokilaaksoa), joka on yksi Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alueista. Berganssin mäki näkyy taustalla metsäisenä maiseman rajana. Myllykyläntien historiallinen linjaus ja tien tasaus on säilynyt pääosin ennallaan. Tien mutkassa, Yrjölän tilan kohdalla, linjaus kaartaa kohti Piispankylää. Lato toimii maisemassa erottuvana elementtinä.

KUVAUSPISTE 1: Asemakaavaratkaisua havainnollistava havainnekuva Annebergin bussipysäkiltä etelään.

Asemakaavan mahdollistaman rakentamisen toteutuessa rakentaminen rajautuu Myllykyläntien varteen. Rakennusmassat katkaisevat avoimen viljelymaiseman näkymät Berganssin mäen suuntaan. Maiseman luonne muuttuu suljetummaksi. Myös maiseman mittakaavaan tulee suuri muutos, pienimittakaavaisten viljelymiljööseen tyypillisten elementtien kuten ladon kadotessa. Maiseman nykyisten reunavyöhykkeiden hahmottuminen vaikeutuu. Viljelymaisema muuttuu teollisen tuotantoalueen maisemaksi.

Hallirakentamisen eteen sijoittuu uusi maavalli ja istutettavaa monilajista kasvillisuutta, jonka tavoitteena on pehmentää maiseman rajaa viljelymaiseman ja hallirakentamisen välissä.

KUVAUSPISTE 1: Myllykyläntieltä itään.

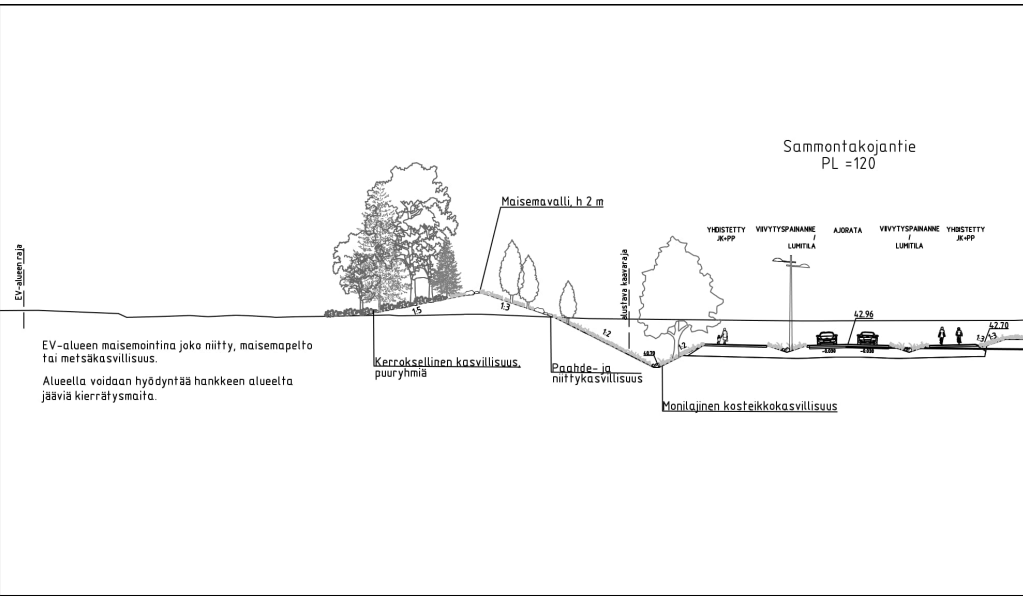
KUVAUSPISTE 2: Asemakaavaratkaisua havainnollistava havainnekuva Myllykyläntieltä itään.

Nykytilassa Myllykyläntien itäpuolelle avautuu avoin viljelysmiljö ja avoin maisematila rajautuu selkeästi. Myllykyläntie linjautuu kauniisti selännealueen reunaan ja tie tasaus on sopusoinnussa ympäröivän maaston kanssa. Tilakeskukset erottuvat edukseen maiseman dominantteina.

Asemakaavan mahdollistaman rakentamisen toteutuessa rakentaminen rajautuu Myllykyläntien varteen, joka linjaus säilyy ennallaan. Sammontakojantien ja pellon reuna on kaavassa EV-alueita, jonne sijoitetaan maavalli alueelta saatavista kierrätysmassoista.

Geoselvityksen mukaan Sammontakojantien pl 120 maisemavallin vakavuus ilman pohjanvahvistustoimenpiteitä on riittävä käytettäessä vallin kaltevuutena 1:5 tai 1:3 ja vallin ollessa kolme metriä korkea nykymaanpinnasta. Korkeamman vallin rakentaminen edellyttää pohjanvahvistuksia tai laskentaparametrien tarkennusta kohdekohtaisilla pohjatutkimuksilla. Maavallin pellonpuoleinen reuna istutetaan kerroksellisella kasvillisuudella, joka peittää teollisuusrakennuksia. Vallin kadun puoleinen reuna voi olla avoimempaa niittykasvillisuutta.

Rakennusten korkeus on havainnekuvasa maksimikorkeus 25 m. Rakennus tulisi sijoittaa tontille siten, että Myllykyläntien ja sen väliin saadaan istutettua kasvillisuutta ja liittymä säilyisi ”ilmavana” eikä peittäisi liikaa tärkeitä näkymiä.

Kuva 47. Sammontakojantien maisemavalli, leikkauskuva PL=120.

KUVAUSPISTE 3: Huhtariihenkujalta luoteeseen.

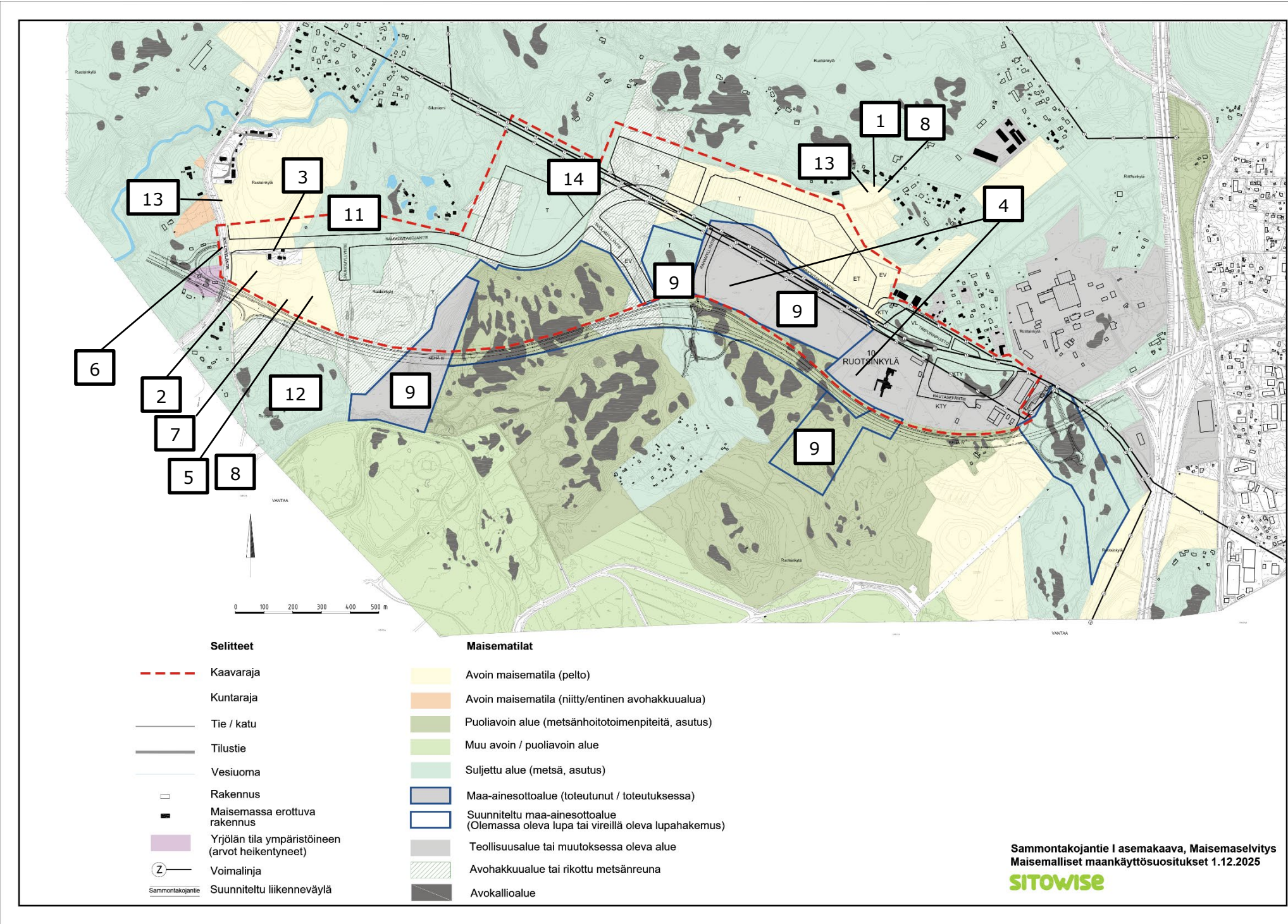
Nykytilassaan Huhtariihenkujan vanha tilustie kulkee avoimen maisematilan rajalla. Huhtariihen perinnemaisema on tunnistettu Kehä IV osayleiskaavan luonto- ja maisemaselvityksessä (Suunnittelukeskus, 2007) vähintään paikallisesti arvokkaaksi. Tilustien varrella on vanhaa puustoa, muun muassa hopeapajuja. Tien päädyssä on perinteistä kumpareasutusta puustoineen. Taustan maa-ainesottoalueen kallioleikkaukset ja louhinta-alueet ovat nähtävissä. Maisematilan reuna on hämärtynyt ja syntynyt maisemavaurio.

KUVAUSPISTE 3: Asemakaavaratkaisua havainnollistava havainnekuva Huhtariihenkujalta luoteeseen.

Asemakaavan mahdollistaman rakentamisen toteutuessa rakentaminen rajautuu melko lähelle kumpareasutusta. Uudisrakentaminen sulkee pitkiä näkymiä, mutta toisaalta maisematila oli louhinnan takia jo menetetty. Maisematila sulkeutuu. Tilustie ja kumpareasutus säilyvät maisemassa muistumina. Tilustien varren avoin peltoalue on maisemallisesti tärkeä.

8 Maisemalliset maankäyttösuositukset

Kuva 48. Maisemalliset maankäyttösuositukset.

Maisemalliset maankäyttösuositukset

1. Huhtarinkujan varren niityn perustaminen maisemaniityksi, niitto kerran vuodessa. (Asemakaava-alueen ulkopuolella, kunnan mailla.)
2. Myllykylässä rakennusmassan kaventaminen Myllykyläntieltä loitommaksi. Nykyisen avoimen maisematilan säilyttäminen osana arvokasta Myllykylän viljelysmiljöötä Myllykyläntien varressa.
3. Ladon säilyttäminen maisemallisena kiintopisteenä.
4. Korkeiden rakennusten ja yhtenäisten rakennusmassojen sijoittaminen alueen itä- ja keskiosiin (huomioiden lentoesterajoitukset)
5. Rakennusten tulee olla matalampia lännessä, jotta Vantaanjokilaakson valtakunnalliselle maisema-alueelle mahdollisesti kohdistuvia maisemavaikutuksia voidaan estää.
6. Myllykyläntien historiallisen tien linjaus ja taseus tulee säilyttää nykyisellään Myllykylässä.
7. Rakennusmassat tulee sijoittaa, muotoilla ja porrastaa siten että ne huomioivat maiseman mittakaavan Myllykyläntielle tultaessa.
8. Uusien teollisuustonttien sovittaminen ympäristöön ja reunavyöhykkeiden pehmentäminen istutettavalla kasvillisuudella.
9. Maa-ainesottoalueiden maisemointi tonttien rakentamisen jälkeen ja kiviaineksen hyötykäyttö alueella.
10. Maisemallisesti tärkeiden kallioleikkausten korostaminen valaistuksella sopivissa paikoissa.
11. Metsien reunavyöhykkeiden säilyttäminen ja parantaminen ja uusien maisemanrajojen istuttaminen tarvittaessa.
12. Myllypadontien ympäristössä olevien, metsäisten selänteiden puustoinen luonne tulisi säilyttää, jotta puskurivyöhyke Vantaanjokilaakson valtakunnalliseen maisema-alueeseen säilyy.
13. Tärkeiden näkymälinjojen säilyttäminen erityisesti Myllykylässä ja Huhtariihessä.
14. Hulevesien käsittely hulevesiselvityksessä (11/2025) esitettyjen periaatteiden mukaisesti.

9 Yhteenveto ja johtopäätökset

Sammontakojantie I maisemaselvitys laadittiin samanaikaisesti asemakaavaehdotuksen kanssa. Tarve syntyi asemakaavaluonnoksesta saaduista viranomaislausunnoista, joissa toivottiin tarkempaa analyysia erityisesti länsiosassa sijaitsevasta Myllykylän viljelysmaisemasta ja kaavaratkaisun vaikutuksista kyseiseen kokonaisuuteen. Tämä maisemaselvitys on laadittu asiantuntijatyönä kesä-marraskuussa 2025, ja sen tiimoilta on tehty useita maastokäyntejä. Myös lähtöaineistoa on päivitetty ajantasaiseksi. Työssä on esitetty maiseman arvokohteet ja -alueet ja kuvattu kaavaratkaisun vaikutuksia kyseisiin kohteisiin.

Asemakaava-alueen maisema on ihmistoiminnan, erityisesti maa-ainesoton ja kiviainesteollisuuden leimaamaa. Läheinen Helsinki-Vantaan lentoasema on vaikuttanut logistiikkateollisuuden hallien sijoittumiseen asemakaava-alueen ympäristöön. Lentokentällä, maa-ainesottotoiminnalla ja muulla asemakaava-alueelle ja sen ympäristöön sijoittuneella teollisuudella on vaikutuksia myös alueen äänimaisemaan ja liikennemääriin. Asemakaava-alueelle sijoittuu lukuisia teollisuustoimintoja, kuten varastoja, varikkoja ja asfalttiasema. Alueen koillispuolelle sijoittuu vanhaa pientaloasutusta pihapiireineen Sammonmäessä ja Huhtariihessä, sekä varasto- ja varikkohalleja. Lännessä asutus on keskittynyt Myllykyläntien ja Tuusulanjoen varteen. Kunnan omistamalla maalla Myllypadontien varressa on tyhjillään oleva asuinkiinteistö. Vantaan puolella Myllykyläntien varteen sijoittuu teollisuus-, varasto- ja logistiikkarakennuksia sekä lentokentän toimintoja.

Maa-ainestenottotoiminnan jäljet ovat nähtävissä erityisesti asemakaava-alueen keskiosissa. Huhtariihessä toiminnan jäljet näkyvät maisemassa avoimen maisematilan rikkoutuneena selänteen reunavyöhykkeenä. Myös Myllykyläntieltä avautuu nykytilassa näkymiä maa-ainestenottoalueelle. Myllykylässä maa-ainestenottoalue sijaitsee lähellä Siltaniityntien eteläpuolista sivulaaksoa, joka on Myllykylän viljelysmiljöön osa. Peltoalueen ja maa-ainestenottoalueen välissä on aiemmin kaadettua metsää, mikä avaa näkymiä entisestään. Metsäisten reunavyöhykkeiden merkitys korostuu ja niitä tulee vaalia ja ennallistaa paikoilla, joissa maiseman rajat ovat muutoksessa tai jo vaurioituneet.

Nykyisellään perinteistä viljelymaisemaa on säilynyt parhaiten asemakaava-alueen länsiosissa sekä paikoitellen alueen keski- ja itäosissa. Lännessä Myllykylän viljelysmiljöö muodostaa yhä tunnistettavan kokonaisuuden Myllykyläntien varrelle. Kokonaisuuteen liittyy vanhoja maatilarakennuksia, latoja, avoimia viljeltyjä peltoja sekä niitä rajaavia, maisemallisesti hyvin säilyneitä, eheitä metsänreunoja. Myllykyläntien linjaus noudattelee vanhaa linjausta Tuusulan kunnan alueella ja eheänä säilynyt miljöö jatkuu edelleen Ruotsinkylän suuntaan. Asemakaava-alueen luoteispuolella kulkee Tuusulanjoki, jonka kapea murroslaaksoon sijoittuva jokilaakso muodostaa alueen maisemalle tunnusomaisen ilmeen.

Asemakaava-alueesta lounaaseen, noin yhden kilometrin päässä, sijaitsee valtakunnallisesti arvokas Vantaanjokilaakson maisema-alue. Alueen yhtenäisenä säilyneet peltoalueet ovat harvinaisia pääkaupunkiseudulla. Valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen reuna-alueille kohdistuukin jatkuvia rakentamispaineita, joista Vantaan puolelle Myllykyläntien varteen sijoittuva Viinikanmetsän teollisuusalue on yksi esimerkki. Tuusulanjoki laskee kohti Vantaanjokea ja Vantaanjokilaaksoa. Asemakaava-alueen keski- ja pohjoisosissa avoimet maisematilat sijoittuvat Huhtariihen pelloille Huhtarinpuron yhteyteen.

Asemakaava-alueen keski-, pohjois- ja itäosissa maisema on maisematiloiltaan suljetumpaa maastonmuotojen ja maankäytön vuoksi. Keski- ja pohjoisosissa Huhtariihen avoimeen peltomaisemaan liittyy maisemavaurioita ja -häiriöitä maa-ainesten ottoalueiden, niihin liittyvien kalliioleikkausten, teollisuusrakennusten sekä voimajohtojen vuoksi. Kaava-alueen läpi kulkee Fingridin ja Carunan 110 kV voimalinjat.

Kaavaratkaisu mahdollistaa alueelle muodostettavien teollisuus-, varasto- ja logistiikkarakennusten rakentamisen ja datakeskuksen sijoittamisen sekä voimajohtolinjauksen uudelleen sijoittamisen teollisuusalueelle. Asemakaavaan sisältyy uusien katujen rakentaminen alueelle. Asemakaavassa on esitetty suojaviheralueita erityisesti asemakaava-alueen pohjoisosiin sekä Huhtarinmäen noron ympärille. Asemakaavamuutosta on laadittu osayleiskaavan, Focus-alueen maankäytön yleissuunnitelman sekä Mt 152 aluevaraussuunnitelman ohjausvaikutusten mukaisesti.

Vantaanjokilaakson valtakunnallisesti merkittävään maisema-alueeseen voi kohdistua asemakaavaratkaisun rakennusten korkeudesta ja sijoittelusta riippuen mahdollisia maisemavaikutuksia. Asemakaava-alueelta ei nykytilassa avaudu suoria näkymälinjoja valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle. Korkeimmat rakennukset ja yhtenäiset rakennusmassat suositellaan sijoittamaan alueen itä- ja keskiosiin, huomioiden Helsinki-Vantaan lentoaseman asettamat lentoesterajoitukset. Rakennusten tulee olla matalampia lännessä, jotta Vantaanjokilaakson valtakunnalliselle maisema-alueelle mahdollisesti kohdistuvia maisemavaikutuksia voidaan estää. Myllypadontien ympäristössä olevien, metsäisten selänteiden puustoinen luonne tulee säilyttää, jotta puskurivyöhyke Vantaanjokilaakson valtakunnalliseen maisema-alueeseen säilyy.

Valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin (RKY) ei kohdistu maisemallisia vaikutuksia.

Asemakaava-alueen läheisyydessä, noin yhden kilometrin etäisyydellä sijaitseviin maakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin, Vantaanjokilaakson kulttuurimaisemaan ja Tuusulanjokilaakson kulttuurimaisemaan voi kohdistua mahdollisia muutoksia rakentamisen korkeudesta ja sijoittumisesta riippuen. Jatkossa suositellaan näkyvyysalueanalyysin laatimista maisemavaikutusten tarkempaa selvittämistä varten.

Asemakaava-alueelle sijoittuu osittain Tuusulan maaseudun kulttuurimaisema-alueeseen kuuluva Ruotsinkylän kylämaisema, osa Tuusulanjokilaaksoa (Tuusulan kulttuurihistoriallinen inventointi, 2014) sekä Myllykylän viljelysmiljöö. Asemakaavan rakentamisen toteutuessa molempien maaseudun kulttuurimaisema-alueiden laatuun ja laajuuteen kohdistuu merkittäviä vaikutuksia. Paikallisen kulttuuriympäristön kylämaisemaan ja viljelymaisemaan kohdistuu suuri muutos lännessä, erityisesti Annebergin lähiympäristössä. Rakentamisen volyymi muuttaa maiseman mittakaavaa merkittävästi. Perinteisenä säilynyt kylämaisema muuttuu osin teollisen mittakaavan tuotantoalueeksi. Lisäksi syntyy yhteisvaikutuksia tulevan Kehä IV:n suunnitellun rampin kanssa. Rampin mittakaava on kylämaiseman mittakaavaa suurempi ja tuo maisemavaurion paikallisen kulttuuriympäristön kylämaisemaan. Muita yhteisvaikutuksia syntyy lisäksi mahdollisesti Tuusulan yleiskaavojen (Ruotsinkylä-Myllykylä II ja Focus-alueen osayleiskaavat) ja Vantaan puolella yleiskaavan ja asemakaavojen Myllykyläntien varteen mahdollistaman muun teollisen maankäytön kanssa. Yleiskaavojen aiheuttama maankäytön muutos on toteutuessaan suuri ja kylämaisema muuttuu osin teollisen mittakaavan tuotantoalueeksi.

Vuoden 2007 Kehä IV osayleiskaava-alueen nimellä laaditussa maisemaselvityksessä on tunnistettu Huhtariihen paikallisesti arvokas perinnemaisema, joka sijaitsee pääosin asemakaava-alueella (Suunnittelukeskus, 2007). Nykytilassaan erityisesti tilustien ympäristössä on havaittavissa paikallisia arvoja. Suuri osa perinnemaisemasta muuttuu teollisen mittakaavan tuotantoalueeksi, jolloin sen laatuun ja laajuuteen kohdistuu muutoksia. Pieni osa jää asemakaava-alueen ja rakentamisen ulkopuolelle. Huhtariihen perinnemaisemaan on kohdistunut jo muutoksia maa-ainesottotoiminnan muuttaessa maisematilaa rajaavaa kallioselänteen reunaa sekä alueen keskiosissa kulkevan voimajohtolinjauksen myötä. Tämä maisemaselvitys suosittaa Huhtarinkujan varteen jäävän, rakentamisen ulkopuolisen alueen luonteen säilyttämistä avoimena perustamalla maisemaniitty- tai pelto Tuusulan kunnan omistamalle, asemakaava-alueen ulkopuoliselle alueelle sekä tärkeimpien näkymälinjojen säilyttämistä jatkosuunnittelussa.

Tuusulan rakennuskulttuurikohteita täydentäviin rakennuksiin ja rakennelmiin kohdistuu kohtalaisia ja paikallisesti suuria muutoksia. Muutoksia syntyy erityisesti Myllykyläntien täydentävien rakennelmien ja rakennusten näkymiin, suhteessa maiseman mittakaavaan ja kohteelta näkyvään viljelymaisemaan.

Rakennuskulttuurikohteiden osalta kohtalaisia ja paikallisesti suuria muutoksia. Muutoksia kohdistuu erityisesti Myllykyläntien rakennuskulttuurikohteiden näkymiin, suhteessa maiseman mittakaavaan ja kohteelta näkyvään viljelymaisemaan. Muutosten merkittävyys riippuu rakennusten sijoittelusta ja korkeusasemasta. Tuusulanväylän itäpuolisten rakennuskulttuurikohteiden, rakennuskulttuurikohteita täydentävien rakennelmien ja rakennusten ympäristö on jo aiemmin muuttunut rakentamisen myötä, joten mahdollinen muutos kohteisiin on vähäinen.

Maisemakuvaan kohdistuu suuri aluomainen muutos etenkin Myllykyläntien kulttuurimaisemassa. Muutos kohdistuu erityisesti viljelymaiseman perinteiseen maisemakuvaan sekä näkymiin Myllykyläntieltä ja perinteisiltä asuinpaikoilta. Myllykyläntien historiallinen tielinjaus ja tasaus on säilynyt Myllykylässä ennallaan ja se tulee jatkossakin säilyttää. Myllykylän viljelymaisemaan liittyy hyvin säilyneitä metsäisiä reunavyöhykkeitä ja puustoisia selännekumpareita. Metsien reunavyöhykkeet tulee säilyttää ja tarvittaessa vahvistaa. Jatkosuunnittelussa tulee säilyttää maisemallisesti tärkeimmät näkymälinjat tieltä, viljelyaukeilta ja perinteisiltä asuinpaikoilta.

Asutukseen kohdistuu suuria tai kohtalaisia vaikutuksia erityisesti Annebergin tilan kokonaisuuteen liittyen. Idässä, Puusepätien asumisen edellytykset ovat heikentyneet, mutta ne voivat maa-ainestenottotoiminnan loputtua väliaikaisesti jopa parantua. Pidemmällä aikavälillä asuminen on kuitenkin vähitellen poistumassa teollisuusalueelta. Nykytilassa etenkin Puusepätien suuntaan kohdistuu haittoja mm. pölyn, melun, liikenteen ja louhinnan räjäytysten aiheuttaman yleisen turvattomuuden kautta. Myös Huhtariihen asuinalueeseen kohdistuu jo nykytilassa maisemavaikutuksia maa-ainestenottotoiminnan vuoksi. Kaavan asutukseen kohdistuvia haitallisia vaikutuksia voi vähentää ja lieventää muun muassa rakennusmassojen sopivalla sijoittelulla, porrastamalla rakennusten korkeuksia asutuksen suuntaan matalammaksi sekä erityisesti asutuksen ja uusien teollisuusrakennusten välisiä etäisyyksiä kasvattamalla ja niiden välisiä suojaviheralueita kehittämällä. Asutukseen liittyvien tärkeiden näkymälinjojen huomioiminen on asuinalueiden maisemakuvan kannalta tärkeää erityisesti Myllykylässä ja Huhtariihessä, missä asutukseen liittyy avointa maisematilaa ja pitkiä näkymälinjoja.

Puusepätien selännealue on ainoita asemakaava-alueen metsäisiä virkistysyhteyksiä ja näköalapaikkoja. Kehä IV:n rakentamisen yhteisvaikutukset kohdistuvat lentokentänkallion (Lemminkäisen kallion) hienoon

silokallioon, joka on suosittu näköalapaikka sekä maisemassa erottuva maamerkki Sammontakojantien I asemakaava-alueen ulkopuolella. Myllykyläntien varressa kulkee suosittu pyöräilyreitti. Berganssin mäkeä, asemakaava-alueen lounaispuolella käytetään virkistykseen ja sieltä avautuu nykytilassa pitkiä näkymiä Myllykylän peltomaisemaan. Tilusteitä käytetään koiranulkoiluttamiseen ja lenkkeilyyn. Virkistyskäytön mahdollisuudet alueella ovat jo heikentyneet mm. pölyn, lentomelun, liikenteen ja maa-ainesoton vaikutusten takia.

Teollisuustonttien tontinkäyttösuunnitelmissa tulee kiinnittää huomiota maisemallisiin seikkoihin, materiaaleihin ja kasvillisuuteen. Maisemasuunnittelussa tulee suosia kotoperäisiä kasvilajeja ja monilajista, monikerroksellista kasvillisuutta, myös ikivihreitä lajeja. Asemakaavan kaavamääräysten ja rakennustapaohjeen avulla alueen toteutusta ja kokonaisilmettä voidaan ohjata hallitusti. Sama koskee myös katuja ja viheralueita. EV-alueille tulee suunnitella maisematyyppiin sopivia suojaistutuksia huomioiden luonto ja ojat erillisen maisemasuunnitelman mukaisesti. Voimalinjojen alapuoliset alueet ovat sopivia kasvupaikkoja esimerkiksi matalalle niitty- ja ketokasvillisuudelle.

Kuva 49. Ladon ovi Siltaniityntien varrella.

Lähteet

FCG & Tuusulan kunta. (2025) Focus-alueen ja Kiila-Kiertolan profilointityö.

Museovirasto. (2009). Valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt. Saatavilla https://www.rky.fi/read/asp/r_default.aspx Haettu 1.12.2025

Ramboll & YIT Infra Oy. (2028). Kiilan kiertotalouskeskuksen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys 30.8.2018.

Sitowise & Tuusulan kunta. (2025). Focus-alueen kunnallistekninen yleissuunnitelma 17.1.2025.

Sitowise & Tuusulan kunta. (2025). Tuusulan Focus-alueen katusuunnitelma. Meluselvitys 17.1.2025.

Sitowise & Tuusulan kunta. (2025). Hulevesiselvitys 4.11.2025

Sitowise & Tuusulan kunta. (2025). Liikenneselvitys 6.11.2025.

Sitowise & Tuusulan kunta. (2025). Sammontakojantie I asemakaava, kaavaehdotus 15.11.2025.

Sitowise & Tuusulan kunta. (2024). Etelä-Tuusulan liikenneselvitys.

Sitowise & Tuusulan kunta. (2024). Noroselvitys 30.10.2024.

Sitowise & Tuusulan kunta. (2022). Maa-ainesten ottosuunnitelmat Focus-alueella.

Sitowise. (2020). Maantie 152 välillä Hämeenlinnanväylä-Tuusulanväylä, aluevaraussuunnitelma ja ympäristövaikutusten arviointi.

Suunnittelukeskus & Tuusulan kunta (2007). Kehä IV osayleiskaava-alueen luonto- ja maisemaselvitys.

Suomen ympäristökeskus SYKE & Metsähallitus. (2023). Perinnebiotooppiaineisto (MH), päivitys 2023. Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämä paikkatietoaineisto.

Sweco. (2025). Sustainability Concept and Solutions for the Tuusula Focus Area.

Sweco & Tuusulan kunta. (2023). Focus-alueen yleissuunnitelma 23.10.2023.

Tuusulan kunta. (2025). Tuusulan kulttuurialuekohteet. Tuusulan kunnan toimittama paikkatietoaineisto.

Tuusulan kunta. (2025). Tuusulan kulttuurimaiseman kyläalueet. Tuusulan kunnan toimittama paikkatietoaineisto.

Tuusulan kunta. (2025). Tuusulan maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt. Tuusulan kunnan toimittama paikkatietoaineisto.

Tuusulan kunta. (2025). Tuusulan rakennuskulttuurikohteet. Tuusulan kunnan toimittama paikkatietoaineisto.

Tuusulan kunta. (2025). Tuusulan rakennuskulttuurikohteita täydentävät rakennukset ja rakennelmat. Tuusulan kunnan toimittama paikkatietoaineisto.

Tuusulan kunta. (2018). Tuusulan kunnan hulevesien hallintasuunnitelma.

Tuusulan kunta. (2014). Kulttuurimaisema ja rakennuskanta. Tuusulanjoki, osa 1/8.

Tuusulan kunta & Lindström, Henna. (2018) Tuusulan yleiskaava 2040. Kylät ja kulttuurimaisema. Pdf-esitys Haettu 1.12.2025

Tuusulan kunta & Pöyry. (2014) Focus-alueen osayleiskaava. Selostus. Selostus liittyy 17.12.2014 päivättyyn kaavakarttaan.

Uudenmaan liitto. (2022). Missä maat mainiommat – Uudenmaan kulttuuriympäristöt, Uudenmaan liiton julkaisuja E 245–2022. Saatavilla <https://uudenmaanliitto.fi/wp-content/uploads/2022/05/Missa-maat-on-mainiommat.pdf> Haettu 1.12.2025

Ympäristöministeriö. (1993). Ympäristöministeriön maisema-aluetyöryhmän mietintö I, 1993a

Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus SYKE. (2021). Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. Nationellt värdefulla landskapsområden. VAMA 2021. Uusimaa. Saatavilla https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/VAMA%202021_1%20Uusimaa_FI%20SVE.pdf Haettu 2.12.2025

